

ПОЛИТИКИН

6. 8. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН

БРОЈ
1597

ЗАБАВНИК

ЈЕДАН
СОКО
ИЛИ
ДВАДЕСЕТ
МЕРЦЕДЕСА

Фирма

Веровали или не!

МУЖ КОЈИ ЈЕ СВОЈУ ЖЕНУ ПОЉУБИО НА ЈАВНОМ МЕСТУ И ТО НЕДЕЉОМ У 17. ВЕКУ У БОСТОНУ ЗА КАЗНУ ЈЕ МОРАО ДА ПРОВЕДЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА У ОВАКВОЈ СПРАВИ ЗА МУЧЕЊЕ.

РУКУ С ЦРВЕНИМ ЛИШЌЕМ ОДГАЗИО ЈЕ ФРЕНК ВОЗЕФ ИЗ ЈУНИОН СИТИЈА (ЊУ ЏЕРСИ)

Пет позлаћених

ПОДИГНУТИХ НА ПЕТ ВРХОВА ПЛАНИНЕ ВУ ТАИ ШАН (КИНА) САЧИЊЕНЕ СУ ОД ИСТОПЉЕНИХ БРОЗНИХ НОВЧИЋА КОЈЕ СУ ВЕРНИЦИ ДАВАЛИ КАО СВОЈ ПРИЛОГ.

Датума

ЦРНОРЕПНИ АМЕРИЧКИ ЗЕЦ

НЕ ПИЈЕ ВОДУ ВЕЋ ЈЕДЕ СОЧНО БИЉЕ И ТАКО НАДОКНАЂУЈЕ ВЛАГУ НЕОПХОДНУ ОРГАНИЗМУ.

ЗАЉУБЉЕНИ ЈАВОРОВИ

РАСТУ У ФАЈФУ (ШКОТСКА)

ШКОЉКА КАПИЦА

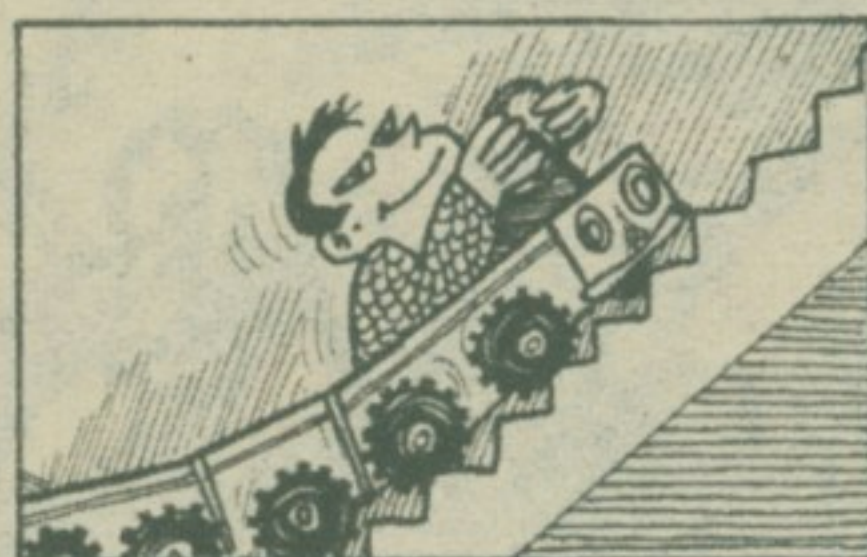
ИМА СТО СЈАЈНИХ ЗЕЛЕНИХ ОЧИЈУ, А СВАКО ОКО ИМА СОЧИВО, МРЕЖИЧКУ И ОЧНИ НЕРВ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● жвакаћа гума убрзава откуцаје срца и повећава притисак. Један канадски лекар открио је то сасвим случајно и извршио експеримент на групи добровољаца. Први резултати показали су да жвакање (на први поглед безначајан напор) надражује орчане мишиће и утиче на крвоток.

●●● чехословачки грађевинари унели су текстил у списак грађевинског материјала и проричу му велику будућност. Нов материјал, назван геотекстил, прави се од полипропиленских и полиестерских нити. Влага, плесан, микроорганизми и ултраљубичасти зраци не утичу на њега, па проналазач гарантује трајност. Геотекстил се користи као доњи слој при градњи путева, али и за насипе и дренажу терена.

●●● у Јапану је конструисано возило са 24 точка којим се лако савлађују и најстрмија степеништа. Наменено је, пре свега за спасавање приликом пожара и то у самој згради јер је сваки његов део од ватросталног материјала. Електрични мотор ради помоћу акумулатора.

●●● афрички носачи који помажу планинарима у освајању врхова дуж читавог пута певају песме чији стихови говоре о различитим животињама. Обично почињу песмом о хитрој газели, а пред крај дана, кад су већ сасвим исцрпљени, певају: „Спор сам к'о пуж. Хоћу ли икада стићи на циљ?“

●●● Ако возач на појединим раскрсницама у Шведској прође кроз црвено светло, његов

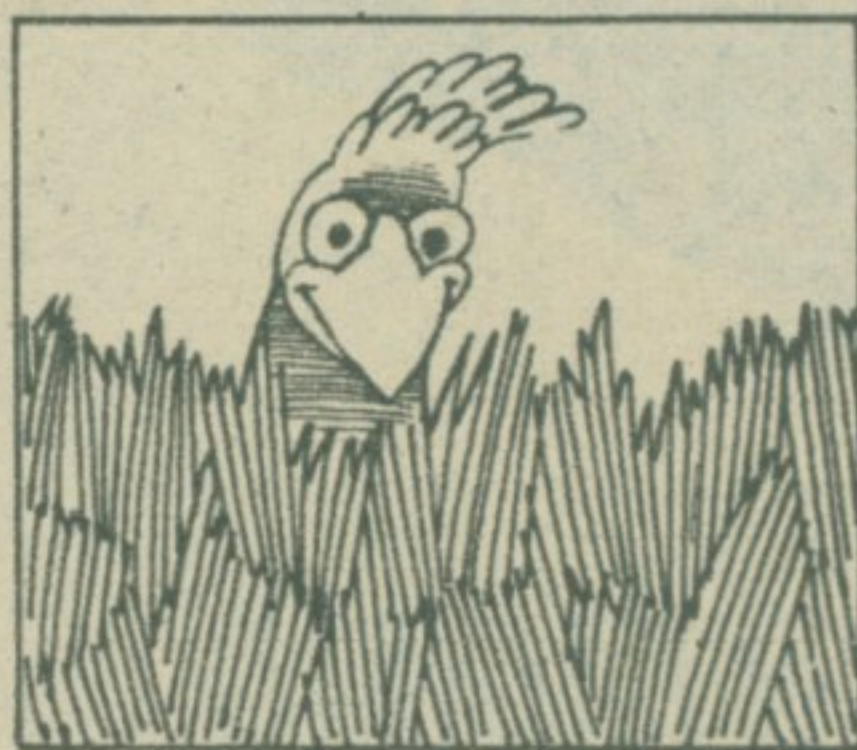
аутомобил се аутоматски сними, а фотографија с датумом и временом када је прекршај учињен, као и колику казну треба да плати стиже му поштом.

●●● становници острва Арабе у Карипском мору открили су да се ајкуле окупљају око остатака хране које бацају из оближњих хотела. Отпаци се сада редовно избацују, али далеко од хотела, према пучини. Ниједна ајкула, кажу, није више виђена у близини, па гости хотела могу безбрижно да се купају.

●●● пољски стручњаци пронашли су двослојно грађевинско стакло које „упија“ буку и не пропушта топлоту. Ако је, на пример, јачина буке четрде-

сет децибела, у зградама које имају прозоре с таквим стаклом бука износи свега тринаест децибела. Између два слоја овог стакла налази се пресована материја која упија влагу и спречава замагљивање прозора.

●●● једној експедицији орнитолога пошло је за руком да открије досад непознату врсту птица у централној Аустралији. По мркој боји перја слична је врапцу, али према неким другим карактеристикама личи на мухоловку. Дугачка је, од врха репа до кљуна, четрнаест центиметара и живи у густој и високој трави уз обалу језера. Орнитолози су закључили да је та птица живела некад давно и вероватно на већем пространству. Временом је дошло до њеног изумирања, па се недавно нашла на списку птица које су под заштитом.

ЧУДО

НАД

ЧУДИМА

Пола-пола — У западном делу Туркменије, међу песком Каракума, лежи језеро Јасхан. Изгледом подсећа на потковицу у чијој је једној половини вода слана, а у другој — слатка! Лети, када по правилу сва језера у околини пресакну, само његове воде (употребили смо мношину јер ту има слане и слатке) остају на истом нивоу. Како су научници утврдили, тајна Јасхана лежи у подземном мору у коме има осам милијарди кубних метара слатке воде.

Као добош-торта — У близини полуострва Коле на острву Килдин постоји мало језеро звано Могилно, дубоко осамнаест метара. Као добош-торта, језеро се дели на пет спратова који немају никаквих сличности!

Горњи, пети, спрат састоји се од слатке воде, хладне и бистре. Овде има веома много становника типичних за арктичка језера.

Већ на трећем спрату вода је слана. Флора и фауна су типично морске. Актиније, морски рачићи, звезде, жежеви. И ни једне једине животиње из површинског слоја!

Између ова два спрата налази се нешто као прелазна зона: вода је сланкаста, становника је мало, али представника морске флоре и фауне још нема.

На другом спрату влада полумрак. Вода је засићена бактеријама и оне гутају сумпорводоник који се диже са дна језера и оксидишу га. Овај слој делује као филтер који спречава да се смртоносни гас пробије на трећи спрат.

Најнижи слој састоји се од житког муља.

Могилно језеро (Гробно језеро) веома је старо и преживело је неколико геолошких епоха. О томе сведоче неке врсте животиња које су у суседном Баренцовом мору давно ишчезле. Мада језеро није спојено с морем на њему се, додуше у мањем обиму, смењују плима и осека. Још није разјашњено како је језеро настало, зашто је подељено на слојеве и чиме се објашњава то што се ти слојеви не мешају. И још нешто није познато: зашто се зове Могилно када у његовим горњим спратовима има живота.

Расте камење — Усред Кулундинске степе у Алтајском крају, међу многим слатким и сланим језерима, налази се и Малиново. У том језеру расте... камење. Расте на најобичнији

начин: тамо где га раније није било оно се појави, а тамо где је било мало, израста у велико. Становници из околине користе га као грађевински материјал.

Тајна Малиновог језера је у хемијском саставу воде. Наиме, у језерској води има магнезијума, а вода која долази из подземних извора богата је содом. Та два раствора, кад дођу у додир, изазивају хемијску реакцију, а резултат је тврда маса. Тако у језеру расте камење.

Ледени стубови — На је-

кавог леда који мирише на сумпорводоник.

Како настаје ово ледено чудо? У дебелом слоју муља на дну језера органске материје стално се разлажу при чему настаје гас који кроз пукотине у леденом покривачу избија на површину, односећи и честице воде које се на мразу одмах мрзну стварајући шупље стубове. Растући постепено и стубови добијају изглед гејзира који су ту застали у свом лету.

Настаје као привиђење — Област између Велих

цајући пада на дно у комадима. У пролеће се језеро опет напуни. И тако из године у годину.

Пуно асфалта — У источном делу Северно-ибијске низије налази се језеро од битумена, дугачко 120 километара и дубље од 15 метара, у коме леже милијарде тоне ове драгоцене сировине.

Научници овако објашњавају његов настанак. Пре много милиона година овде се налазило топло море. На његовом дну, у муљу помешаном с орган-

јаки врели извори. Због високе температуре воде, која износи преко педесет Целзијусових степени, у језеру нема ни риба ни других водених животиња, али зато на његовим обалама има безброј крилатих становника. Захваљујући топлоти која се шири од језера, овде зимују многе птице.

Леденије од најледенијег — Оно лежи на полуострву Тајмиру и протеже се две стотине километара са запада на исток. Обале су му веома разуђене и богате малим заливима. У овом језеру немогуће је окупати се: чак и за време најтоплијих дана температура воде не прелази 7 степени. Језеро је слободно свега два до три летња месеца, остало време спава под леденим покривачем.

Без живота — Међу многим језерима у области Алатау има разних: сланих, сланкастих, слатких, великих, малих, плитких, дубоких... У свим тим језерима има рибе сем у једном, Пустом језеру. И још једна занимљивост: из тих језера у којима има рибе истичу многе речице и уливају се у Пусто, па ипак у њему се не може наћи ни рибица. Нешто у њему плаши и одбија рибу. Људи су више пута покушали да помогну Пустом језеру: пуштали су у њега караше, штуке, тргече, али и такве рибе — непробирачи нису могле да се запате у њему. Обраћали су се и хемичарима претпостављајући да је хемијски састав воде у језеру непогодан за живот. Међутим, анализе су показале да је вода у Пустом језеру иста као и у суседним језерима. И тако, ни до данас нико не зна зашто је Пусто језеро — пусто.

Најслађе — Тако се и зове, Слатко, а налази се на Уралу у Чељабинској области.

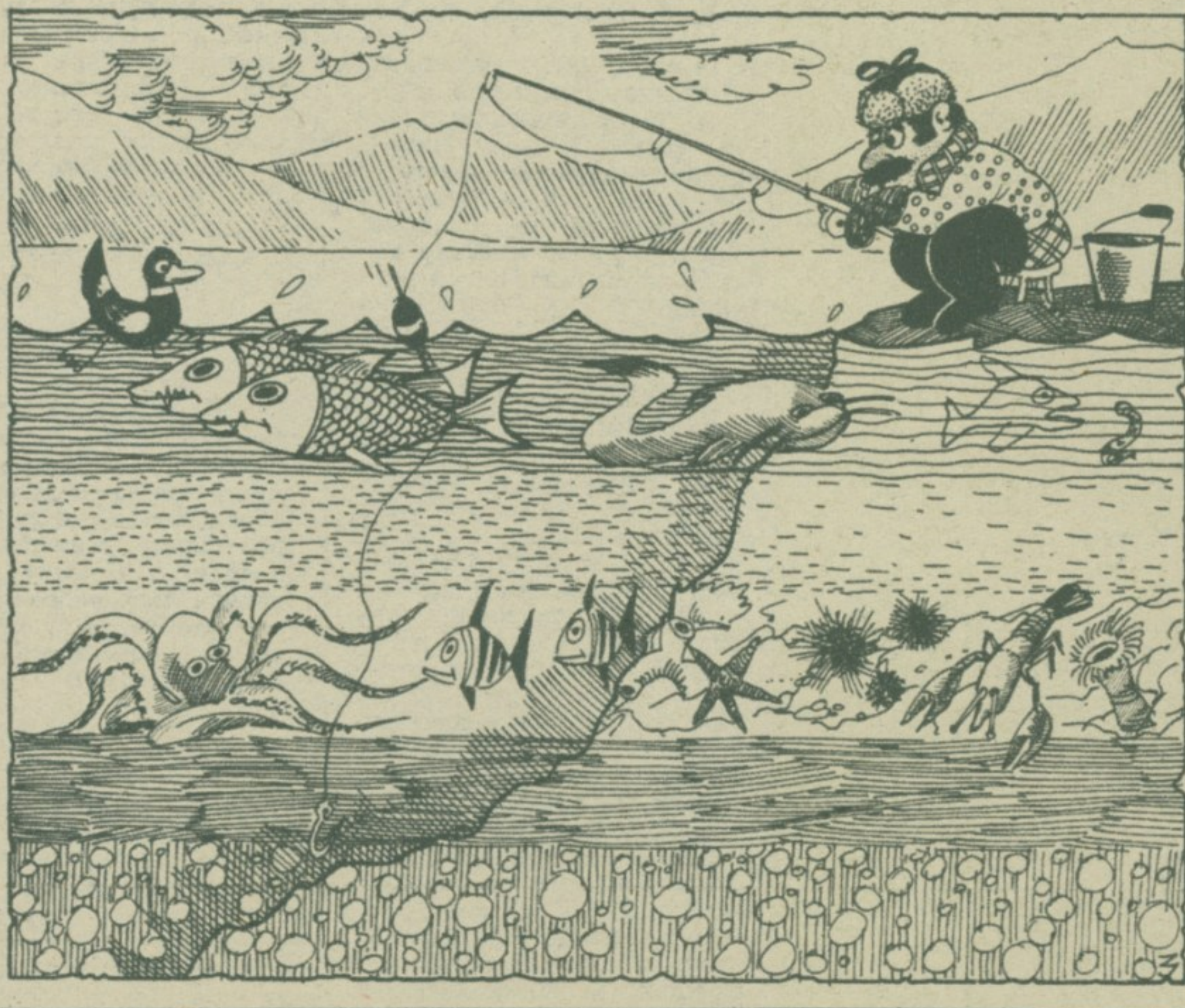
У овом језеру жене перу рубље без сапуна и оно је тако чисто да чак ни од масних мрља не остаје ни најмањи траг. Када су хидрохемичари извршили анализу воде, утврђено је да је она алкална, да садржи соду и натријум-хлорид. Сода је, као што је познато, слаткаста и она даје језерској води слаћани укус.

Најружичастије — Налази се на Челекену, полуострву на Каспијском мору. Његове обале састоје се од црне масе сличне асфалту која се ствара из нафте што избија на дну језера. На средини језера се искри од мехурића угљоводоничног гаса. Вода из језера, обојена ружичасто, отиче у долину многобројним речицама и поточицима. А језеро је ружичасто због обиља црвенкастих микроорганизама. Вода из језера, чија је лепота, кажв, незаборавна, није за пиће: само згледати.

К. В.

ЈЕЗЕРО НА ПИЕТ СПРАТОВА

У ДОБА НАД НАС НИ НОВОСТИ ИЗ СВЕМИРА НЕ УЗБУЂУЈУ, ОБЈАВЉЕНИ СУ РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА НА РОДНОЈ ПЛА-
НЕТИ КОЈИ ЗАПАЊУЈУ. РЕЧ ЈЕ О МИСТЕРИОЗНИМ ЈЕЗЕРИМА
У СОВЈЕТСКОМ САВЕЗУ.

језеру Баликтан у Јакутији зими, кад му је површина покривена ледом, може да се посматра необична појава: на разним деловима језера из леда израстају живописни ледени стубови. У унутрашњости су шупљи и подсећају на гејзир који је застао на висини од два до три метра. У пролеће, кад ледени оков почне да се топи, стубови се руше, а на њиховом месту остају грудве жућкастог шупљивог

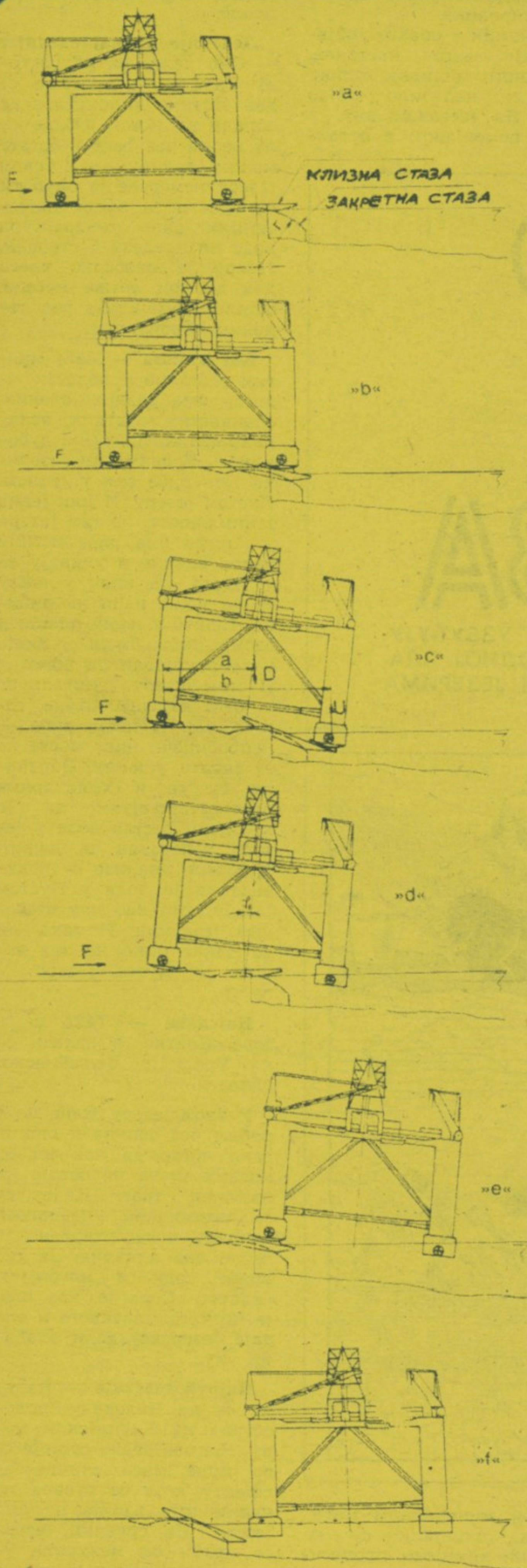
језера и језера Онеге назива се Обоњежје. То је брежуљкаст крај богат мочварама и језерима. Нека језера у овом крају ишчезавају у одређено годишње доба да би се — опет појавила! Тако језеро Шимозеро живи од пролећа до августа, а онда пресуши. Од јесењих киша језеро се напуни, али када почну мразеги и на површини се створи лед, вода из језера нестаје а лед пу-

ским и минералним материјама, одвијали су се сложени хемијски процеси. Као резултат тога, формирале су се најситније честице нафте. Током времена, слојеви с дна натопљени нафтом подизали су се, а када је море ишчезло, они су остали на површини.

Најтоплије — Налази се на Камчатки и називају га Фуморолним. На његовом дну вода кључа и избијају

НЕОЧЕКИВАН ИЗУМ

КЛАЦКАЛИЦА ЗА БРОДОВЕ

Ово су, на технички начин приказане, фазе поринућа платформе за нафту. Ризик није ништа већи него код класичног поринућа, али је све много једноставније и јефтиније!

- a — положај платформе пред поринуће
- b — положај платформе при спуштању првог понтона
- c — стање платформе код отплова првог понтона
- d — положај платформе у фази повлачења другог понтона над заокретне саонике
- e — стање при поринућу другог понтона
- f — отплов платформе

Ја сам с овим кренуо као с једним практичним рјешењем, не као с патентом, а испало је патент — каже Шпиро Вукман скромно, готово стидљиво.

У згради сплитског бродоградилшта Шпиро Вукман ради у собици од десетак квадрата коју дели са двојицом колега и где врата кад се отворе готово ударе о његов сто. Човек не може да се не зачути кад помисли да је на том скућеном простору настао изум који ће вероватно значити прекретницу у савременој бродоградњи!

Али, и изум инжењера Вукмана изненађује својом једноставношћу. Он се технички зове **заокретни саоник за поринуће**, а ми ћемо га назвати **клацкалица** за бродове јер неодољиво подсећа на ту вајкадашњу дечју справу.

Грдосија само склизне

Поринуће брода одувек је било најкритичнији тренутак. Што је брод већи, то је поринуће теже и сложеније, а највећи бродови данас се и не граде „у комаду“ него део по део, па се склапају у доку. Шпиро Вукман се генијално досетио како да се све реши на најпростији начин. Описаћемо његов изум што је могуће једноставније.

На обали бродоградилшта начине се ваљкасти носачи. Они могу бити од бетона, али ако је сама обала каменита — довољно је обликовати је полукружне. На такве доње носаче постављају се заокретни саоници, а то су оне „клацкалице“.

Израђене су од челика и на доњој страни имају ваљкасто удубљење које налегне на носач прекривен пластиком да би трење било мање. Кад брод наиђе на тако постављене саонике, они, како се брод помиче и његова тежина премешта на крајеве „клацкалице“, почињу да се спуштају оним својим крајем који је над морем све док брод лепо не склизне.

Има ли шта једноставније?

Разуме се, Шпиро Вукман је морао да направи многе прорачуне, да нађе најидеалније решење јер и од висине обале, и од дужине „клацкалице“, и од величине брода, и многих других ствари зависи да ли ће поринуће успети. Он каже:

— Код сваког поринућа под класичним увјетима постоји ризик. Ово пори-

поринути двоструко шири брод од дужине самих носача — објашњава инжењер Вукман. — Ако узмемо да је дужина носача 35 метара, онда можемо поринути брод од 70 метара, а ширих и нема. Дужина бродова данас достиже и 400 метара; па ако распоредимо носаче на размаку од 20 или 25 метара довољно је да подијелимо дужину брода тим растојањем и добићемо број потребних носача...

Идеја инжењера Вукмана постаје још значајнија кад се зна да она омогућује још нешто осим поринућа океанских горостаса: њихову градњу на обали, на водоравној површини. Ево зашто:

— Градња брода на водоравној подлози је најидеалније рјешење јер се тако могу примијенити увијек најновија достиг-

У Сплитском бродоградилшту за сада се граде бродови средње величине. Када се буду поставили заокретни саоници за поринуће, биће могуће да се граде бродови највећих димензија, а поред њих и све друге врсте пловених горостаса: платформе, пловене фабрике и хидроцентрале, докови... Бродоградилште је већ почело да изводи прве радове за постављање „клацкалице“ за поринуће, а очекује се да ће све бити готово за две године. Први објекат поринут на нов начин биће једна ИНИ-на полурониива платформа.

нуће не би требало имати већи од класичног јер је брод на обали сасвим близу мора и већ при самом заокретању он додирује воду.

Можда најважнија новина коју доноси поринуће „на клацкалице“ је што се и највећи бродови могу лако и једноставно спустити у море. Довољно је градити их тако да се у море не гурају крмом него по ширини! Наравно, потребно је за то имати на обали довољан број клацкалица.

Решење за све што плови

— Увијек је могуће путем заокретних саоника

нућа за рационалнију градњу. Бродови су се досад градили у сухим доковима, а ако су били већи, грађени су на навозима у два дијела. Сухи док је ограничен својом ширином и дужином и кад сте га једном изградил, могли сте у њему правити бродове само те величине. А онда, док је знатно већа инвестиција и његово одржавање доста кошта...

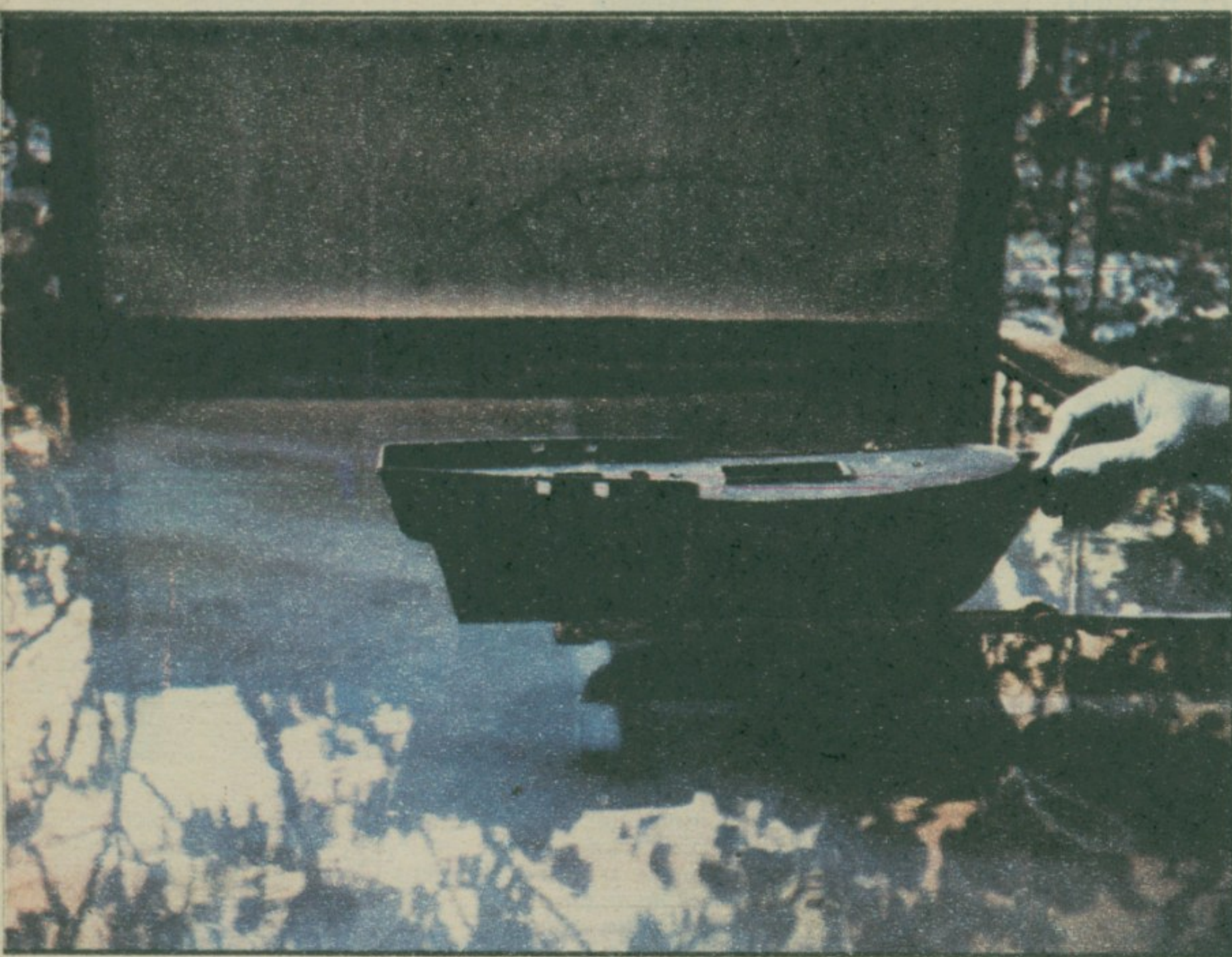
Тако је Шпиро Вукман грађио, пре свега, начин да се и највећи брод гради на обали ван дока, од једном, и после лепо порине. Како му је синула идеја о клацкалицама?

— Трогирско бродоградилште је било уговорило докове за СССР — се-

СПЛИТСКИ ИНЖЕЊЕР ШПИРО ВУКМАН САМО ЈЕ ТРАНИО НАЧИН НА КОЈА ДА СЕ ПОЈЕДНОСТАВИ И ПОЈЕФТИНИ ГРАДЊА ВЕЛИКИХ БРОДОВА А КАД ГА ЈЕ ПРОНАШАО, ИСПОСТАВИЛО СЕ ДА ЈЕ ТО ИЗУМ СВЕТСКОГ ЗНАЧАЈА И ДА ГА ТРЕБА ЗАШТИТИТИ НА СВИХ ПЕТ КОНТИНЕНТАТА.

Мг Шпиро Вукман: — У бродоградњу сам доспио случајно!

Овај бродич није играчка него модел дубровачке лађе из 16. века. Овако је у базенчићу испробано поринуће преко закретног саоника, епохалног изума за који наши стручњаци верују да ће означити прекретницу у светској бродоградњи.

на се он. — Морало је у дијеловима градити навоз. Ја сам размишљао како и на који начин направити једноставно и јефтино рјешење које би омогућило да се гради на водоравној површини и онда само закренути у море.

Тако се у глави родила „клаткалица за бродове“ која, показало се после, може да служи и за све друге пловне објекте: платформе за испитивање и бушење морског дна, пловеће фабрике, хидро-централне за море и све друге морске цинове.

Кад је Шпиро Вукман нацртао своје „клаткалице“, постало је јасно да је то изум који треба што пре заштитити и само бродоградилиште пријавило га је заводу за патенте. Тренутно се врши

пријава и у дванаест земаља света за које се сматра да би имале, као бродоградитељске силе, интереса за откупљивање лиценце. То су, поред осталих, САД, СР Немачка, Јапан, Француска, Норвешка, Шпанија и други.

Невероватна игра случаја

Шпиро Вукман објавио је свој рад у стручном часопису „Бродоградња“. Рад за сада још није преведен јер је изум нов и у свету се још не зна за њега. Питали смо овог изузетно скромног научника да ли је раније патентирао још неки изум. Његов одговор био је право изненађење:

— Ја сам у бродоградњу доспио случајно — каже он са смешком. Шпиро Вукман је родом из Сигета, месташца

крај Трогира. Када је завршио основну школу, није се уписао у сплитску гимназију јер родитељи нису могли да му плаћају свакодневно путовање до ње мада је то само тридесетак километара. Тако је Шпиро пошао на занат — у бродоградилиште. Али, кад је завршио занат бродоградитеља, наставио је школовање у Ријеци, на Техничкој школи, са стипендијом трогошког бродоградилишта. У међувремену је завршио и Вишу поморску школу у Сплиту и са те две дипломе закуцао на врата Машинског факултета у Београду, одсек бродоградње. Дипломирао је у року, вратио се у Трогир, али и даље жељан науке завршио је и постдипломске студије на Загребачком свеучилишту.

Случај, изгледа, није баш сасвим био случај! Мирјана Крстуловић

ШТА
ДА
РАДИ

ПАПАПОЛИХРОНОПУЛОС

Никада се ни у једној земљи света презимена нису толико „преводила“ као у САД. Досељеници из Европе могли су, ако су хтели, да задрже и своја изворна презимена (од наших људи тако су учинили Никола Тесла и Луј Адамич). Они мање храбри, откривши да према странцима постоје предрасуде и да неенглеско презиме може бити сметња у напредовању, одлучили су да своја презимена „американизују“.

Тако би, рецимо, неки Финац по имену Киркомеки (што значи „црква на брегу“) узимао енглеско презиме Черчил (које долази од речи church, црква, и hill, брег). Извесни Енрико Казалењо, Италијан, у Америци је постао фабрикант авиона и прозвао се Хенри Вудхаус: и једно и друго презиме значи „дрвена кућа“. Француско презиме Леблан („бели“) превођено је у Вајт, Дибоа („шума“) у Вуд, Боало („водопија“) у Дринковотер.

Још чешће него по смислу, изворно презиме замењивано је енглеским које му је најближе по облику. Румун Јонеску прозвао би се Џонс, а његов земљак Станила — Стенли. Међу Португалцима, Перејра је постајао Пери, Маркеш — Маркс а Родригеш — Родерс. Јевреји су успевали да измакну антисемитским предрасудама на тај начин што је Леви постајао Ли или Луис, Мојсејев — Мос или Мејсон, Јакобсон и Јакобович претварани су у Џексон, Блументал се у новој домовини звао Блумингдејл а Голдберг — Гулд. Мађар Сентђерђи постао би Сент Џорџ, Калај — Кели, а Месарош — Бучер (на енглеском „месар“).

Понеки Чеси поносно су

задржавали презимена као Хрдличка, Упрхл или Трпаслик, која нико живи у Америци не уме да изговори. Другима је убрзо досадило да ратују с поштарима, чиновницима и телефонистима, па је тако Прујин американизовано у О'Брајен. Отраска у О'Трејси, Хребец у Хербик, Валиш у Волас, Мошничка у Мејсон. Чешко презиме Коварж, као и наше и мађарско Ковач, пољско Ковалчик, итд, по правилу је замењивано са Смит (на енглеском „ковач“), као и презиме Зелени са Грин.

Финска презимена као Сирјанијери, Пјеријасари, Калиокоски била су претуга за америчке појмове, па су скрећивана у Ними, Сари, Калио. Још горе је било Грцима који су носили презимена као Папахристидес, Герасимопулос или Папаполихронопулос: готово сви су их скратили у Папас или Пулос, тако да су та два презимена данас најчешћа међу Американцима грчког порекла.

Од досељених Немаца, Кох је постајао Кук, Албрехт — Олбрајт, Пумахер — Пумејкер, Холвег — Холовеј и томе слично. Понека добро позната презимена из америчке историје првобитно су имала немачки облик. Херберт Хувер, председник САД 1929/1933, потомак је извесног Хубера који се у 18. веку доселио из Немачке. Неки Роганфелдер из Рајнске области био је зачетник милијардерске породице Рокфелер, а његов земљак Вистингхаузен био је прадеда Џорџа Вистингхауса, оснивача истоимене индустријске фирме. Чак и Волијем Коди, звани Буфало Бил, чувени каубој из прошлог века, првобитно је носио немачко презиме Коте.

ОДГОНЕТНУТА ТАЈНА
ЛЕТЕЋИХ ТАЊИРА?

ВАЗДУХ

У

**ЛЕТЕЋИ ТАЊИРИ КОЈИ СЕ С ВРЕМЕНА
НА ВРЕМЕ ПОЈАВЕ ЧАС НА ЈЕДНОМ,
ЧАС НА ДРУГОМ КРАЈУ НАШЕ
ПЛАНЕТЕ НЕ ПРЕСТАЈУ ДА ГОЛИЦАЈУ
МАШТУ МИЛИОНА ЉУДИ.
СОВЈЕТСКИ НАУЧНИЦИ СУ ПОСЛЕ
ДУГОТРАЈНОГ ИСТРАЖИВАЊА УСПЕЛИ
ДА ОБЈАСНЕ КАКО У АТМОСФЕРИ
И ОКЕАНУ НАСТАЈУ ОБЈЕКТИ
У ОБЛИКУ ДИСКА.**

ВАЗДУХУ!

Летећи тањир почели су да се појављују крајем четрдесетих година и доживели бум који траје све до дан-данас. Војно-ваздухопловне снаге Сједињених Америчких Држава регистровале су свако саопштење о „летећим тањирима“ и испитивале сваки случај посебно. Око 80 одсто неидентификованих летећих објеката стручњаци су успели да идентификују, док је преостали део сврстан у необјашњене феномене. Анализа загонетних објеката показала је да су очевици у већини случајева посматрали ваздушне балоне или били сведоци различитих оптичких појава у атмосфери.

Недавно су три позната совјетска научника — директор Океанолошког института Академије наука СССР, дописни члан Академије Андреј Моњин и професор Георгиј Баренблат објавили резултате свог дугогодишњег муко-трпног рада: они су успели да објасне на који се начин у атмосфери и океанима појављују објекти у облику дискова које људи прихватају као „летеће тањире“.

Округла мрља

И водени и ваздушни омотач наше планете слојевите су средине у непрекидном кретању. На границама таквих слојева постоје такозвани унутрашњи таласи који се простиру читавом масом океанских вода и атмосфере. Ти таласи, исто као и они на површини, могу да расту, врте се у ковитлац или се обрушавају. При том се формира „мрља“ од измешане течности или ваздуха на коју се хватају честице два гранична слоја. Како је мешање интензивно, густина, температура и друге карактеристике „мрље“ се уједначају, али се она у исто време по својим својствима разликује од околне средине. После извесног времена „мрља“ почиње да се расплињава.

Баренблат и Моњин су дуго проучавали законмерности процеса расплињавања мрља у слојевитој средини и успели да дођу до једначине која ту појаву описује. Сличним методом сарадница Рачунског центра Академије наука

Јелена Тихомирова открила је занимљиву специфичност развоја „мрље“: ма какав облик „мрља“ првобитно имала — квадрат, троугао или крст — после извесног времена она се претвара у круг, а тек онда почиње да се расплињава, одржавајући при том округао облик. Тихомирова је такође утврдила да се од „мрље“ постепено почињу одвајати комадићи, који временом претварају „мрљу“ у диск. Расплињавање „мрље“ тече споро, на стотине пута спорије него што нестаје бели траг иза млазних авиона.

Прашина је заробљена

Теорија и формуле проверени су многим експериментима у специјалним уређајима Океанолошког института. Екипа стручњака је у суду са слојевитом течносту стварала „мрљу“ и пратила како се она расплињава. Процес је потпуно одговарао прорачунима. А кад су покушали да спрече формирање округле мрље — нису успели!

И у ваздушном и у воденом океану влада такозвана турбулентност, хаотично кретање гасова и течности. Током низа експеримената иста екипа утврдила је да је хаотично кретање гаса или течности у „мрљи“ и у средини која ту мрљу окружује сасвим различито. У околној средини густина честица при дну увек је већа него при врху. Подижући теже честице према врху и спуштајући лакше према дну турбулентност троши енергију. У мрљи су међутим честице већ помешане па нема ни потребе да се троши енергија тако да је турбулентност у њој већа него у околној средини.

До истих резултата дошли су и амерички научници.

Они су огледе изводили на једној високој кули. На 140 метара висине научници су мерили брзину пулсирања ваздушног тока. Посматрајући обрушавање унутрашњих таласа утврдили су да у зони таквог обрушавања брзина пулсирања после извесног времена достиже један метар у секунди. Изван те зоне, међутим, брзина износи

свега неколико центиметара у секунди. Закључак: у ваздушној маси заиста постоје јако турбулизоване и оштро ограничене области које стварају облик диска што се може видети и као — тањир!

Шта се догађа уколико се тај „тањир“ сретне с честицама прашине које падају према дну? Уколико је брзина падања честица прашине већа од брзине пулсирања хаотичног кре-

тања у „тањиру“, честице могу и да скоче кроз тањир. Међутим, уколико им је брзина мања, честице прашине ће пасти у „тањир“ и тамо остати. Дакле, „тањир“ постаје замка за атмосферске аеросолне честице и кад се скупи приличан број тих честица ваздушни диск постаје непрозрачан тако да га можемо видети!

И шта данас, после свега, да мислимо о „летећим та-

КАД СМО ПРОХОДАЛИ

Вулканске ерупције, разне временске катаклизме и промене у глду очували су трагове жи-

вотиња и птица које су живе пре готово четири милиона година у Танзанији. Међу окамењеним траговима научници су недавно пронашли и два која веома подсећају на човекова стопала. То биће ходало је усправно као данашњи човек! Његово стопало било је дугачко 21,5 см, а широко 10 см (нешто је мање од стопала савременог одраслог мушкарца) и представља најстарији доказ о усправном ходању човековог далека претка. Ово

њирима", које су многи имали прилике да виде а неки чак и фотографишу?

Одговор загриженим тањирашима

Ови „тањир“ имају правилан облик диска са задебљањем на средини због кога и личи на два слеplена тањира са дном окренутим споља. Они лете, али је тај лет врло чудан: у стању су да развију велико убрзање, да чине

нагле заокрете и изненадно ишчезавају.

Зашто је тако да се лако објаснити помоћу теорије Баренблата и Моњина. „Атмосферски дискови“ у ствари су ваздух у ваздуху. Маса захваћених честица прашине незнатна је тако да и најмањи дашак ветра даје „тарињу“ велико убрзање. Уколико „тањир“ сакупи много честица прашине, почиње да се спушта надолу, лелулајући се при том као јесењи лист. И како се постепено расплињава, „тањир“ постаје „палачинка“ и онда долази тренутак кад турбу-

лентност губи снагу да је одржи: творевина се меша са околним ваздухом и „тајанствено“ нестаје.

Космонаут Георгиј Гречко потврдио је то за време 96-дневног лета на орбиталној станици „Саљут-6“. Гречко је проучавао треперење звезда при њиховом „заласку“ за хоризонт Земље. Показало се да се карактер тог треперења може лепо објаснити ако се претпостави постојање атмосферских творевина у облику диска које су совјетски научници предвидели.

Разуме се, модел Баренблата и Моњина не обухвата све осим 20 одсто случајева атмосферских појава које се виде као „летећи тањир“, али се њиме сигурно објашњавају најкарактеристичнији од њих.

Ватрене присталице постојања „тањира“ којих има на милионе могу да ставе примедбу: добро, хајде, нека у атмосфери и океану постоје природни „тањир“ али њих не може бити у космосу где влада пустош, а и тамо се сусрећу слични објекти.

Одговор загриженим

„тањирашима“ је следећи: за такве случајеве нема конкретних доказа. Совјетски космонаути више пута су посматрали комадиће фолије који су се одвојили од станице. Објасњени Сунчевим зрацима ти комадићи личили су на трепераве звездиче. Космонаути су их збиља могли сматрати некаквим објектима. Међутим, тај ефекат убрзо је одгонетнут и данас је добро познат. Никакве друге тајанствене објекте ни совјетски ни амерички космонаути нису видели у космосу.

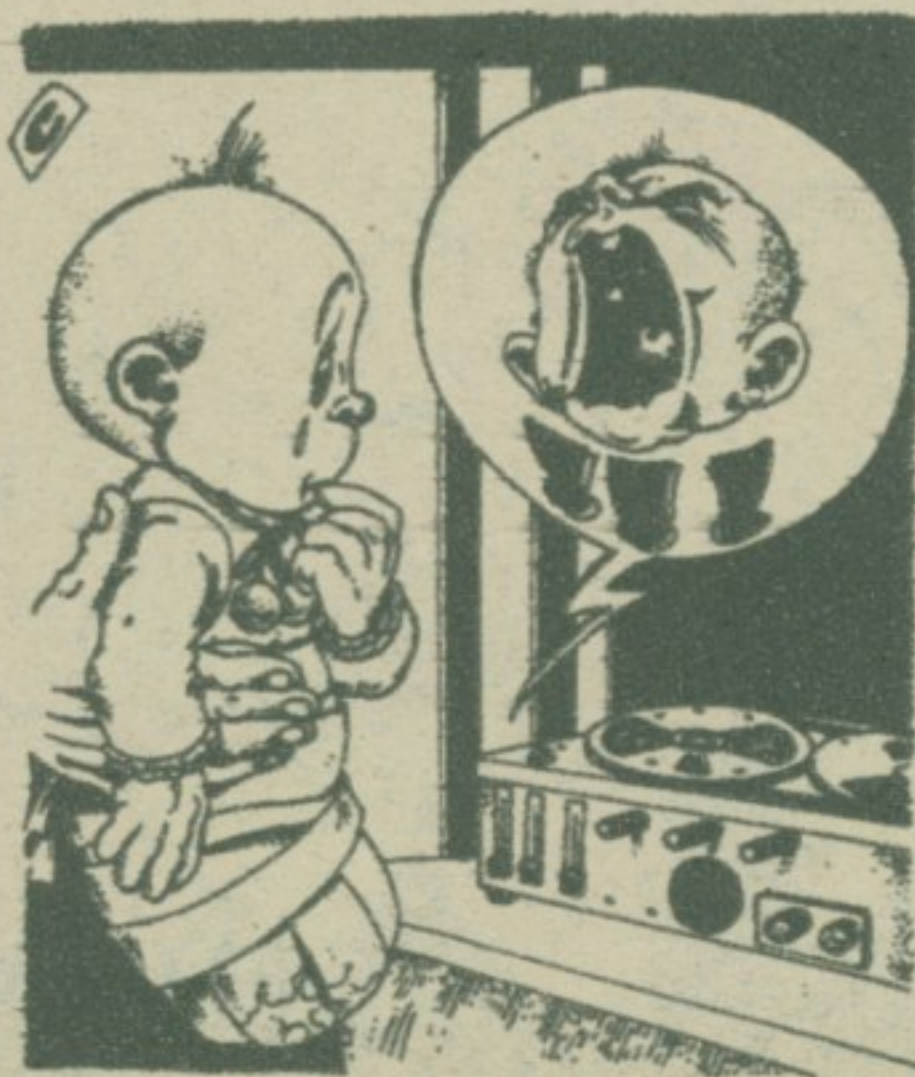
Рајко Досковић

откриће говори нам да су наши преци стајали и ходали усправно много пре него што су постали интелигентна бића и издвојили се од осталих животиња. Еки па истраживача досад је открила још двадесетак трагова који припадају различитим врстама животиња: бабунима, зечевима, бизонима, антилопама, бизонима, стоногама... Никада пре овог открића научници нису могли тачно да кажу које су животиње живееле у исто време и на истом месту.

НЕ ПЛАЧИ, ДУШО МОЈА!

Како умирити уплакану бебу, ово питање млађи родитељи често упућују лекарима тражећи помоћ. „Таман склопих очи, а ово у плач! И тако ноћима и ноћима. Многи кажу да је пустим да се исплаче, да је не размазим, али ми је жао. И бојим се: ко зна шта јој је?!“ Група америчких психолога недавно је објавила један заиста једноставан „рецепт“. Најбоље

средство да се умири беба је, тврде они, да јој се пусти магнетфонска трака на којој је снимљен њен плач. На основу дужег испитивања закључили су да не помаже трака на којој је снимљен плач другог детета и додају да је ово врло ефикасан „лек“ све док беба напуни шест месеци. А после? После се, кажу они, сналазите сами, а и дете тада мање плаче.

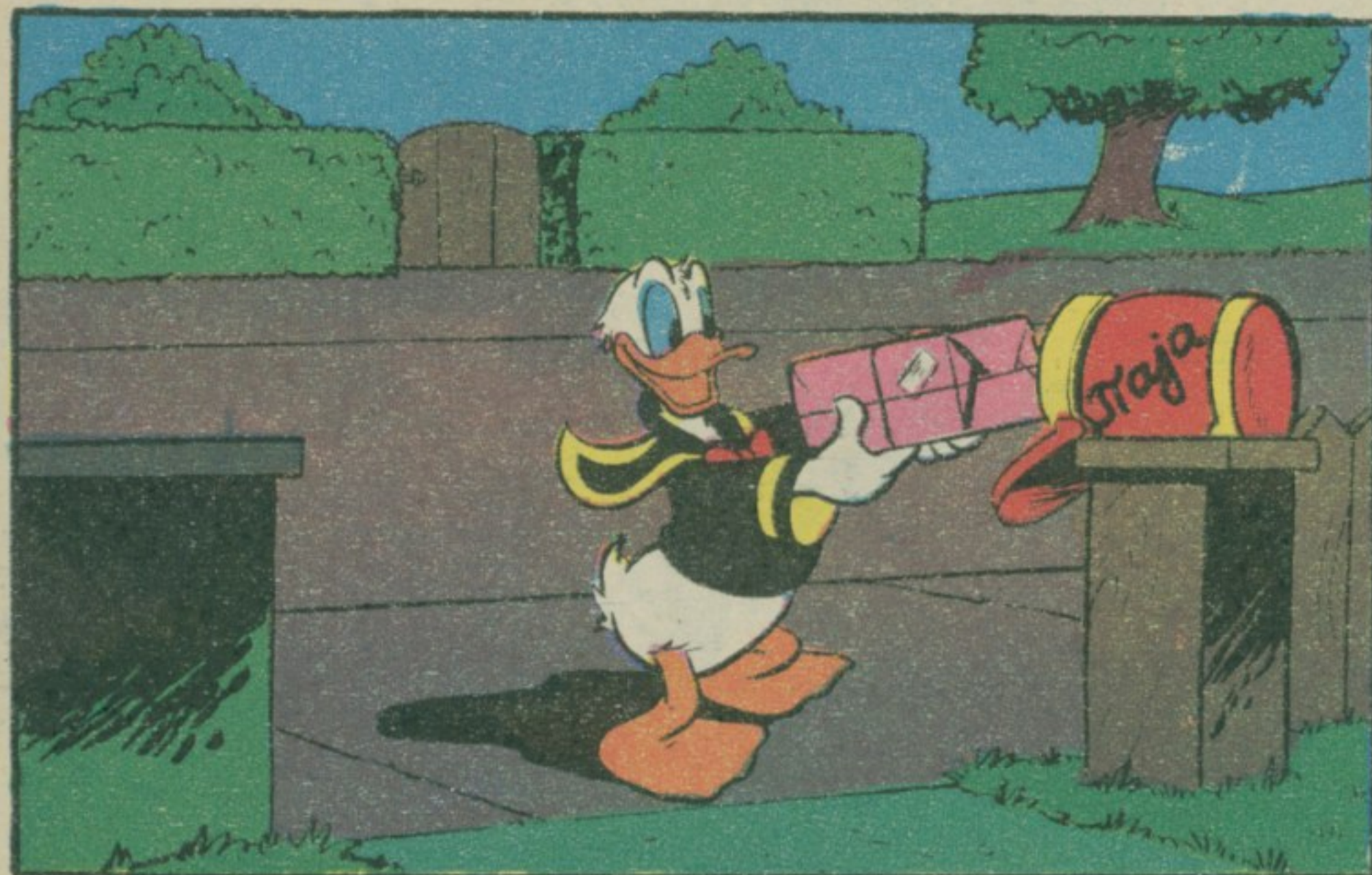
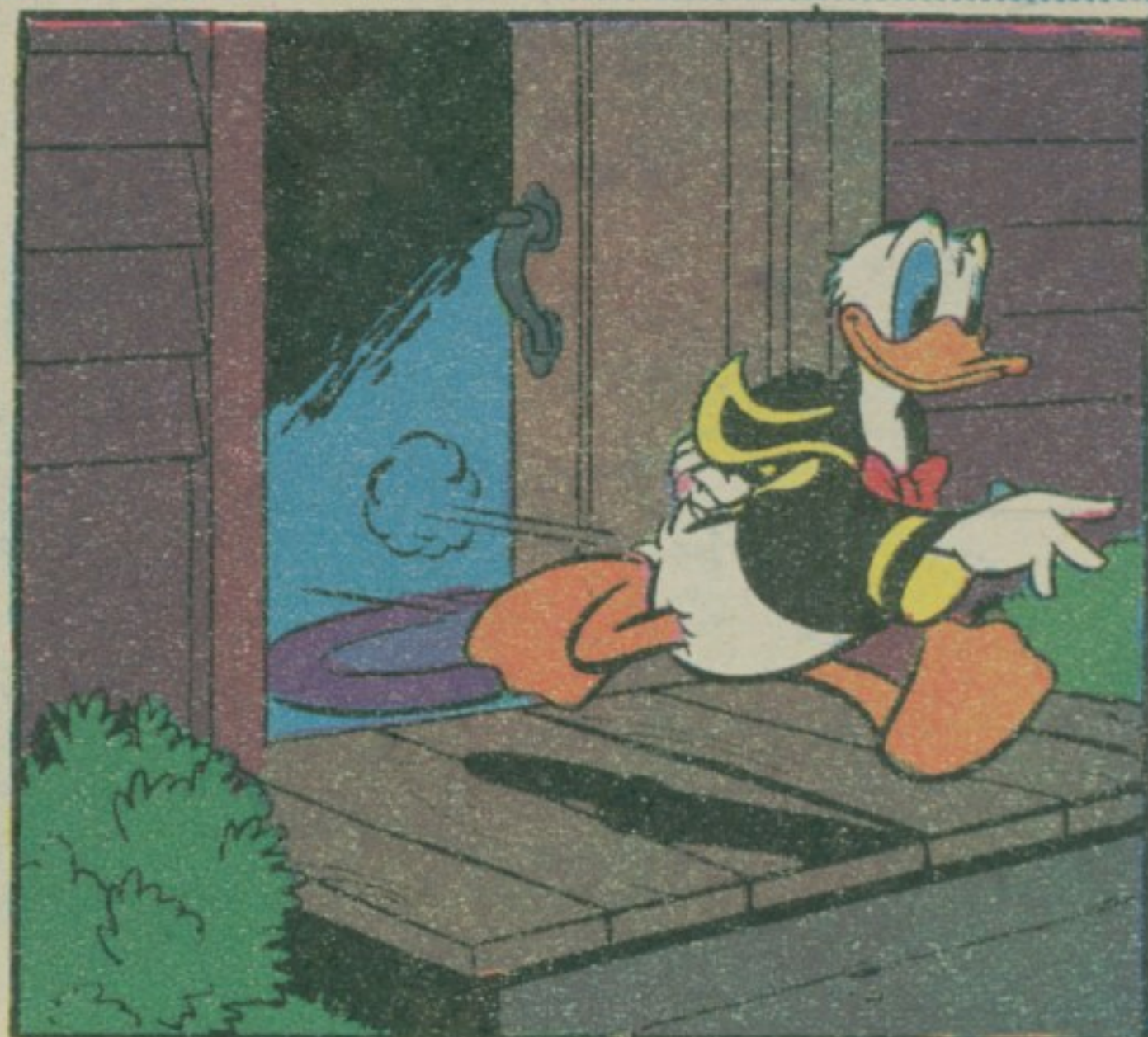
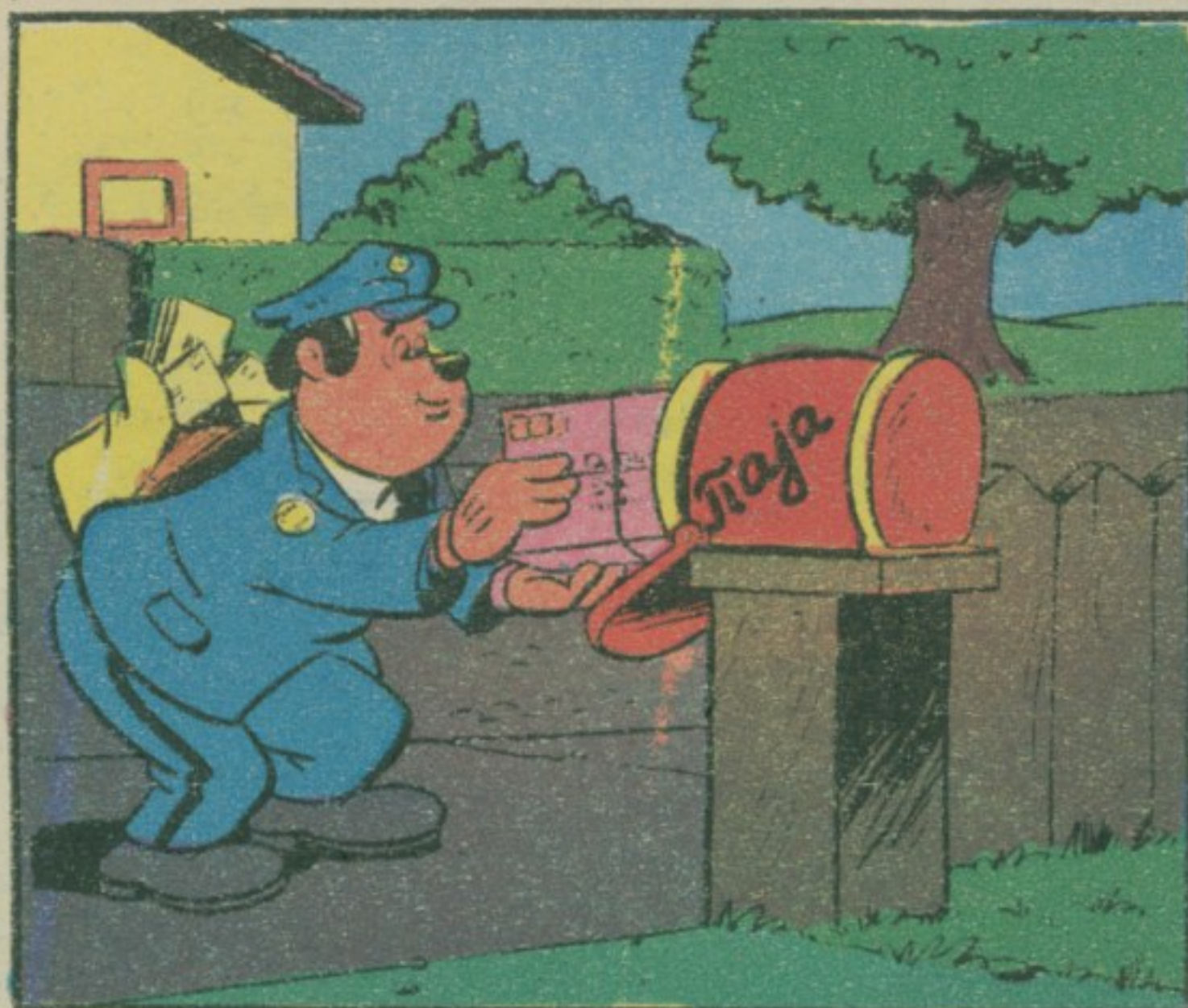

И ГЛИСТА ОСЕЋА БОЛ

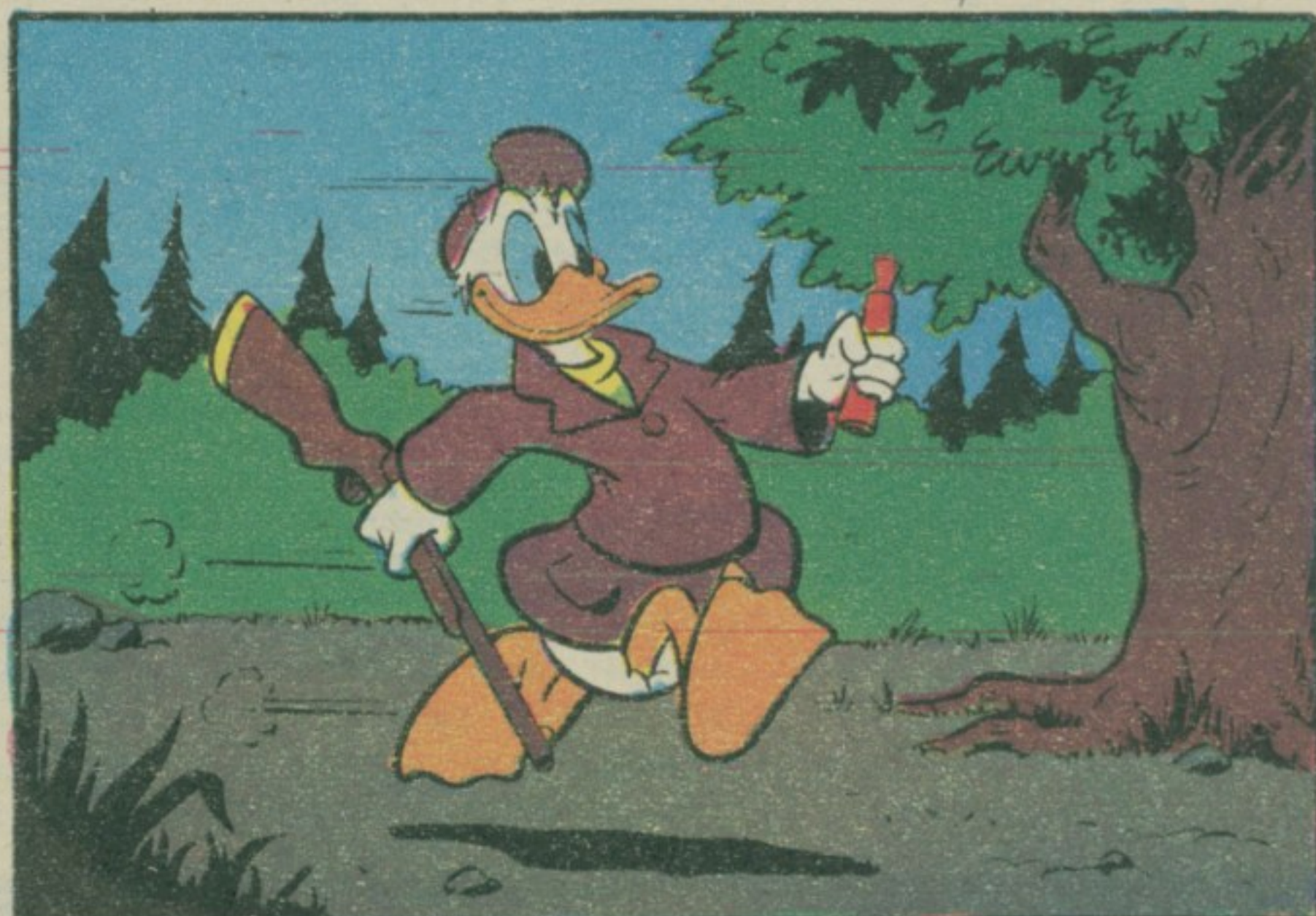
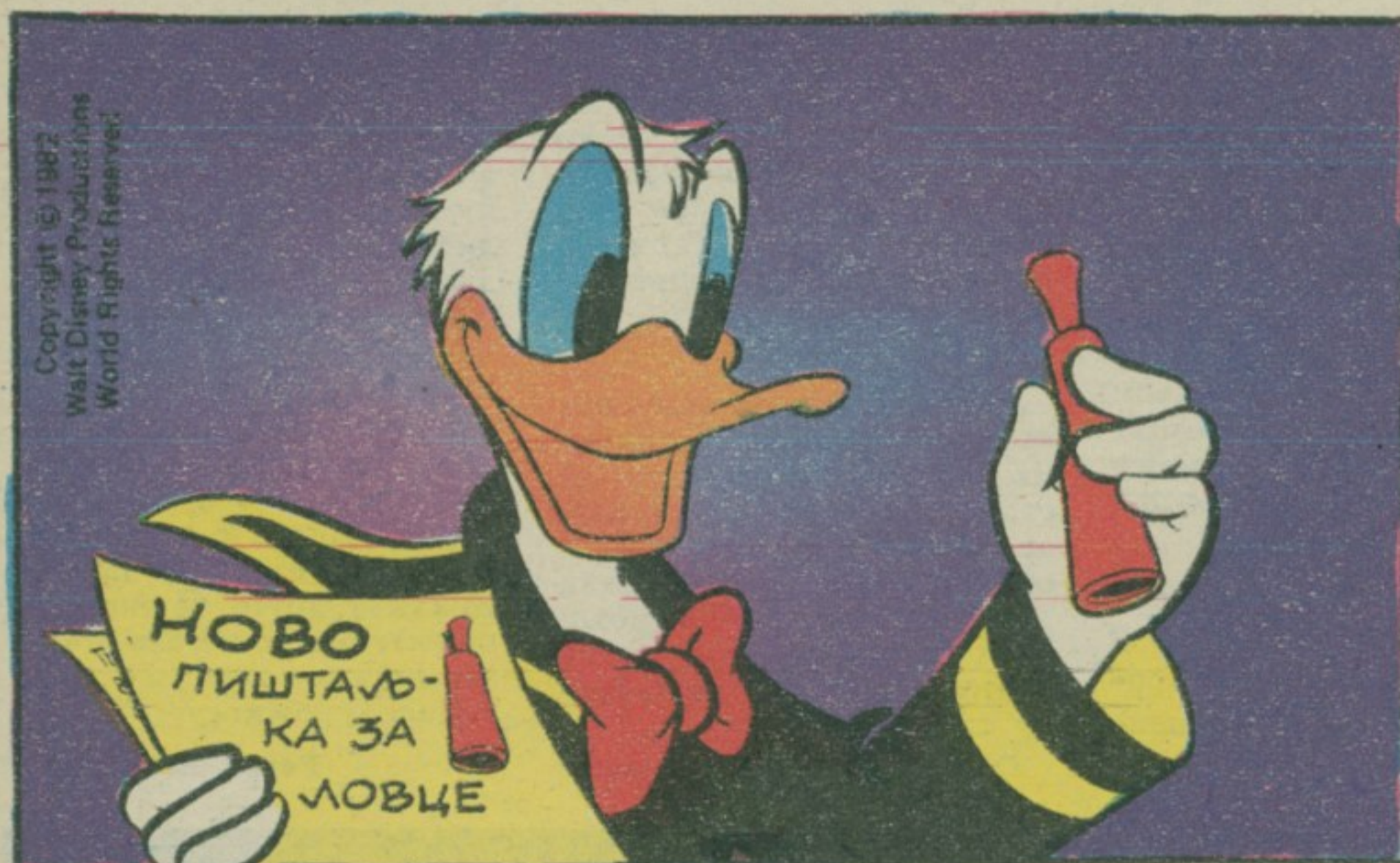
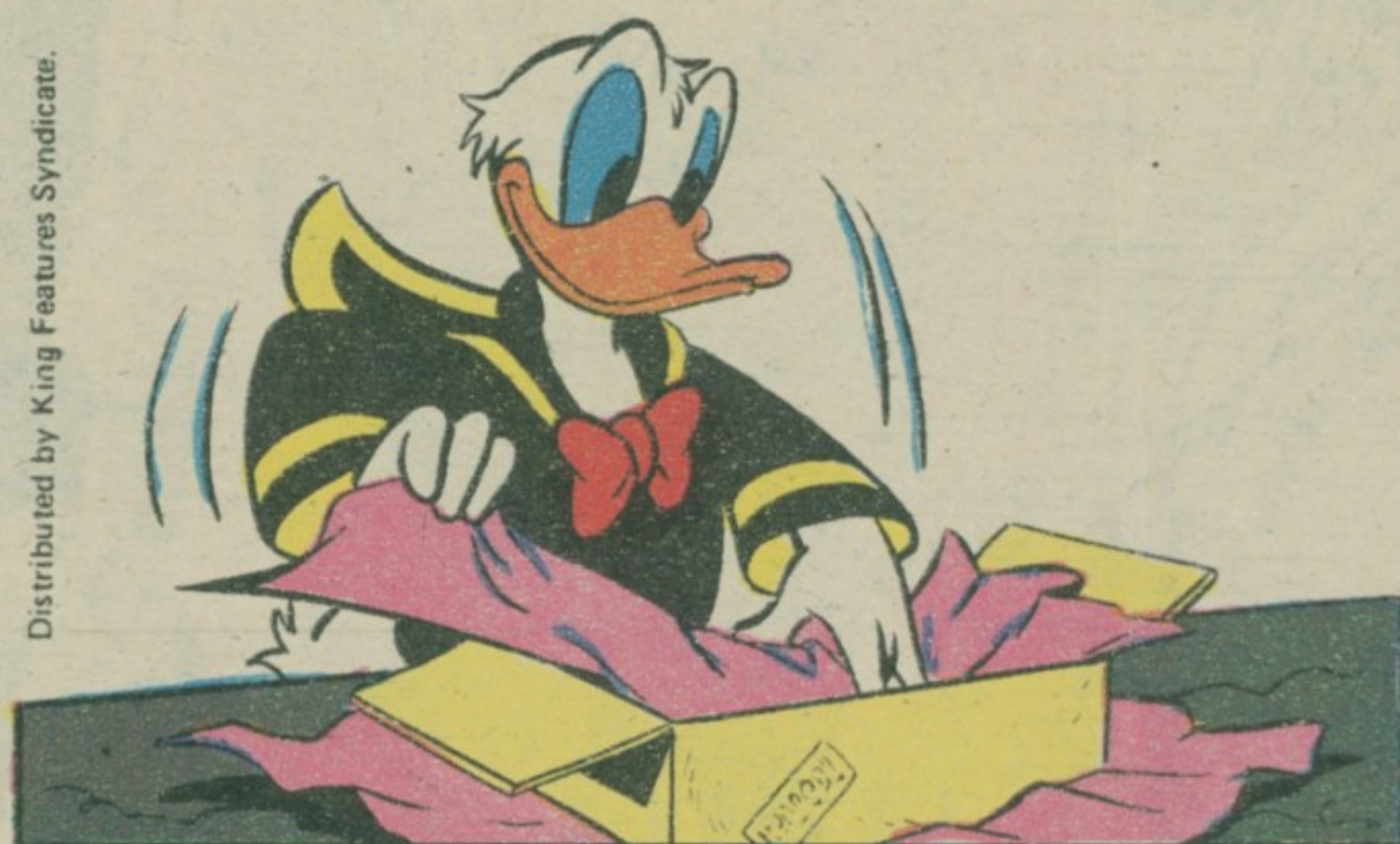
Бескичмењаци немају нервни систем, па се зато сматрало да и не осећају бол. Међутим, недавно је група шведских научника открила да кишна глиста у свом телу садржи опијате (хемијске материје које ублажују бол), што значи да осећа бол. Ови природни опијати код глисте имају исту улогу као и лекови против болова, али се стварају у организму и делују кад се јави бол.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Distributed by King Features Syndicate.

ЧУДОВИШТЕ!

ИСКУСНИ БАРСКИ РИБАР СТЕВО РАДОВИЋ БАЦИО ЈЕ УВЕЧЕ ОГРОМНУ МРЕЖУ, АЛИ ЊЕ У СВАНУЋЕ НИЈЕ БИЛО. НАДА ЈЕ ИПАН ПРОНАШАО, ЗГУЊВАНУ И ЗАПЕТЉАНУ, ИЗ МОРА СУ ГА ГЛЕДАЛЕ ОЧИ КАО ДВА ТАЊИРА!

Док је мотор од седам коњских снага лагано брктао на крми старог рибарског чамца, Бар је остајао иза леђа шездесет петогодишњег рибара Стеве Радовића, кога у Бару сви зову Стево „Грк“. Предвечерје 17. маја 1976. године: Стево сам одлази на свој уобичајени посао — да баца мрежу у море. Полазећи из своје рибарске колибе на барској обали, искусни морнар и рибар није ни слутео да ће га изненадити оно што тако добро познаје и воли — море.

Око осамнаест часова Стево је положио своју „лупуницу — троспратницу“, мрежу дугачку сто тридесет метара, и то на „капију“ барске луке. Рибари ту мреже оставе до јутра, када долазе да виде да ли им се осмехнула рибарска срећа: нешто барбуна или шпарова добро ће доћи и њиховим породицама и барским домаћицама. Али, када је ујутру Стево запловио према мрежи, чекало га је највеће изненађење у животу.

Било је око четири часа, небо је тек најављивало свануће, кад се огласио Стевов мотор на барци »BR-55«. Био је на мору сасвим сам, али је годинама, као и сви рибари, био потпуно навикао на тај осећај. Добро је знао да је мрежу оставио око километар удаљену од обале и сада је погледом тражио њене беле пловке који је обележавају и торњу ивицу држе на површини. Међутим, мреже нигде!

Одмах је одбацио помисао да је скупу мрежу неко однео у току ноћи: то се међу приморцима сматра тешким грехом и непоштенством. Можда се у њу заплео пропелер некоег брода, покидао је и одвукао? Не, и тад би на површини остала бар два-три пловка.

Чудом се зачудио стари рибар Стево. Цео живот је провео на мору, а ово му се још никада није догодило.

Успорио је чамца и погледом пажљиво претраживао мирно море. Најзад је угледао мрежу ~~око~~ сто педесет метара далеко од места где је оставио претходне вечери. Ко је и како одвукао тако далеко велику и тешку мрежу? Да су се у њу заглавиле и тоне барбуна, не би је могле померити ни метар!

— Ово нешто није у реду — прогунђао је себи у браду рибар Стево. — Неки ђаво ми се увалио у мрежу.

И кад је стигао до пловака који обележавају положај мреже у мору, запрепастио се од изненађења: цела мрежа била је згужвана и запетљана у циновско клупко. Забринут, али

миран, јер га је на то научило море и живот с њим и до њега, нагнуо се из чамца и загледао у плаву дубину. А доле, на око четири метра испод површине, нејасно је назрео тајанствено чудовиште које је око себе намотало мрежу! Није се уплашио стари рибар: напрегнуо је поглед и тек тада спазео

два страшна ока како га гледају кроз мрежу и конопце.

— Шта ли ме снађе ове ноћи — прошапта Стево. — Ово има очурде к'о два тањира!

Доста далеко од изненађеног старца ловио је један млађи рибар али је Стево ипак успео да га дозове. Кад је овај допловио до запетљане мреже, и сам је био запањен.

— Хтео сам да повучем, али аждаја се одмах помами чим дотакнем конопцац — пожали му се Стево.

— Знам ја шта је то — одмах је закључио млађи колега. — Ништа не брини, то је манта, врста циновске раже.

Рибар је отпловио а Стево је опет остао сасвим сам. Већ се указивала јутарња румен над морем, а он још није знао шта да ради. Видео је у свом животу разна чуда, поготово она на мору, али ово...

Међутим, море је одувек људе навикавало на борбу, па и онда кад су сами и наоко потпуно немоћни. Тако је и Стево смислио да омчу од конопца са мреже намакне на прамац чамца и онда, под пуним гасом, крене ка Бару. Успео је некако да веже мрежу за „прову“, упалио мотор, дао гас и — остао на месту! Стари мотор, изувише слаб да повуче такав терет, забрктао је још јаче, и тако је почела натчовечанска борба са загонетним уловом.

Час је Стево успевао да помери мрежу и чудовиште у њој ка Бару, да би већ следећег

тренутка грдосија почела силовито да тресе чамца и вуче рибара у њему ка пучини. Тамна маса у дубини прчевито се трзала претећи сваког момента да и барку и човека одвуче у море.

— Још само мало, још само мало — храбрио је сам себе упорни рибар.

Ниједног тренутка се није уплашио нити помислио да откачи мрежу. Још никада није се предао Стево Радовић, па неће ни сада! Мрежа је врло скупа, другу не може да набави, али људска, поготово рибарска упорност важнија је од свега. Напред, Стево, не дај се!

Борба је трајала цео дан. Сунце је увелико сијало над барском луком кад је у њу пристигла барка »BR-55« вукући за собом црно, већ уморно тело огромног житеља плавих дубина. Уплотивши у плићак гвоздене капије луке Бар, Стево је обрисао зној са лица и чела и мирно погледао најнеобичнији улов у свом животу.

Кроз Бар се брзо пронео глас да је Стево „Грк“ ухватио у мору — чудовиште. Чак и они који још нису видели чудан улов већ су тврдили да је тешко цео вагон и да се једе. А кад су се окупили око Стевовог чамца, угледали су рибу врло сличну ајкули, дугачку око четири и по метра и тешку преко пола тоне! Пале су и прве опкладе: једни су тврдили да је у питању најкрволочнија врста морског пса, други да је Стево уловио — кита.

Десетак снажних рибара и лучких радника покушало је да мрежу са пленом извуче на обалу, али нису успели. Пошло им је за руком само да рибу вежу ужетом за реп, а да други крај закаче за један комби. Посматрачи на обали устукнули су неколико корака кад се из воде појавило огромно, тамно тело, широко разјапљених чељусти. Језа је обузела и оне најодважније. А за све време најсмренији и најћутљивији био је Стево Радовић. Мислио је на упропаћену мрежу али и на то да се није предао, да није посустао. Победио је — то је било најважније храбром рибару. И свима који су читали Хемингвејеву новелу „Старац и море“ неодољиво је личио на старог Сантјага. Само, сад се све дешавало ту, на њиховој обали у Бару, а не у Хавани.

С омчом око репа, непозната риба привезана је за једну велику бову, и сви су видели како полако плива укруг. Ускоро су стигли и биолози из которског Завода за биологију мора и Републичког завода за заштиту природе из Титограда и, након прелиставања стручне литературе, утврдили да се ради о големој или горостасној псини чији је научни назив *Cetorhinus maximus*. Присутни су сумњичаво вртели главом кад су сазнали да овај сродник злогласних ајкула уопште није опасан и да се храни искључиво планктонима и ситним раковима.

Али, како је доспео наомак барске луке и у мрежу Стеве Радовића?

Овај становник севернијих, хладнијих мора, вечно у покрету и увек гладан, вероватно је пратио неки од многих бродова који плове ка Бару и тако допливао у наше море. И после ишчуђавања и рибара и оних који се никада не отискују на море, *Cetorhinus maximus* је великом дизалицом извучен на обалу, утоварен на камион и одвезен у Титоград, где је, као врло редак примерак, и данас изузетан експонат природњачке збирке.

А када данас неко Стеви Радовићу спомене најчудноватији улов у његовом животу, он само одмахне руком:

— Море је море, а Стево је рибар. Нити се ја чудим њему нити оно мени!

Иван Лончар

МАСЛИНА — ВЕЧНА БИЉКА

Човек може да
оде од маслине
јодинама и да је
заборави, а кад
јој се враћи,
она ја чека
јуних руку.

Међутим, овај је без размишљања одбио понуду. Тако је древна маслина била и остала знаменитост целог краја.

У традицији барског краја постоји обичај да се завађени људи, чак и онда кад је у питању крвна освета, измирују под овом маслином. Због тога се и цео крај зове Мировица. И овај обичај је још једна потврда вековног веровања да је гранчица маслине симбол мира. Јер, према предању, голуб је у кљуну донео на Нојеву барку гранчицу маслине и тако лађу спасао у великом библијском попоу.

Научна испитивања показала су да је маслина заиста једна од најнеобичнијих биљака на свету.

Ниједно дрво на Земљи не може оно што је у стању да уради маслина: ако јој је један део сувишан, она га једноставно одбаца да би други могли да живе боље!

З Е Л Е Н А К А

Недалеко од Бара, чија је околина позната по узгоју маслина, налази се дебело чворновато стабло овог дрвета за које стручњаци сматрају да је старо преко две хиљаде година. Дакле, постоји још од пре наше ере! Да ова природна необичност буде још изузетнија, ова старица, која је надживела толико епоха и цивилизација, победила небројене олује и показала се трајнија од многих чврстих грађњи људских руку, још се зелени, редовно цвета и рађа! Није онда ни чудо што је управо за ову маслину, која се сматра најстаријом на свету, везана истинита анегдота из времена другог светског рата и италијанске окупације. Наиме, сазнавши за чудо у Мировици Римски природњачки музеј понудио је њеном власнику два и по милиона лира за откуп.

Не трани ништа — даје све

Ксенија Мирановић, рођена међу маслинама Бара, наследила је од мајке љубав према овом племенитом дрвету. И не само то: пре десетак година Ксенија је постала доктор наука одбранивши тезу из области понашања врста маслина у појединим еколошким условима. Већ годинама ова научница путује по свету, размењује искуства са другим стручњацима, али се увек враћа у свој Бар, у Завод за суптропске културе и заштиту од загађења, јединствену научну установу ове врсте у нашој земљи.

— У нашим крајевима где се узгаја маслина одувек се каже да је виновна лоза као девојка, а маслина као мајка — објашњава др Ксенија Мирановић. — Јер, лозу човек мора редовно пазити, неговати и обилазити, као девојку. Не ради ли тако — лоза ће тешко дати плод. А од старе, добре маслине може да оде, да јој се дуго не враћа, а кад се то најзад догоди — она ће му одмах узвратити љубав, дароваће му плод, уље, племенито дрво, храну за стоку...

Маслина је готово неуништива, сем ако је не уништи — човек. Затр се за њу каже и да је „вечна биљка“. Римски писац Колумела је рекао: „Маслина је први човеков пратилац“. У нашем Приморју маслина је расла још пре две хиљаде година. Некада су њена стабла на нашој обали и острвима била неупоредиво бројнија него данас, све до друге половине прошлог века. А онда се догодила необична и тужна ствар.

Храни, светли, лечи

Данас у Југославији расте око пет милиона маслинових стабала. Међутим, податак из 1860. године говори да је тада код нас било око петнаест милиона маслина! И шта се догодило?

Када се у то време у Француској, земљи чувеној по вину, појавила филоксера, опака болест винове лозе, француски љубите-

олеинске киселине врло важно за организам, здравије је од било које друге врсте масноће. У крајевима где нису могле да се гаје свиње нити сунцокрет маслина је, дакле, била једини извор масноће. Загрејано уље користи се као болог за убоје, ране, реуму и друге болести. Одлична је заштита од опекотина на летњем сунцу. Најзад, драгоцен је за бубрежне болеснике, нарочито оне који болују од камена: једна кашика маслиновог уља „на гладно срце“ помаже да се камен избаци.

Али, то ни издалека нису све занимљивости о маслини.

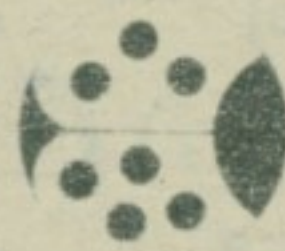
Одбацује део себе!

Од неколико врста размножавања сигурно је да је оно помоћу „гука“ (хиперплазија) јединствено у биљном свету.

Свако ко је видео маслиново стабло, запазио је на њему неправилне израслине различите величине које често од дебла направе разноразне фигуре. То су гуке, прави магацини хране за периоде оскудице. Маслина по томе највише подсећа на камилу и њену грбу. Када се ова израслина стави у земљу, из ње израсте младо стабло па се овај начин размножавања најчешће и користи.

Ретка је маслина која у свом деблу нема шупљина, као да је горела или као да је у њу ударио гром. Међутим, није у питању ни једно ни друго већ опет чудесна особина коју поседује само маслина. Кад нема довољно хране, ово дрво једноставно одбацује део самог себе, и то тачно онај који је најнепотребнији. Али, због тога ће се јаче развијати неки други делови. Сигурно је да ова способност омогућује маслини да живи изузетно дуго, и то у врло суровим условима. Но, ни она није свемогућа: од маслине су јачи северни ветрови и ниске температуре. Дрво које може да изживи векове умире под налетима буре и мраза.

Претпоставља се да је маслина пореклом са Блиског истока, о-

О штедни сте у последње време много чули и прочитали.

Знате да пионери имају своје пионирске

штедионице, да скупљају стару хартију,

кестеће, биље или да марљивим радом

зарађују новац. Чувају га у пионирској

штедионици и зато добијају камату. Са

уштеђевинам, могу да купе оне ствари које

желе, а камате заједнички користе за излете,

куповину књига за школску библиотеку, за

организовање школских приредби или за

помоћ онима који су у неприлици.

Многе жеље лакше се остварују, ако знамо

да штедимо. Зато, да би свима нама било

лепше, морамо да штедимо и друкчије.

Да ли, можда, знате како се штеди храна,

време, енергија...?

Но, о томе ћемо нешто опширније писати

други пут. А ви размислите и пишите нам:

Како код свог свакодневног рада може да штеди пионир?

Ваше најбоље написе објавићемо у гласилу за младе штедише Бубамара или у неком другом омладинском листу са вашег подручја.

Наша адреса:

Уредништво гласила Бубамара
Љубљанска банка — удружена банка,
Градишче 14/1
61000 Љубљана

љи вина желели су да на трпези имају што више овог пића из нашег приморја. Наши ратари и рибари почели су да уништавају маслињаке и саде винову лозу. Посао је ишао врло добро, све док опасна филоксера, против које тада није било лека, није захватила и винограде дуж Јадрана. Одједном, остали су са много мање и маслина и лозе него пре а то се, на жалост, није изменило ни до данас.

А издасна и добротворна маслина, чије су гранчице уткане и у амблем ОУН, сигурно заслужује више пажње. Ево и зашто.

Тврдо, али крто маслиново дрво, које док гори шири врло пријатан мирис, изврсна је заштита од ерозије земљишта, и то управо у нашим крајевима где је плодно гле ретко и тако драгоцен. Уље је вековима служило за осветљење, али и за исхрану и као — лек. Маслиново уље, са око 70 одсто

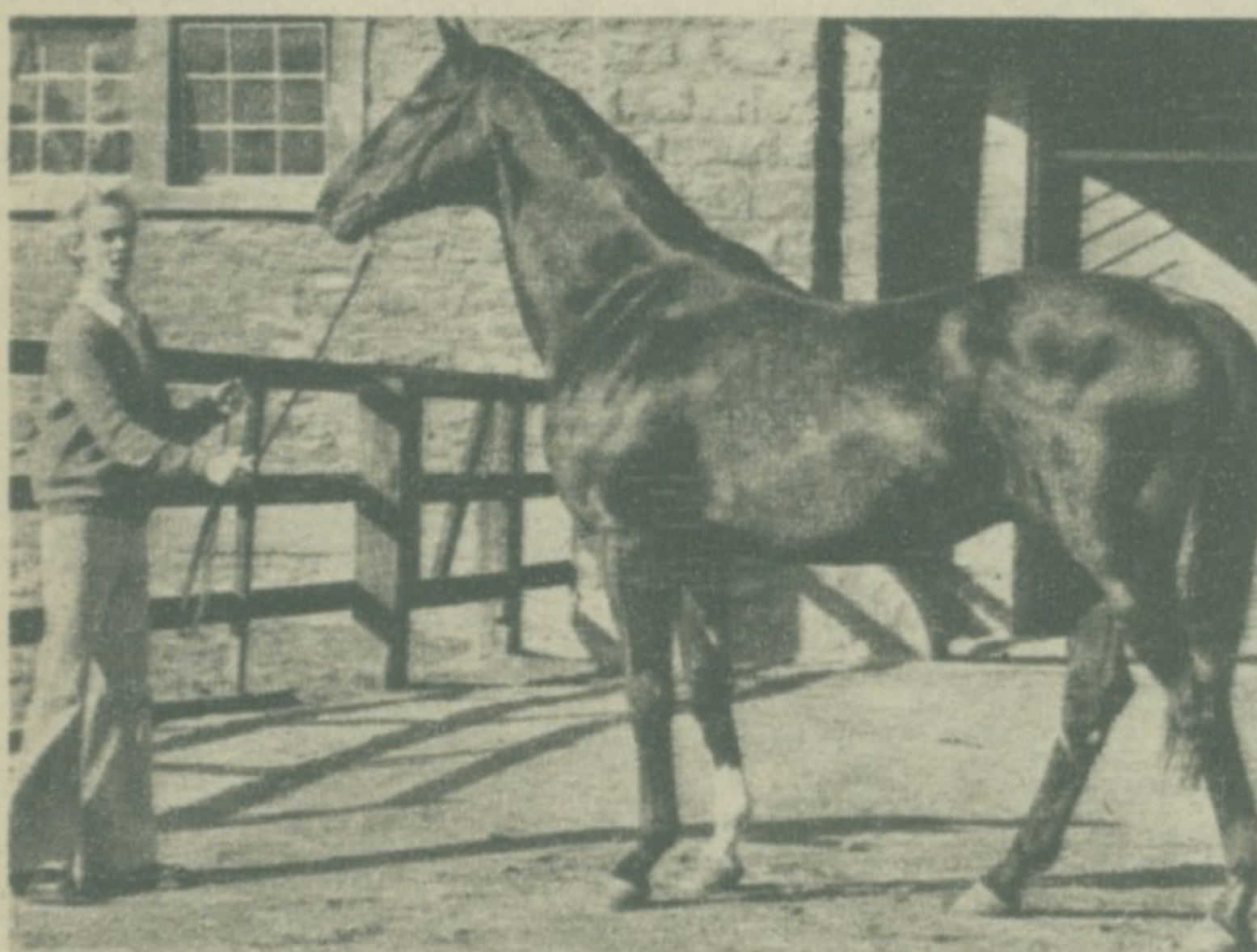
дакле се процирила најпре Медитераном, а затим прецела и Атлантик. Када су Шпанији открили Америку, тамо су пренели и маслину јер, како је записано, „нису могли да живе без дивног шума њеног лишћа и укусног плода из старе постојбине“. И данас је Шпанија „велесила“ у узгоју маслина: у овој земљи расте преко 200 милиона њених стабала, 40 пута више него у Југославији! Друга по производњи маслина у свету је Италија са 158, а трећа Грчка са око 100 милиона стабала. У центру Атине могу се видети дрвореди од њених стабала. О маслини је певао још древни Хомер, у неким бразилским градовима постоје улице маслина, сликари врло често користе маслину као захваљан мотив. И најзад, како се зове она танка, симпатична Попајева драгана? Наравно, Олива или ти — Маслина!

Иван Лончар

Да бисте у Западној Немачкој купили нуну заиста вредну зверну, потребно је да испуњавате два услова: прво, и мање важно, да волите животиње, а друго — да будете милионер.

Љубитељ мачака из Белгије понудио је за ову поносну чинчила-мачку двадесет милиона старих динара.

Најскупљи коњ Западне Немачке зове се Лучијано и цена му је 800.000 марака (једна марка око 20,00 динара).

У ЛОНЦУ
И НАРИНАТУРИ

МАТЕМАТИЧКА МУЋКАЛИЦА

„Сумњам, дакле, постоји“ ово су речи великог француског филозофа, математичара и физичара Рене Декарта (1596—1650) којима је оснивач аналитичке геометрије започео борбу против схоластичког учења. Док су се његови бројни противници ослањали на ауторитете, Декарт је полазио од универзалне „методске сумње“ којом је доводио у питање све што у са знању није дато „јасно“ и „разговорно“ и због тога није ни апсолутно извесно. Према моделу матема-

тике Декарт је изградио систем строго рационалистичко - детерминистичке филозофије природе. Његово учење знатно је утицало на целокупну филозофију 17. века (Малбранш, Хобс, Лајбниц и Спиноза).

Велики француски мислилац и научник Декарт није, међутим, био у завади са добром кухињом. Напротив, добром залагају и доброј капљици поклањао је исту пажњу као каквом компликованом математичком проблему. Како су људе

ПОШТО КОШТА...

ЈЕДАН ДВАДЕСЕТ МЕР

Куки зна Гетеове стихове напамет и зато се цени на десет милиона.

Најскупља животиња немачких зоо-вртова је носорог — цена: двеста милиона.

Двадесет хиљада марака платио је један Јапанац за овог голуба писмоношу.

Сваки месар, бар тако се мисли, с лакоћом разликује краву од вола. Али, и каспин је само човек, људски је погрешити.

У западнонемачком градићу Шутервалду један каспин је у тами штале своје превидео ту „малу разлику“ и уместо краве убио бика капиталца, понос читавог места. Када је приметио шта је урадио, било је већ касно. Тако је скупочени бик претворен у

кобасице, а Шутервалд је остао сиромашнији за 60.000 марака (једна DM око 20,00 динара). Шта би се тек догодило да је грешник месар заклао бика Пиреуса из Хановера који вреди читавих 500.000 марака — милијарду старих динара?!

Одакле оволике цене за бикове? Ради се о приплодним грлима велике располдне моћи — рачуна се да „Пиреус“ у периоду своје плодности може да оплоди чак 70.000 крива! Наравно, без блиског сусрета, из епрувете.

„Ерос од Малвенбурга“! Звучи отмено, а иза овог племићког имена крије се један немачки овчар чија

који воле добро да поједу увек оптуживали да превиде цене материјална добра. Декарт је, изнервиран таквим критикама, духовито одговорио: „Зар верујете да природа производи све те дивне ствари само за глупаке?“

Међу јелима која је Декарт просто обожавао почасно место заузимао је специјалитет провансалске кухиње код кога се јасно распознају шпански и италијански утицаји. Реч је о рататују. Буквалан превод те речи значи „ждерало“ али се данас ово јело назива „рагу од поврћа“ или „лонац с плавим патлиџаном“. Познато је да се ово јело у које обавезно треба ставити плави патлиџан и парадајз припремало давно пре него што је откривена

СОКО ИЛИ ЦЕДЕСА!

Најскупљи пас Западне Немачке — Ерос од Малвенбурга. Вредност — триста милиона.

Шенци су спремни да за једног сокола плате и две милијарде!

вредност, према мишљењу најпознатијих светских кинолога, достиже 150.000 марака. Његов власник Феликс Цигато, гостионичар из Лампертхајма, муку мучи како да се одбрани од купаца (предњаче енглески љубитељи паса) и милионских чекова које му нуде за „Ероса“.

— Ни за какве паре овог света нећу продати свог љубимца — каже поносни

власник. Али, ипак изнајмљује „Ероса“ у „еротске сархе“ и тако годишње заради преко 20.000 марака!

Домаћица Ерика Мелер из Офенталера дошла је на врло необичан начин до скупocene и велелепне „чинчила“ — мачке. Ова „најлепша мачка у СР Немачкој“ по и-

Америка. С осталим састојцима можемо поступити мало великодушније. Ако немамо зелених паприка, јело неће баш много изгубити од укуса. Уместо тиквица довољан је и обични зелени крас-тавац, али без белог лука нема рагуа. Бели лук је најважнији зачин у ово-ме јелу, поред њега мо-жемо употребити и друге зачине као: мајоран, мај-чину душицу и босиљак. За припрему ове матема-тичке мућкалице потреб-но вам је следеће: 3 зе-лене паприке, 3 плава патлидана, 3 тиквице, 4 парадајза, 4 кашике ма-слиновог уља, 1 главица лука, 1 главица белог лу-ка, со, бибер, 1 лаворов лист, мало исецканог першуна, сир за посипа-ње, листићи маслаца.

Зелену паприку очи-стимо од жилица и семе-

на па је исечемо на танке траке. Плави патлидан ољуштимо, разрежемо по дужини на четири дела, а затим на коцке. Тиквице очистимо од коре па исечемо на дебље колутове. Парадајз ољуштимо и исечемо. Исецкани црни лук и здробљени бели лук пржимо на врућем уљу, додамо со, бибер и лаворов лист па ту мешавину кувамо у лонцу на благој ватри. Испрже-ни лук помешамо са по-врћем па све ставимо у добро намашћену ватро-сталну посуду, поспемо сиром, першуном и ли-стићима маслаца. Посуду са јелом ставимо у рерну и печемо све док се на њему не ухвати златно-смеђа корица. На сто се износи топло, обавезно уз бели хлеб!

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

мену „Клики“ донедавно је припадала председнику западнемачког Удружења узгајивача мачака Барију Цимисону. Кад му је један Белгијанац за њу недавно понудио 10.000 марака, није хтео ни да чује. Увређени Белгијанац назвао је Ци-мисона „прљавим тргов-цем“, а овај је, тешко по-гођен увредом, направио центлменски гест и мачку јединоставно поклонио Ери-ки Мелер!

Најпознатији папагај у СР Немачкој зове се „Ку-ки“, има годину и по, а власник му је Валтер Кине из места Бунде у Вестфа-лији. Овај пернати брбљи-вац зна, између осталих класичних изрека, неке Шилерове и Гетеове стихо-ве напамет. Никакво чудо онда што је Кинеу један фабрикант из Франкфурта понудио за папагаја чита-вих 1000 марака. И овог пу-та од продаје није било ништа.

За разлику од Кинеа ње-гов суграђанин Вили Хај-деман има развијенији смисао за трговину. Овај ТВ-техничар има страствен-ни хоби: гаји голубове. Али, он на тим пернатим пријатељима, како сам признаје, више зарађује него што му доноси инста-лирање антена и поправка телевизора. Тако је недав-но једном богатом Јапанцу продао плаво-белог голуба писмоношу за читавих 20.000 марака!

Расни коњи одувек су били на цени, па зашто не би и сада. Најскупљи коњ у СР Не-мачкој зове се „Лучијано“ и припада познатој запад-немачкој ергели Харц-бург. Он није никакво тркачко грло већ приклад-ни ждребац. Цена му је 800.000 марака; али и има равно 40 власника! Наиме, у њега је четрдесет људи уложило своје акције. „Коњ-акционарско дру-штво“ — зашто да не?

И у зоолошким вртovima крију се скупocene при-мерци животиња. Вероват-но су најскупљи носорози у Берлину и Штутгарту: цена једног примерка — 100.000 марака!

Да не заборавимо, на крају, и љубитеље аквари-јума. Међу скупљим при-мерцима су „дискус“ — рибице, чија се цена креће око 1000 марака. А убе-дљиво најскупље су мале ајкуле за које се тражи и по 10.000 марака.

У СР Немачкој је званично забрањена трговина неким ретким птицама, ме-ђу којима је и соко. Упр-кос томе, све је већа по-тражња за овом птицом за лов, нарочито из арапских земаља. Док је трговина још била легална, за јед-ног сокола плаћало се око 50.000 марака, а данас му цена на црној берзи прела-зи милион марака?! За те паре један шејк хладно може да купи 20 „мерцедес-а“. Али, шта је „мечка“ према поносном соколу???

М. Ш.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ХВАЛА НА КАРТИ

У Основној школи „Браћа Рибар“ акцију „Помозимо Зоо врту“ во-ди Савет пионира, па је то разлог што је тако ус-пешна. У холу школе уре-ђен је и — кутак за жи-рафу. Макету жирафе направила је Мексиканка Гуоделупе Дурини, мајка једног ученика, у сарад-њи са Катариниом Мијал-ковић.

Ученици млађих разре-да ове школе сакупили су 12.016,80 динара и то: I/1 (са учитељицом Бран-ком Ђорђевић) 980,00, I/2 (Аница Кнежевић) 790,00, I/3 (Јаворка Крстић) 716,70, I/4 (Ранка Бекић) 383,00, I/5 (Љубиша Бу-димир) 930,00, II/1 (Ма-рина Максимовић) 661,00, II/2 (Зоран Драгичевић) 160,00, II/3 са учитељицом Душицом Станисављевић је сакупило највише —

1.190,00 динара, II/4 (На-да Елезовић) 500,00, III/1 (Милица Барић) 365,00, III/2 (Мира Пујић) 1.090,00, III/3 (Драган Стојановић) 849,00, III/4 (Славица Јев-тић) 350,00, IV/1 (Бори-слава Јакшић) 453,00, IV/2 (Разлија Јанковић) 757,00 и IV/3 (Даница Тодоро-вић) 777,00 динара.

Својим старијим друго-вима прикључили су се и ученици Мале школе: I група са васпитачицама Живаном Пољакон и Сне-жаном Нешић сакупила је 205,00 динара, II група (Оливера Аврамовић и Марија Мити) 490,00 и III група (Лепосава Миливо-јевић и Нада Јанкић) 370,00 динара.

Акција се наставља у септембру када ће се ук-ључити и ученици стари-јих разреда.

Жирана ће у току лета мировати у свом кутку, а у септембру ће опет окупити малишане да их подсети на обавезу коју су дали јер за куповину ове афричке животиње треба много пара.

Учитељ-песник Основне школе „Браћа Рибар“ је у част жирафе сročио и песму:

Са топлог југа телеграм стиже,
тамо где живи носорог, слон:
„Хвала на карти“, жирафа јавља,
„долазим, чекајте, први авион!
Ви ме већ знате, витку, кракату,
с' пегавом бундом, дугога врата,
али да знате увек вас волим
и кад вас гледам с другог спрата“

ПРИРОДЊАК

СА 8.000

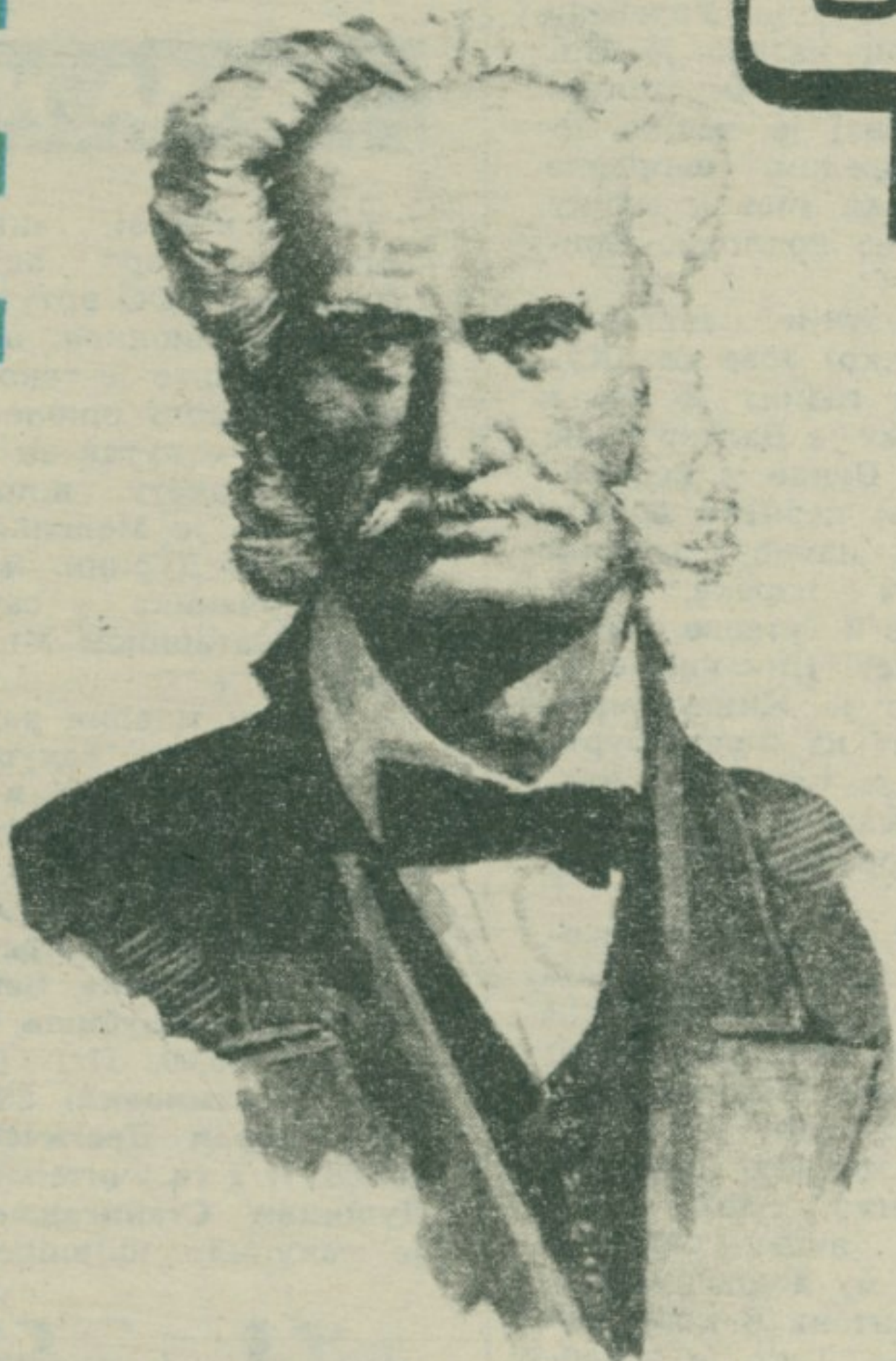
ОТКРИЋА

Био је 28. мај 1848. године кад је енглески трговачки брод бадио сидро на ушћу Амазона у близини града Паре (данас Белем). На њему су се налазила два млада Енглеза Хенри Волтер Бејтс и Алфред Расел Волас. У Јужну Америку дошли су да би проучавали живот инсеката, птица и мањих животиња у људском руком готово нетакнутој долини Амазон и дошли до драгоценних података који би им помогли да реше питање порекла врста.

Бејтс и Волас су у Пару изнајмили кућу и одмах се бацили на проучавање језика и обичаја људи тог краја. У почетку су одлазили на краће излете у оближње шуме и ту, на домаћим града, ловили раскошне тукане, шарене колибрије и папагаје. Рано ујутро одлазили су у лов, а већ у подне враћали се кући натоварени екзотичним животињама. После ручка су их препарирали и правили забелешке. Били су толико занети послом и усхићени због великог броја открића да им није сметао ни влажан и тежак ваздух, ни досадни инсекти који су неуморно наваљивали. За мање од три месеца њих двојица су сакупили 460 различитих врста лептирова у тренутку кад је у Енглеској било регистровано само 66!

Жута грозница, пиране...

Бујна област око Паре, богата биљним и животињским светом, служила им је само као полазна тачка. А онда је дошао дан када је требало да крену у унутрашњост земље јер је њихов циљ и био да истраже хиљаде километара дуж Амазона и његових притока. Пре него што ће се отиснути реком Токантинс, притоком Амазона дугом 2.500 километара, послали су Бејтсовом агенту у Лондон сандук са 3.635 инсеката у нади да ће трошкове путовања покрити продајом дуплих примерака. Њих двојица су провели заједно две године, а онда су се договорили да се раздвоје и

Хенри Бејтс, природњак, истраживач и писац.

да Волас настави с истраживањем северних предела и притока Амазона, а Бејтс ће кренути главним током све до притоке Рио Негро, крај познат под именом Горњи Амазон или Солимоес. На тај начин би у исто време истражили већи део слива Амазона. Бејтс и Волас се више нису ни састали у Бразилу јер је Волас убрзо напустио даље истраживање и вратио се у Енглеску где је

са најпознатијим природњаком тог времена Чарлсом Дарвином радио на теорији о природном одабирању.

Оставши сам Бејтс је сада почео више да се меша са народом Амазонije и постао је прави стручњак за португалски и локални језик туши. Свуда је наилазио на го- стопримство, али никако није могао да се навикне на једноличну и за њега неукусну храну. Било је

Енглески природњак, истраживач и писац Хенри Бејтс (1825—1892) родио се у Лестеру и још као дете показао велику љубав према природи и колекционарству што је добар предуслов за правог систематичног природњака. Познанство с Алфредом Раселом Воласом 1844. претворило се у велико пријатељство и њих двојица су одлучили да се четири године касније отисну на дуг истраживачки пут све до Бразила. Циљ тог путовања био је да реше питање порекла врста. Сам Бејтс је ухватио 8.000 инсеката потпуно непознатих науци. Један од лептирова који је открио добио је, у његову част, име *Callithea Batesii* (Бејтс се на енглеском пише Bates). Поред тога Бејтс је на путу по Горњем Амазону одгонетнуо феномен мимикрије код лептирова који је познат под називом „Бејтсова мимикрија“ (стална или привремена сличност по облику, боји и другим спољним особинама неких животиња са околином у којој живе услед чега их је тешко препознати). Његова књига „Природњак на реци Амазон“ о Дарвиновим предговором, штампана 1863, постала је класика природне историје и помогла му да добије посао помоћника секретара Краљевског географског друштва 1864. на коме је остао све до смрти. За свој научни и истраживачки рад добио је више одликовања, између осталих и „Орден ружа“ од бразилског цара.

ЧУДАК

и тренутака када се осећао усамљен и исцрпљен. Међутим, када би дошло вече и температура пала, Бејтс је као опчињен слушао хор дивљих патки, папагаја, мајмуна и цврчка и заборављао на умор и недаће које су га пратиле на дугом исцрпљујућем путу.

Становницима Амазона је Бејтс је изгледао као чудак, за неке и лудак јер је његова појава била прича за себе. Преко левог рамена је носио пушку двоцевку, а у десној руци држао је мрежу за хватање инсеката. На леђима је носио ранац, а преко десног рамена висила му је кожна торба са два цепа и каишевица за које је везивао гуштере, жабе или веће птице. За кошуљу је имао прикачено јастуче с иглама, а високи записи, начерте и стари шепир давали су му још необичнији изглед.

Трошкови у тој плодној области с благом климом били су незнатни, па ипак, новац му је био потребан. Остао је без пребијене паре јер га је покрао водич и одмаглио, а његова одећа већ је била у јадном стању, готово у ритама. Био је и без ципела па је путовање наставио босоног. Један љубазан плантажер прискочио му је у помоћ и омогућио да се снабде неопходним стварима. Када се најзад зауставио у градићу на северу Бразила, писао је свом агенту у Лондон и овај му је одмах послао новац. Једно писмо стигло му је и од родитеља који су га молили да се врати кући и помогне оцу у вођењу фабрике чарапа. Бејтс се двоумио. Сувише се напа- тило откако се растао од Воласа тако да му је идеја о повратку у Енглеску и самом падала на памет. Сео је у прву шкуну (једрењак са два јарбола) за Пару, али пре него што ће се укрцати на брод за домовину стигло му је писмо из Лондона у којем га је његов агент обавештавао да је продао дупле примерке животиња које је Бејтс сакупио дуж Амазона и то за много веће цене него што се природњак на- дао.

Али, није стигао ни да се радује због тога што је пребродило новчане проблеме кад је тај крај захватила жута грозница

и однела многе животе. Што је најгоре, и он се разболео. Лекара тако рећи није ни било, зато је покушао сам да се лечи разним травама које су, на срећу, деловале. Иако још слаб, одлучио је да се не врати у Енглеску већ да настави пут у унутрашњост земље. На том новом путу живот му је стално био у опасности јер су притокама Амазона којима је пловио господарили прождрљиве пиране. Мучили су га и инсекти и оскудица у храни, али сада више ништа није могло да га спречи да оствари свој циљ.

Нико га није препознао

Пошто је напустио и последње насеље, Бејтс се нашао на територији раторборних Индијанаца. Упркос страху од њих, за само четири дана открио је и уловио шест ретких врста макао папагаја. Наставио је пловидбу и чак успео да пређе неколико водопада. Изненадна олуја умало није преврнула његов чамац. Бојао се да плови превртљивом реком, али успео је да најми водича и донео одлуку да плови до Мојобамбе, градића у подножју Анда. Ако би дотле стигао, успео би да оствари своју велику жељу да истражи читав базен Амазона. Међутим, у том тренутку почиње да хара маларија тим крајем и Бејтс је морао да одустане од своје намере. Разочаран, спремао се за повратак у Енглеску.

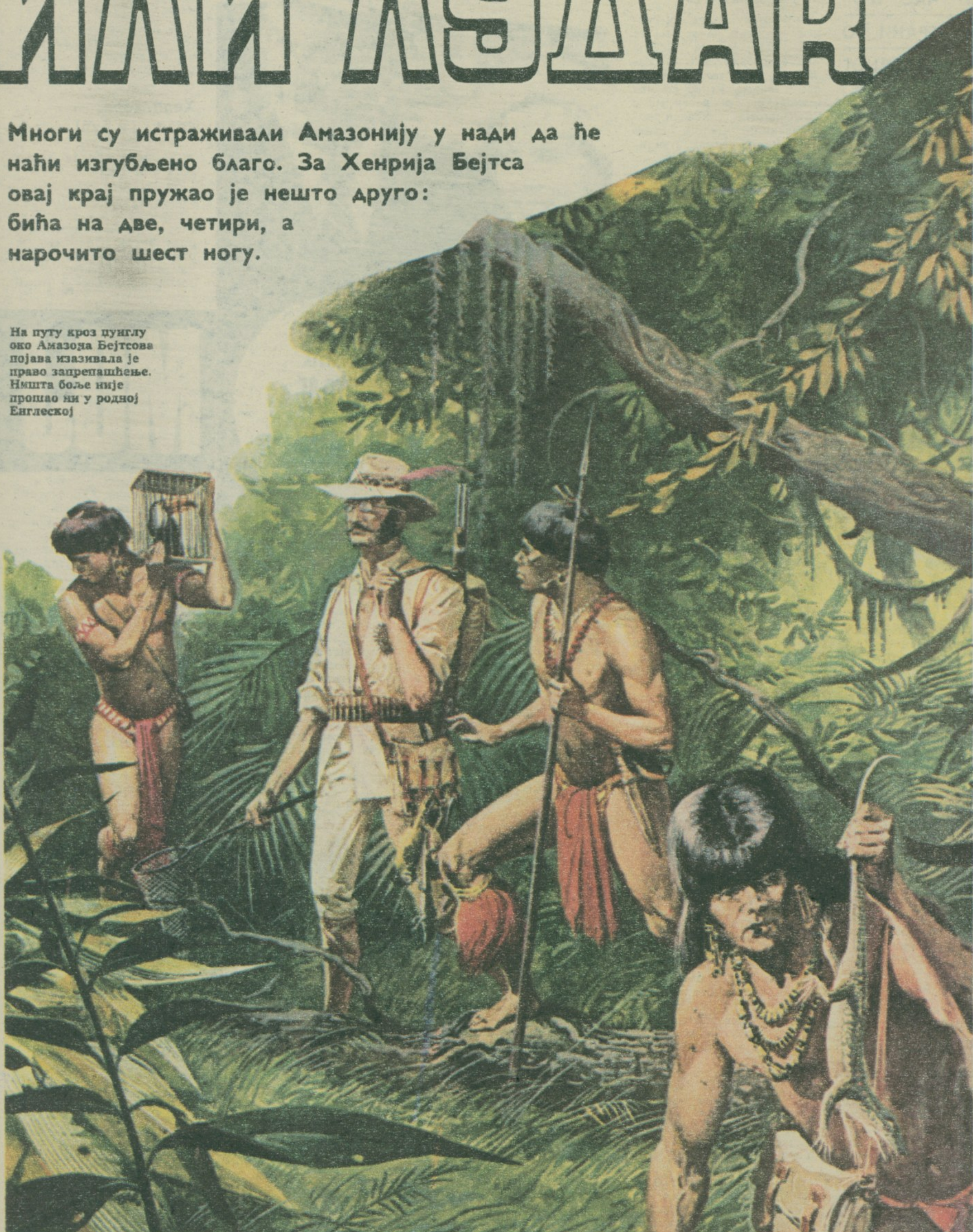
Седамнаестог марта 1859. стигао је у Пару, а у јуну се већ укрцао на брод за домовину. Када су га угледали пријатељи и рођаци, помислили су исто што и Индијанци — чудак или лудак? Једва су у том поштом и испијеном лицу с великим записима препознали оног младог Бејтса који је једанаест година раније кренуо у велико истраживање. Али Бејтс је могао да буде задовољан. У сандуку који је понео из Јужне Америке налазило се 14.712 различитих врста животиња, углавном инсеката, од којих је 8.000 било потпуно непознато научницима!

С. И.

ИЛИ ЛУДАК

Многи су истраживали Амазонију у нади да ће наћи изгубљено благо. За Хенрија Бејтса овај крај пружао је нешто друго: бића на две, четири, а нарочито шест ногу.

На путу кроз дунглу око Амазона Бејтсова појава изазивала је право запрепашћење. Ништа боље није прошао ни у родној Енглеској

**О МАЧКИ КОЈА СЕ
УПЛАШИЛА МИША,
О СЕБИ КАО ПТИ-
ЦИ НА ГРАНИ, О
СУДБИНИ ЈЕДНОГ
ТЕЛЕГРАМА, О А-
ВАНТУРАМА ДУХА
И ДРУГИМ ЗАЧНО-
ЉИЦАМА ПРИЧА
ДРАГОСЛАВ АН-
ДРИЋ.**

има титулу мајстора, а написао је и изванредну књигу: „Шах — игра милиона“ коју са уживањем читају и неспажисти: ко би знао да ли се он шали или мисли озбиљно кад каже:

— У шаху, највећим својим успехом сматрам то што сам једном Бобија Фишера возио од Дома синдиката до хотела „Метропол“. Наиме, играо се меч шаховске репрезентације СССР против шаховске репрезентације целог света и случајно једном приликом, био сам најближи, па сам замољен да одвезем Бобија до његовог хотела. Међутим, он је одмах био незадовољан мојом брзином вожње и пре него што смо стигли до Савезне скупштине, већ је почео да ставља примедбе. У једном тренутку упитао ме је ко-

Радмила и Драгослав Андрић ухваћени случајно у шетњи Београдом

јавио да се осећа као птица на грани...“

Првом приликом упитао сам Бранка:

— Што ми накачи ону грану, још у мојим годинама, молим те!?

— Па знаш — одговорио је — ти си некако много филозофирао па сам могао да упростим за читаоце!

**Хелп, хелп,
хелп... и бућ!**

А да ли Драгослав Андрић сада игра шах?

— И дан данас сам у стању да дођем у зграду „Политике“, на једанаести спрат, где шаховску рубрику листа „Политике Експрес“ уређује мајсторски кандидат Бранко Ракић звану Крца. Он је изван-

ДРАГИ

**СМЕШНЕ
(НЕ)ЗГОДЕ
ПОЗНАТИХ**

МОЈ

Драгослав Андрић каже да по правилу ради више ствари од једног: није у стању да се бави, на пример, само једном књигом, већ их истовремено припрема неколико (рекорд му је био седам!). И стварно, само што се појави једна, његова — обично необична књига, већ смо изненађени другом. Још се говорило о првом код нас: „Речнику жаргона“, а већ су се појавиле „Зезалице“ — стилске вежбе у стиху, како их је сам Андрић објаснио, а сада је ту и „Сваштара“ књига која се не може сврстати ни у један жанр.

Тешко је направити чак и најмањи резиме Андрићевих превода, антологија и других књига јер их већ има преко сто! Како је уопште толико написао?

— Ако сам превео сто књига са пет језика — каже он — ни мени самом није јасно колико је то. Али, ако би ми неко дао задатак да препишем једну једину и то са нашег језика ја бих се ужаснуо тог задатка. Е па сад, помножите то са сто.

**Лични шофер
Бобија Фишера**

Андрић се смешка док то говори. Он је, уосталом, познат као човек који уме да окрене ствар наопачке (како и сам каже у „Сваштари“): на ведар начин да коментарише озбиљно и обратом. Такав је по свему судећи био и његов однос према најозбиљнијој забави на свету — шаху. Млађи читаоци вероватно и не знају да је Андрић бивши репрезентативац и

лико људи у Југославији гине од саобраћајних несрећа. Случајно сам знао податак и рекао му, а он је сместа хтео да изиђе!

Једва га је секретар нашег Шаховског савеза Божја Кажич, иначе новинар, успео да убеди да остане, уз моја свесрдна обећања да ћу возити спорије. У ствари, он је на брзину сачунао колика би била цифра погинулих у Америци у односу на број становника и то га је ужаснуло.

Све у свему, то што сам био његов лични шофер сматрам својим далеко највећим успехом у животу, без обзира што сам играо и за репрезентацију за коју никада нисам изгубио ниједну партију...

**Што ми
начини
ону грану?!**

Шала или не, Андрић наставаља у истом стилу:

— Кад сам почео да се бавим својом професијом, преводњештем и радом у позоришту, престао сам да играм шах потпуно, чак и приватно. Нисам играо ваљда пуних петнаест година и онда ми је изненада дошла жеља да заиграм на Отвореном првенству Београда. Била су тридесет два учесника — три велемајстора, десетак интернационалних, итд. За дивно чудо ја освојим прво место, испред велемајстора Јаносијевића, Дамјановића, Барце и Мађарске и осталих.

До последњег кола водио је интернационални мајстор Бора Милић, али сам га ја победом збацио на друго место. После завршетка те партије он је ос-

тао сам на терену, онако, гледајући у шаховску таблу, као да још није могао да схвати како то да се деси да у последњем тренутку он изгуби већ скоро сигурно прво место.

Све ово причам због тога што ми је у том тренутку пришао уредник шаховске рубрике „Политике“ Бранко Атанацковић и упитао ме:

— Андро, молим те, кажи за читаоце „Политике“ како се осећаш после ове неочекиване победе?

Ја сам се тада замислио и, гледајући ојањеног Ми-

лића тамо у шаховском простору где су столови сада били већ пусти, оградањени конопцем, некако сам „видео“ самог себе како играм за тим столом и одговорио сам:

— Видиш Бору Милића. Ја сада као да гледам за тим столом самога себе из птичије перспективе и питам се — зар онај папер тамо да буде први?

Сутрадан сам у шаховској рубрици „Политике“ могао да прочитам:

„По завршетку Турнира мајстор Андрић нам је из-

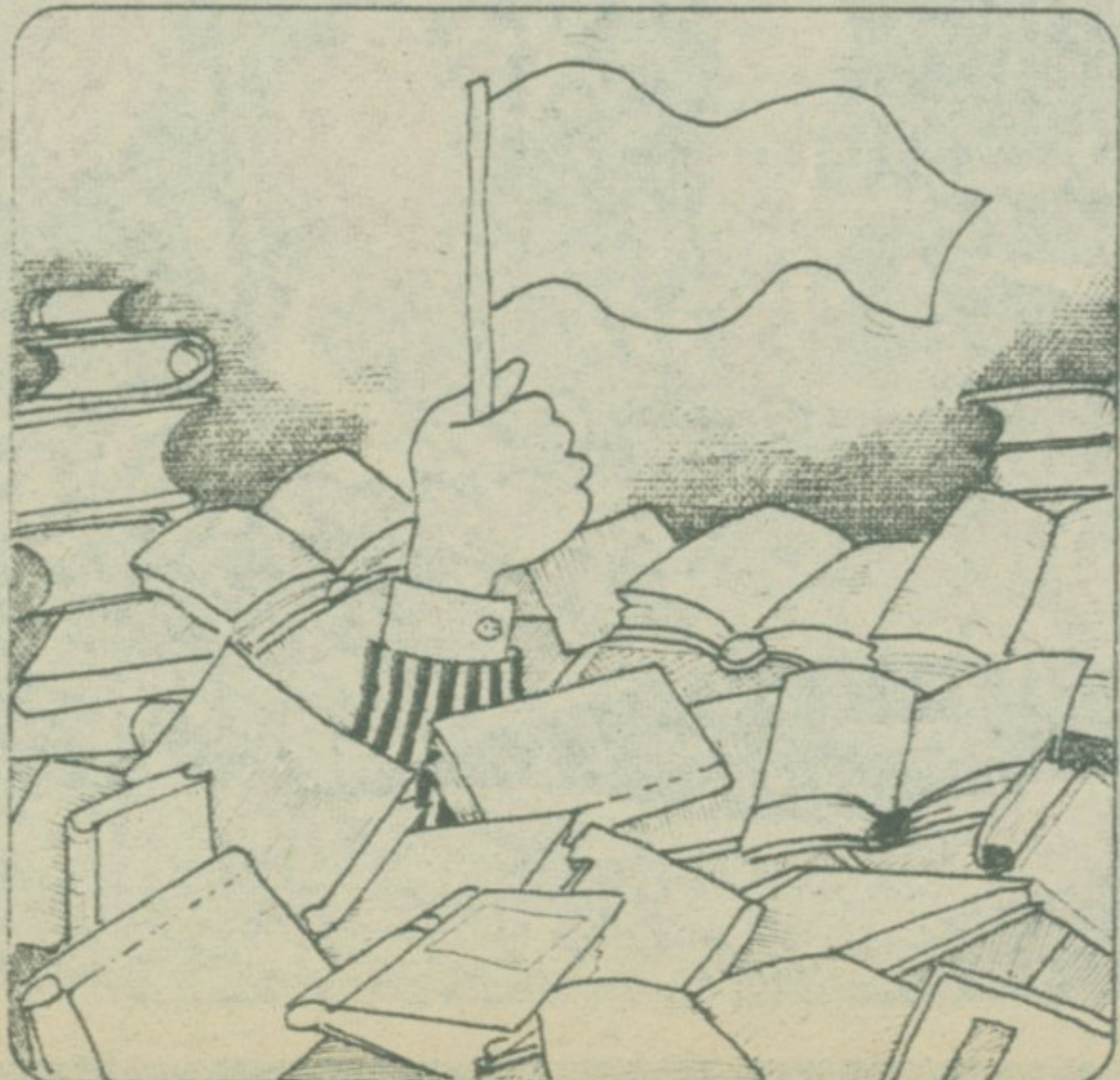
редно добар брзопотезни играч и ми, када он заврши посао за лист, узмемо шах и шаховски сат и ту, у његовој редакцији, играмо те брзопотезне партије на по пет минута (сваки партнер има по пет минута времена за размисавање за целу партију).

Неки пут тако играмо сатима, а рекорд смо постигли када смо једном играли од четири по подне до четири ујутро! Морам рећи да се ту поносим једним детаљем: дао сам Крци два минута форе јер је морао шетати до суседне просторије, а ја уопште нисам устајао ни за секунду у тих дванаест часова; одиграли смо неких сто двадесет или сто тридесет партија и ја сам једну више добио... Толико о шаху — закључује Андрић.

А о преводњешту?

— Што се преводњешта тиче, видите, ја сматрам да су језици као личности. Као кад сте у возу па мало разговарате с једним сапутником, мало с другим. Тако ја волим да „разговарам“ с разним језицима, помало ми дође и доста енглеског који сам дипломирао, па онда кренем на француски и тако редом... Међутим, тим поводом рекао бих и ово: да нема бољег доказа за изузетан значај знања страних језика од једне причине.

Наиме, миша је појурила мачка. Он се ступио ка својој руци у зиду, али је оценио да ће га мачка на жалост ипак стићи, па је дошао на генијалну идеју: изненада је стао, окренуо се и залајао на мачку! Она се препала од лавежа и побегла. Наравоученије

ЛАЖЉИВЧЕ...

ето шта значи знање стра-
ног језика. може и живот
да спасе.

Ту сам бесну често при-
чао на крају неких својих
предавања о превођењу
кдо о авантури духа, али
сам у међувремену дошао
до једне анегдоте која све
то побија: неки странац,
туриста на Јадрану, испао
је из чамца и виче: „Хелп,
хелп, хелп!“ Гледају га са
обате два наша факина и
један ће хладнокрвно дру-
гоче: „Е па, боље му је

било да је учио да плива,
него што је учио енглески...

Круг који пати од вртоглавице

Док сво прича, Андрић
је, како би се рекло, „у-
свом елементу“ — сагледа-
ва ствари увек са неке
друге стране и то оне коју
нико не очекује. Он уме
да приреди изненађења.
Као у „Сваштари“, том

„Удбенику нонсенса“ како
је сам назвао ту књигу, а
ево и зашто:

— Нонсенс значи бесми-
слица али не баш дослов-
но, него нешто што ствар
поставља наглавачке. Рачу-
нам да би „Сваштара“ мо-
гла бити једини удбеник
који би ђаци прихватили
сами, позрх свих оних сил-
них које већ имају, зато
што ја ту баш о школским
предметима и осталим ства-
рима говорим пошто их по-
ставим на главу, или гле-

дам с леђа итд. Углавном,
сматрам да једна тако вед-
ра књига може да се упи-
ше на листу лекова против
нервозе, страха, против
нерастоложења и ја, онима
којима књигу поклањам,
пишем начин употребе —
три пута дневно после са-
станка или, ако су ђаци —
после слабих оцена.

Да би било јасније, пре-
кинућемо писца „Свашта-
ре“ и из тог удбеника над
удбеницима преписати не-
колико „Геометријских
термина“:

— Круг је тачка која
пати од вртоглавице.

— Права је тачка која
није лажна.

— Квадрат је растопље-
на коцка а правоугаоник
је квадрат у другом стању.

— Трапез се тако зове
јер има облик трапа.

издржиш да ми то већ та-
да не кажеш!

Збуњена поштанска службеница

— Кад је о Радмили реч,
настава Андрић, а пошто
ја као бивши шахиста све
ствари гледам и са спор-
тске стране, морам да из-
несем један њен рекорд
који је уједно и југословен-
ски, у дужини прикази-
вања једне представе. На-
име, већ пуних двадесет
година се са сцене „Ате-
љеа 212“ не скида предста-
ва „Драги мој лажљивче“
што је у ствари за сцену
прилагођена преписка
славног комедиографа
Бернарда Шоа и исто тако
славне енглеске глумице
његовог времена Патрик

— Ромб се тако зове јер
не личи ни на шта.

И тако даље...

Међутим, уме Андрић да
буде и те како озбиљан,
само изгледа — не без
компликација:

— Написао сам — присе-
ћа се — једну озбиљну
књигу својих песама. Обја-
вила ју је „Просвета“. Ме-
ђутим, објављивање те
књиге довело је до тога да
се моја супруга Радмила
на мене наљути! Наиме,
становали смо тада на Ко-
њарнику и једнога дана
сам дошао из вароши, пар-
кирао кола пред кућом, а
Радмила ме је са петог
спрата викнула, махнула
ми и ја њој одоздо, по-
здравили смо се. Попео сам
се горе и рекао јој да су
ме управо из „Просвете“
обавестили да ће ту моју
збирку штампати. Очеки-
вао сам се да ће се она
обрадовати, међутим, она
се изненада наљутила! О-
дмах ми је рекла зашто:

— Како си могао! Видео
си ме, поздравио одоздо и
ниси ми одмах довикнуо
да ће та твоја књига да се
објави. Како си могао да

Камбел — коју игра Рад-
мила.

У историји југословен-
ског театра — а колико
знам и у свету — није
познато да се једна пред-
става не скида са реперто-
ара пуних двадесет годи-
на.

Тај текст сам, иначе, ја
превео и у оно време по-
нудио га и неким другим
позориштима, између оста-
лих и сарајевском. Али, у
једном тренутку оставши
без иједног примерка тек-
ста а затребао ми је, отр-
чим на главну пошту и ис-
пишем телеграм једном
свом колеги:

„Хитно врати текст Дра-
ги мој лажљивче“.

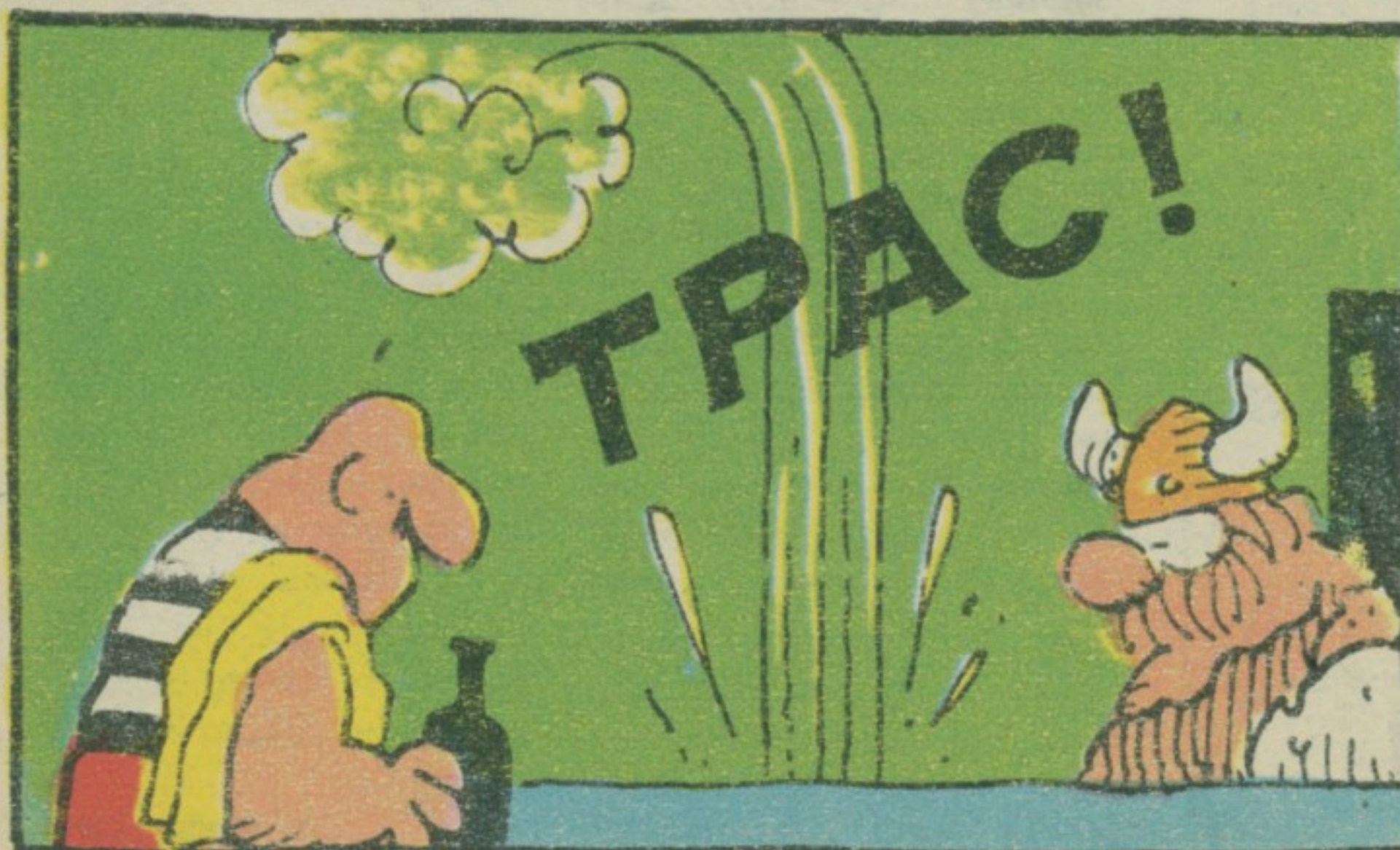
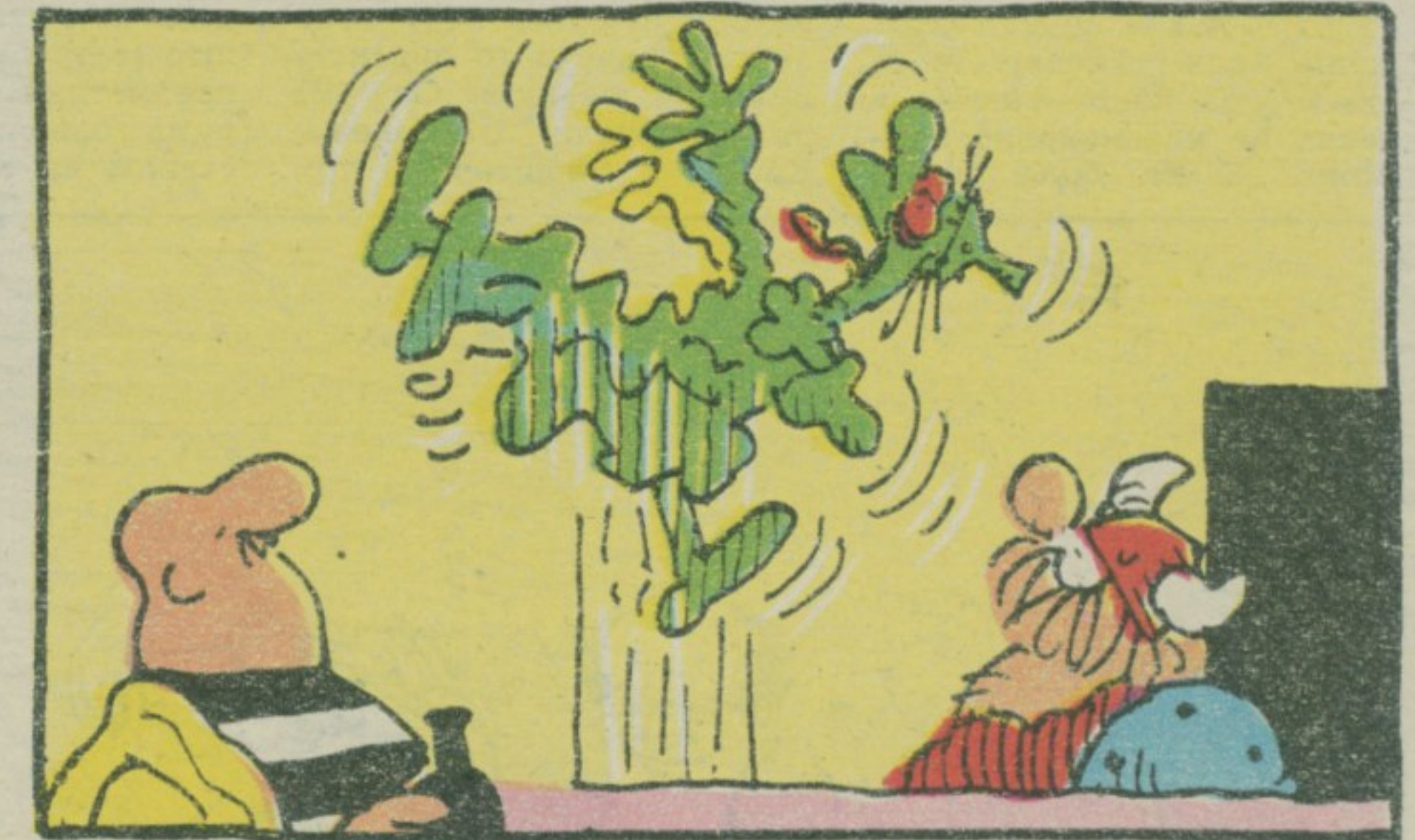
Службеница на пошти
окреће и обрће онај теле-
грам, ја чекам — не знам
шта је, да ли сам нешто
нечитко написао. Тек ће о-
на, са великим снебивањем
и устручавањем да изусту:

— Извините, друже, али
зар нисте ви то могли да
кажете и некако мало уч-
тивите?

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

ЖАК ФЛАШ:

НЕВИДЛИВИ

БЕГ ДВАДЕСЕТ МИНУТА, КОЛИКО
ТРАЈЕ РАГБИ-УТАКМИЦА ИЗМЕ-
ЂУ ПАРИСКОГ КЛУБА И НОВОГ
ЗЕЛАНДА, А ПАРИЖАНИ НИСУ ДО-
ШЛИ ДО ЛОПТЕ НАЈЗНА-
СЕ И ТО ДОГОДИЛО...

ГЛЕДАОЦИ СУ БИЛИ ОДУШЕВ-
ЉЕНИ КАД СУ ПАРИЖАНИ
И СЛЕДЕЋИ ПУТ ПРЕУЗЕЛИ
ИНИЦИЈАТИВУ...

ОВОГ ПУТА ФЛАШ НИЈЕ МОГАО
А ДА НЕ ПОМИСЛИ ДА СА ЛОП-
ТОМ НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ...

КОЛИКО ВИДИМ,
НИЈЕ ОЕР ИГРА...

ПАРИЖАНИ
СУ У ПУНОЈ
ФОРМИ!

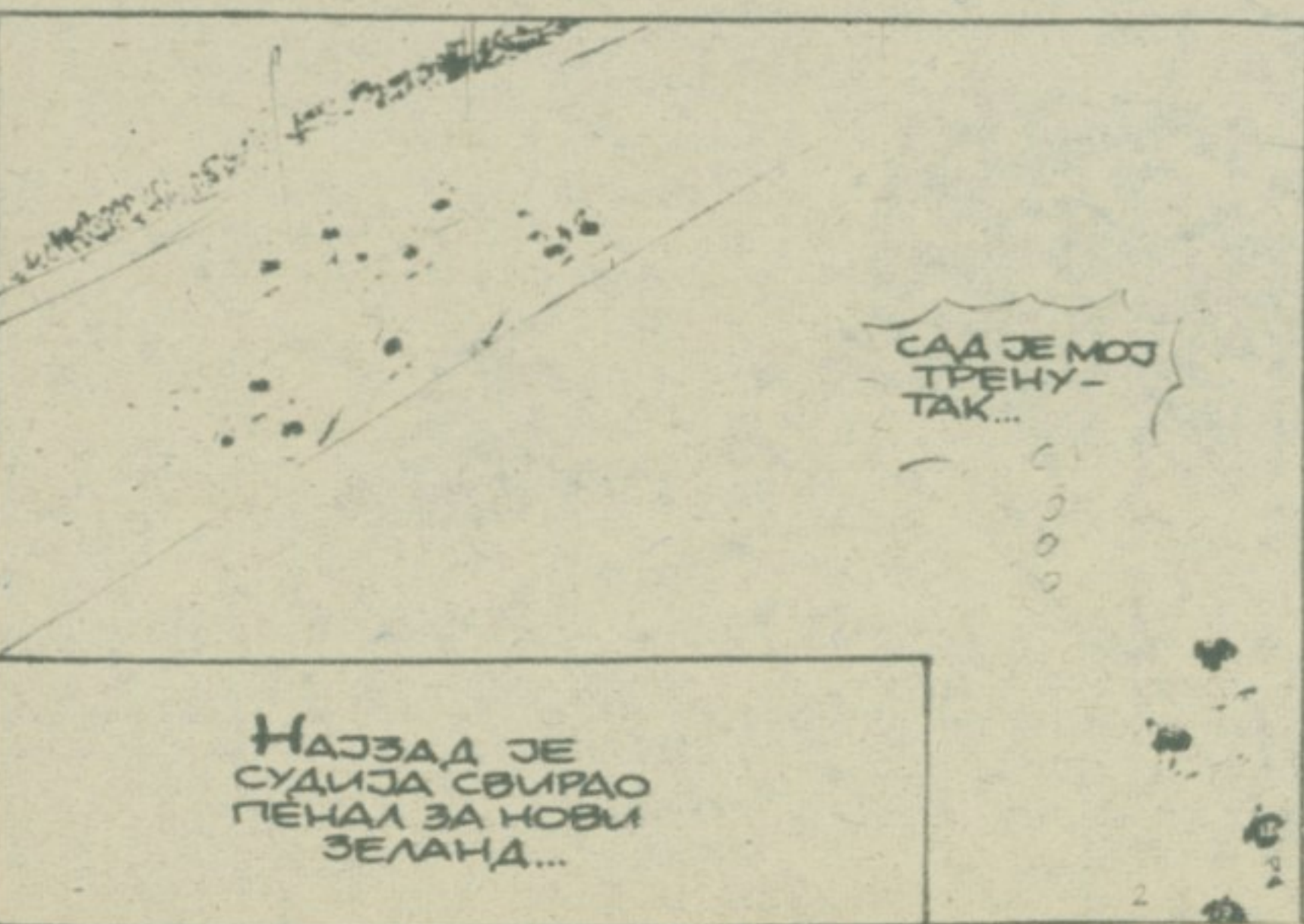
ОВО
ПОСТА-
ЈЕ СВЕ
ЧУДНИЈЕ...

НАПРЕД,
ОЛИМПИК!

НАШИ БАШ
ИМАЈУ
СРЕБЕ!

ЗАСЛЕПЉЕНИ ЛУБАВ-
ЉУ ПРЕМА НАЦИО-
НАЛНОМ ТИМУ,
ГЛЕДАОЦИ НИСУ
ПРИМЕЋИВАЛИ ДА
НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ...

ФЛАШ ЈЕ ПОТР-
ЧАО, АЛИ
КАСНО...

ЛОПТА ЈЕ
ЗАВРШИЛА ИЗВАН
ИГРАЛИШТА...

ФЛАШ ЈЕ ПОКУШАО
НЕМОГУЋЕ...

ОПЕТ САМ ГА ПРОМА-
ШИО...

СИГУРАН
САМ ДА ОН
ПОСТОЈИ! ВИ-
ДЕО САМ ГА
ДА ЛЕЖИ...

УТАКМИЦА ЈЕ БИЛА ЗАВР-
ШЕНА, А РЕПОРТЕР НИЈЕ
РЕШИО ПРОБЛЕМ...

СУТРАДАН ЈЕ ФЛАШ ОТИШАО КОД
СВОГ ПРИЈАТЕ-
ЉА, ИНСПЕК-
ТОРА
ПИПАРДА...

ЖАК!
ДА ЛИ МЕ
ОЧИ ВА-
РАЈУ?!

ВИ СТЕ НЕВИДЉИВИ, ЗАР
НЕ?

НЕМОЈТЕ СЕ ША-
ЛИТИ! ОТКРИО
САМ НЕШТО
ОЗБИЉ-
НО!

ФЛАШ ЈЕ СВЕ ИСПРИ-
ЧАО ПИПАРДУ...

ЗАБРИЊАВАЈУКЕ!
НЕВИДЉИВИ ИГРАМ
ТО МОЖЕ ИСКОРИС-
ТИТИ И
ЗА ДРУГЕ
СТВАРИ!

ИЗГЛЕДА
ДА ЈОШ
НИЈЕ
ПРЕШАО
У АКЦИ-
ЈУ!

СВИ
ПОСЛОВИ
СУ ЧИСТИ И
ПОШТЕНИ!

ИМАМО ЈЕДНУ ПОЛАЗНУ
ТАЧКУ - НАВИЈАМЕ
ОЛИМПИКА!
ПОСЛА-
ЋУ БУДЕ!

А ШТА ЈЕ С НА-
УЧНИЦИМА?
ОНО ШТО ЈЕ
ОТКРИО ПРО-
БЕСОР БОЛБЕН,
ТО МОГУ И
ДРУГИ!

ХММ...

МОЖДА СЕ
НЕКО ДО-
КОПАО
ВАШИХ ПИ-
ЛУЛА НЕВИД-
ЉИВОСТИ?

ПРОВЕРИО САМ, СВЕ СУ НА БРОЈУ! А И НИКО НЕ ЗНА ЗА МОЈЕ СКРОВИШТЕ!

СИГУРНО БИСТЕ ДО САДА НЕШТО ПРИМЕТИЛИ!

ПОКУШАЉУ СВЕ, АЛИ БОЖИМ! СЕ ДА НИЈЕ СУВИШЕ КАСНО!

ОБАВЕШТАВАЈТЕ МЕ О СВЕМУ!

ПО ПОВРАТКУ КУЌИ ОЛАШ ЈЕ ЈОШ ЈЕДНОМ РАЗМОТРИО ПРОБЛЕМ...

ИЛИ ЈЕ ЈОШ НЕКИ НАУЧНИК ОТКРИО ТАЈНУ НЕВИДЉИВОСТИ...

...ИЛИ ЈЕ НЕКО УЗЕО МОЈЕ ПИЛУЛЕ! ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! АЛИ, ИПАК БУ ДА ПРОВЕРИМ...

СВИХ ДВАНАЕСТ ЈЕ ОВДЕ...

ЖАК ЈЕ ПОПИО ЈЕДНУ ПИЛУЛУ...

НЕВИДЉИВ САМ... ЗНАЧИ, СВЕ ЈЕ У РЕДУ...

ИЗНЕНАДА, ПОСЛЕ ТРИ САТА...

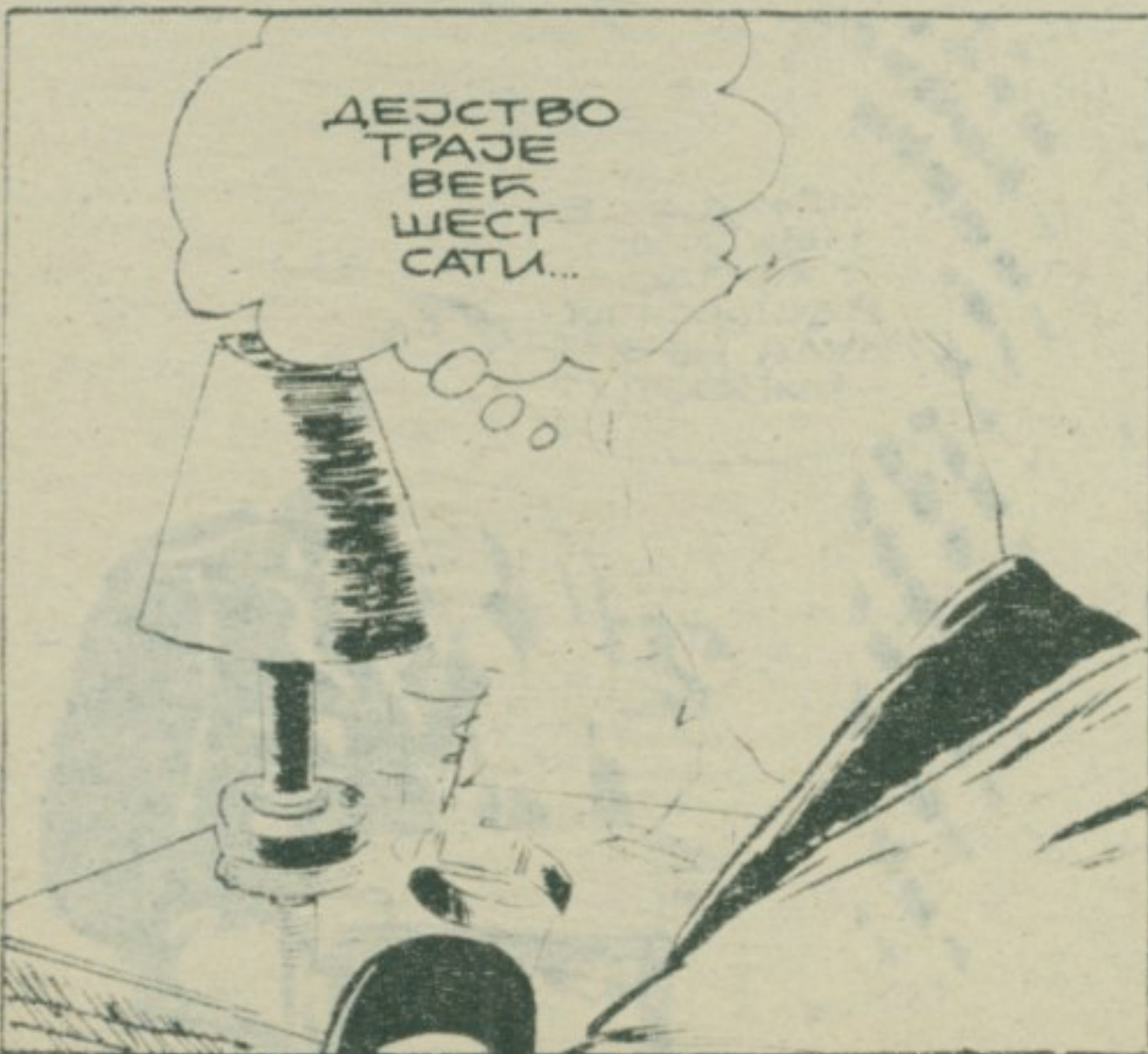
НЕВЕРОЈАТНО!

ПОСТАО САМ ВИДЉИВ ПОСЛЕ ТРИ САТА, А ДЕЈСТВО ИМ ЈЕ ШЕСТ!

ДА ЛИ САМ ПОСТАО ИМУН ИЛИ ЈЕ НЕКО ЗАМЕНИО ПОЛОВИНУ ПИЛУЛА? ПОПИКУ ЈЕДНУ КОЈУ ДРЖИМ У САТУ...

ДЕЈСТВО ТРАЈЕ ВЕО ШЕСТ САТА...

БИЛО ЈЕ ОЧИГЛЕДНО ДА СУ ПИЛУЛЕ ИЗ РЕЗЕРВЕ БИЛЕ ЗАМЕНЕНЕ...

ВЕО ОСАМ МЕСЕЦИ НИСАМ ДИРАО РЕЗЕРВУ... АЛИ, КАКО СУ ЈЕ ОТКРИЛИ...

УБЕЗ ЈЕ, ЗНАЧИ, ЗНАО...

СВЕ ЈЕ У РЕДУ!

ЊЕГА
ЋЕМО
КОРИС-
ТИТИ!

ЧИТАВ САТ ОЛАШ
ЈЕ ПРАТИО
МАРШАНА...

НЕМАМ
ОВДЕ
ВИШЕ
ШТА ДА
ТРА-
ЖИМ...

ПРИДРУЖИО СЕ
ПИПАРАУ...

КАКО
ИЗГЛЕ-
ДА?

СУТРА
ТРАНСПОР-
ТУЈУ
СТО МИ-
ЛИОНА,
А МАР-
ШАН
ЗНА
КОЈИМ
КОЛИ-
МА!

СТО
МИЛИ-
ОНА!

СИГУРНО
ЋЕ НЕШТО
ПОКУ-
ШАТИ,
АЛИ
КАКО?

МОЖДА
ИМА САУ-
ЧЕСНИ-
КЕ!
ПРАТИ-
ЋУ
ГА!

НЕ! МОЖЕ
ДА ВАС
ПРИ-
МЕТИ
И ОНДА
ЈЕ СВЕ
ПРО-
ПАЛО!

У
ПРАВУ
СТЕ!
СМИСЛИ-
ЋЕМО
НЕШТО!

ОЛАШ И ПИПАРА СУ ПРОВЕЛИ
НОГ ПРАВЕЊИ ПЛАНОВЕ.
УЈУТРУ ЈЕ БЛИНДИРАНИ
КАМИОНЕТ БИО
ПРАГЕН...

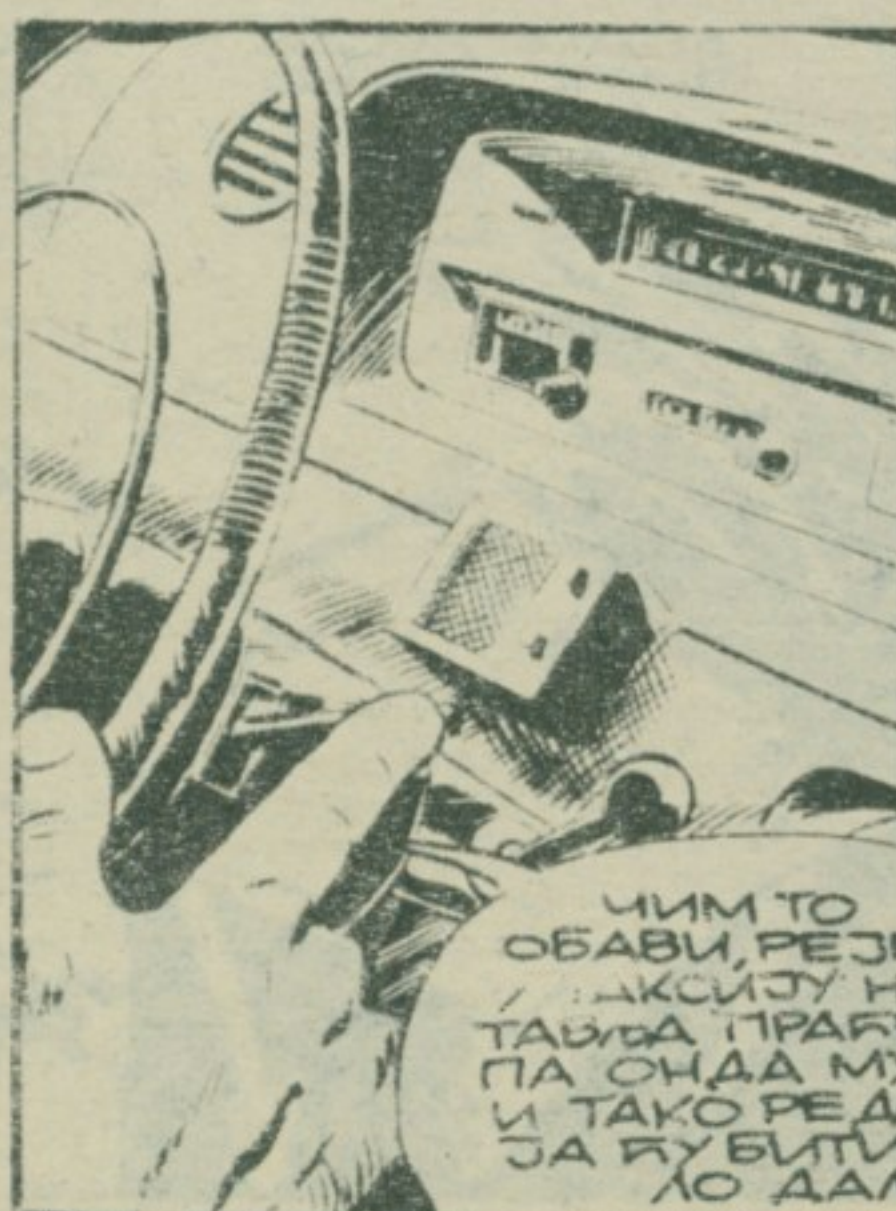
У ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ СУ УТОВАРИЛИ
НОВАЦ...

САД ЋЕ НОВАЦ
ПОДЕЛИТИ
ОЛИГА-
ЛАМА!

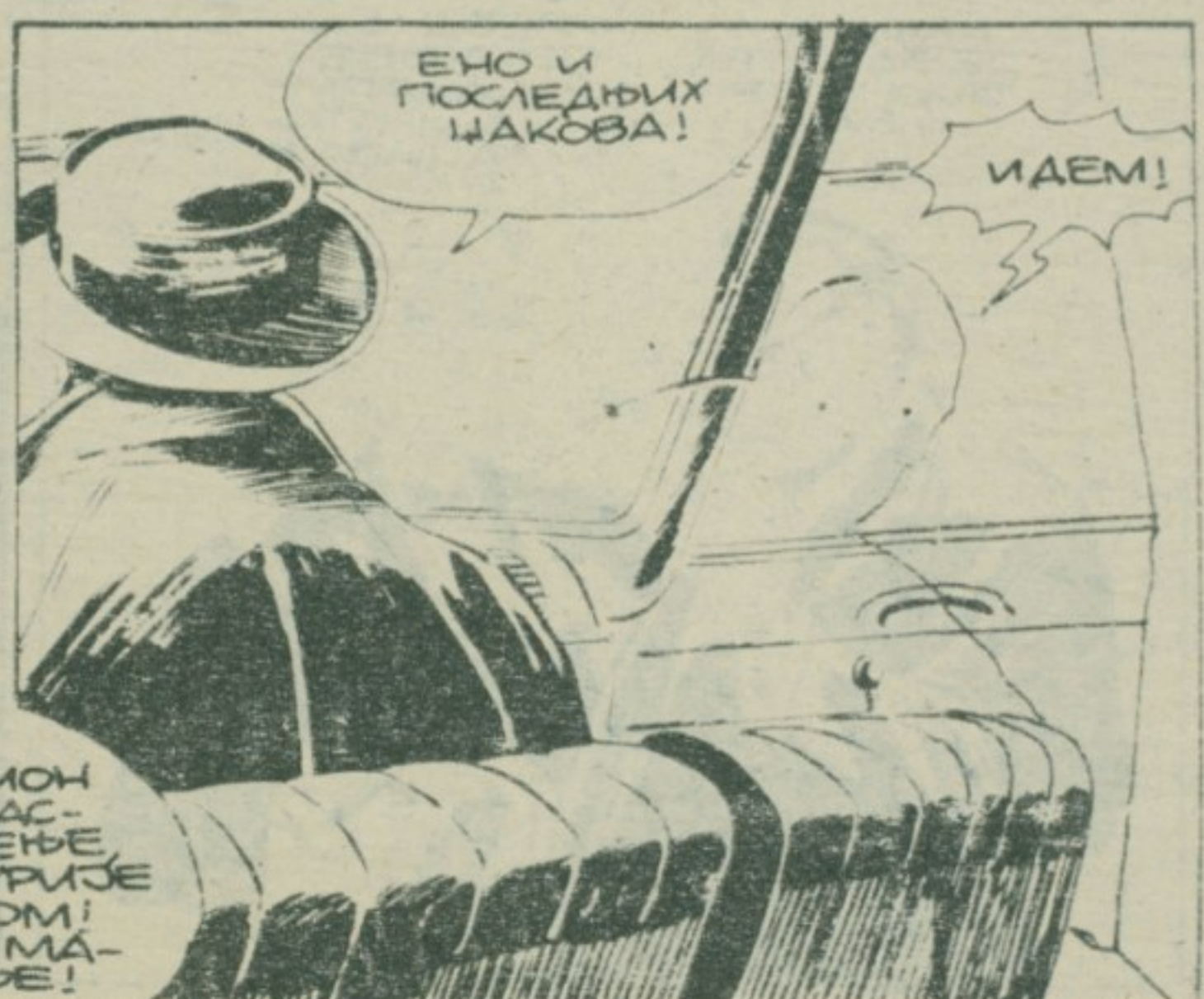

ПОЧИЊЕ ОД БЕЛВИМА!
ИНСПЕКТОР ГАСПАР ЋЕ СТАВИТИ
РАДИО - ОДАШИ/ДАЧ ЧИМ
КАМИОНЕТ
СТАНЕ!

МОТОЦИКЛИСТА?
ШОФЕР ГА МОЖЕ
ОПАЗИТИ!

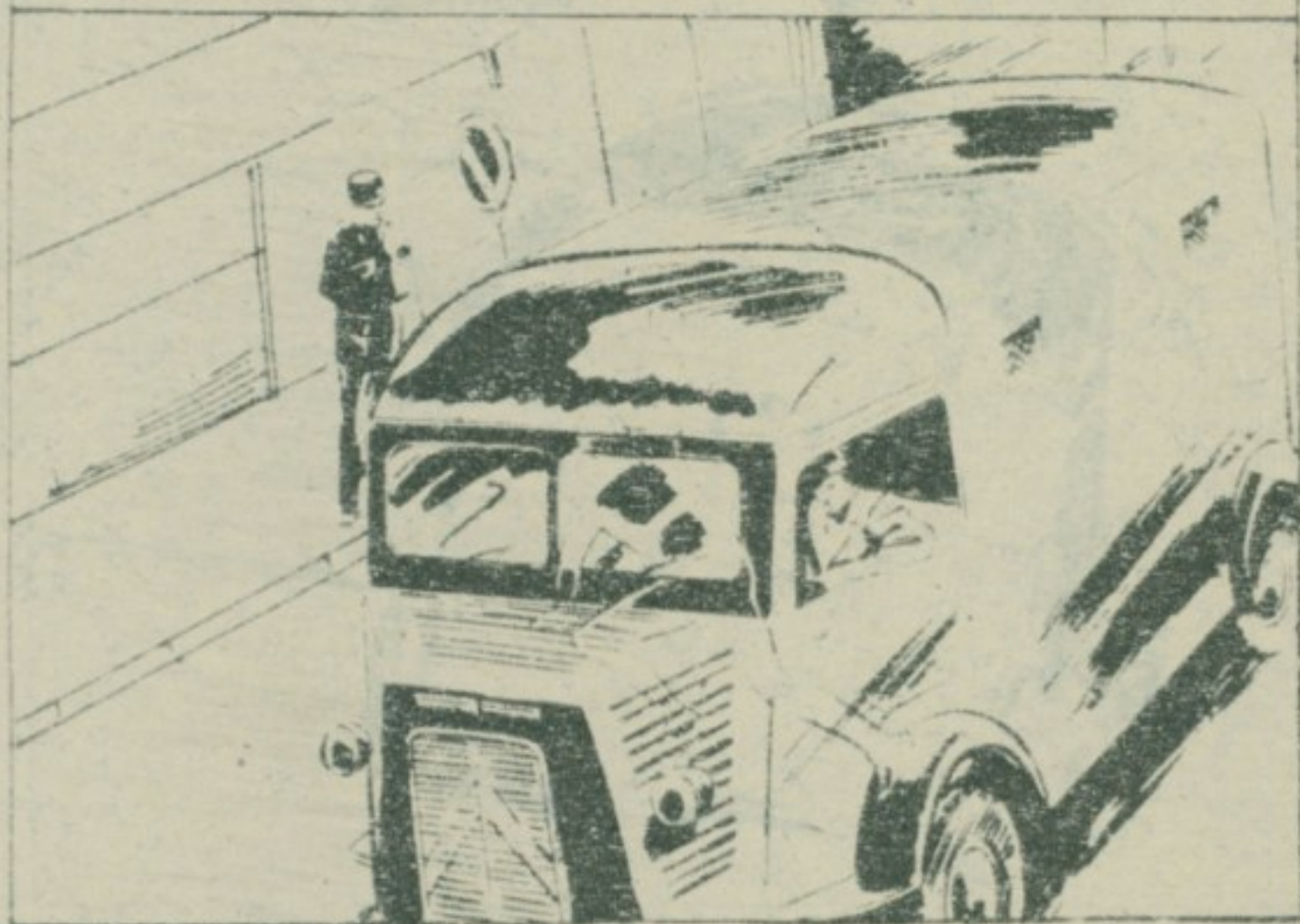
ЧИМ ТО
ОБАВИ, РЕЗМОН
ИКСИЈУ НАС-
ТАВИДА ПРАГЕЊЕ
ПА ОНДА МУРИЈЕ
И ТАКО РЕДОМ!
ЈА РУБИТИ МА-
ЛО ДАДЕ!

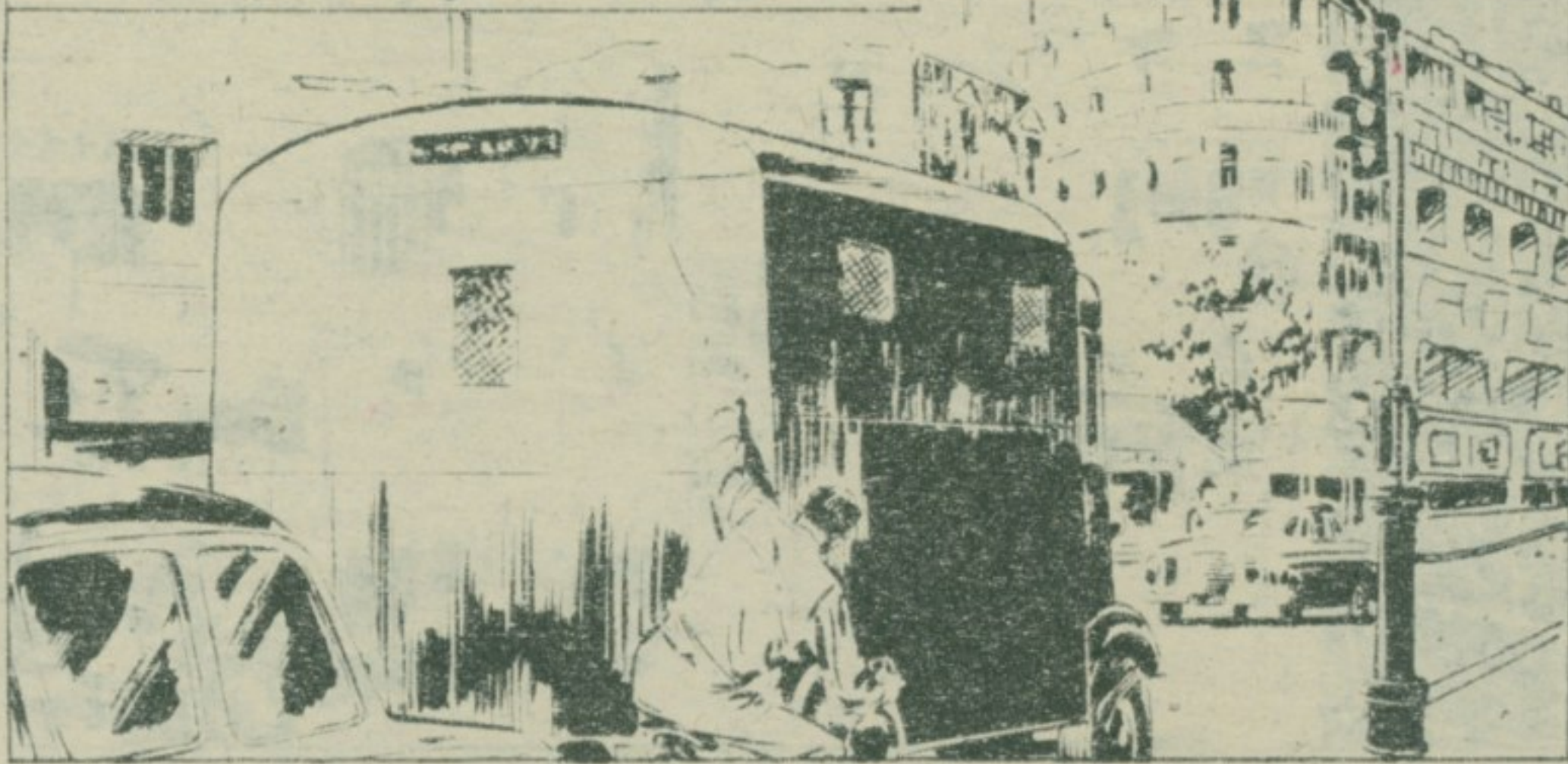
ЕНО И
ПОСЛЕДЊИХ
НАКОВА!

ИДЕМ!

РЕПОРТЕР СЕ ПОПЕО КАД
ЈЕ КАМИОНЕТ КРЕТАО...

НА ПРВОМ СЕМАФОРУ ГАСПАР
ЈЕ ПРИКАЧИО МИНИЈАТУРНИ
РАДИО-ОДАШИЉАМ...

ПИГАР-
ДЕ, СТИГЛИ
СМО НА
БЕЛВИЛ!
РЕЗМОМ
НАС
ПРАТИ!

КАМИОНЕТ ЈЕ СТАО
КОД ПРВЕ ФИЛИЈАЛЕ...

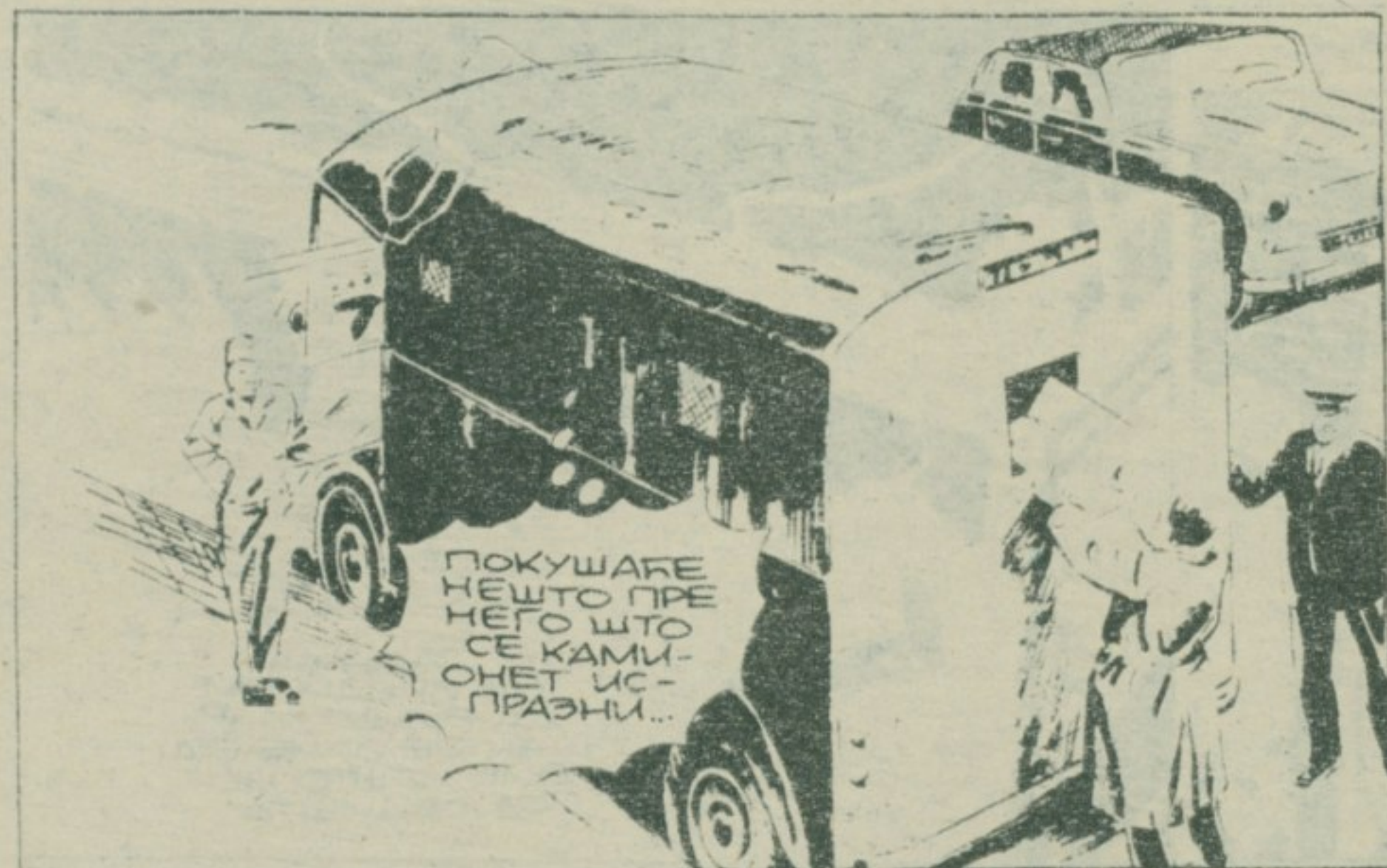
ЗАРА-
ВО!

ДАЈ
МИ
ПРИЗНА-
НИЦУ ДА
ПОТПИ-
ШЕМ!

ОЛАШ ЈЕ МОТРИО НА
ВРАТА КАМИОНЕТА...

ПОНОВО СУ КРЕНУЛИ...

ПОКУШАЈЕ
НЕШТО ПРЕ
НЕГО ШТО
СЕ КАМИ-
ОНЕТ УС-
ПРАЗНИ...

САД
НАС
МУРИ-
ЈЕ
ПРАТИ...

ИЗНЕНАДА, КАД СУ УШЛИ
У ЈЕДНУ ПРАЗНУ УЛИЦУ...

ТУ
ЈЕ!

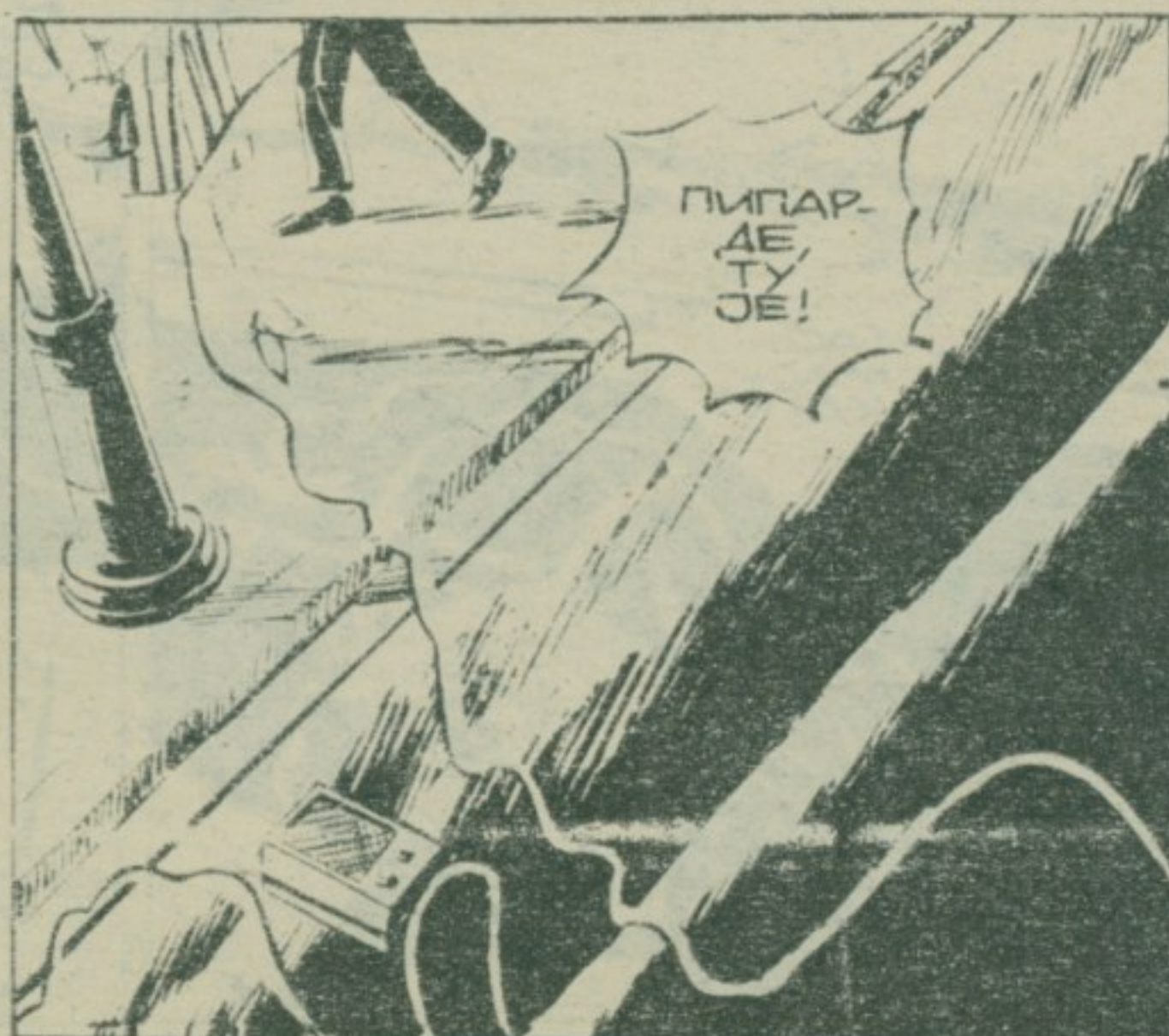
АХ!

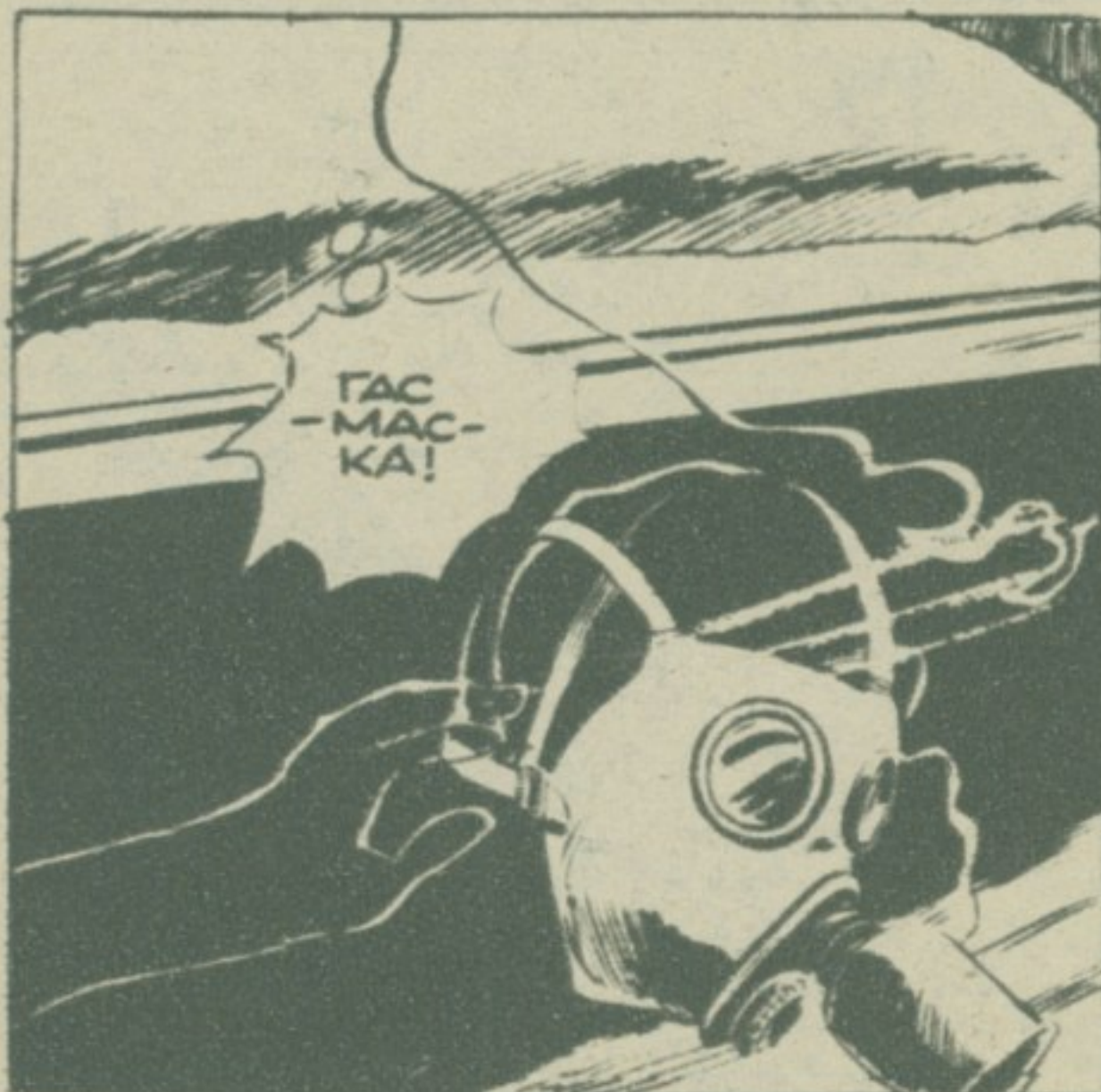
НЕВИДЉИВИ НАПАДАЧ
ЈЕ ЗАУЗЕО МЕСТО ШО-
БЕРА...

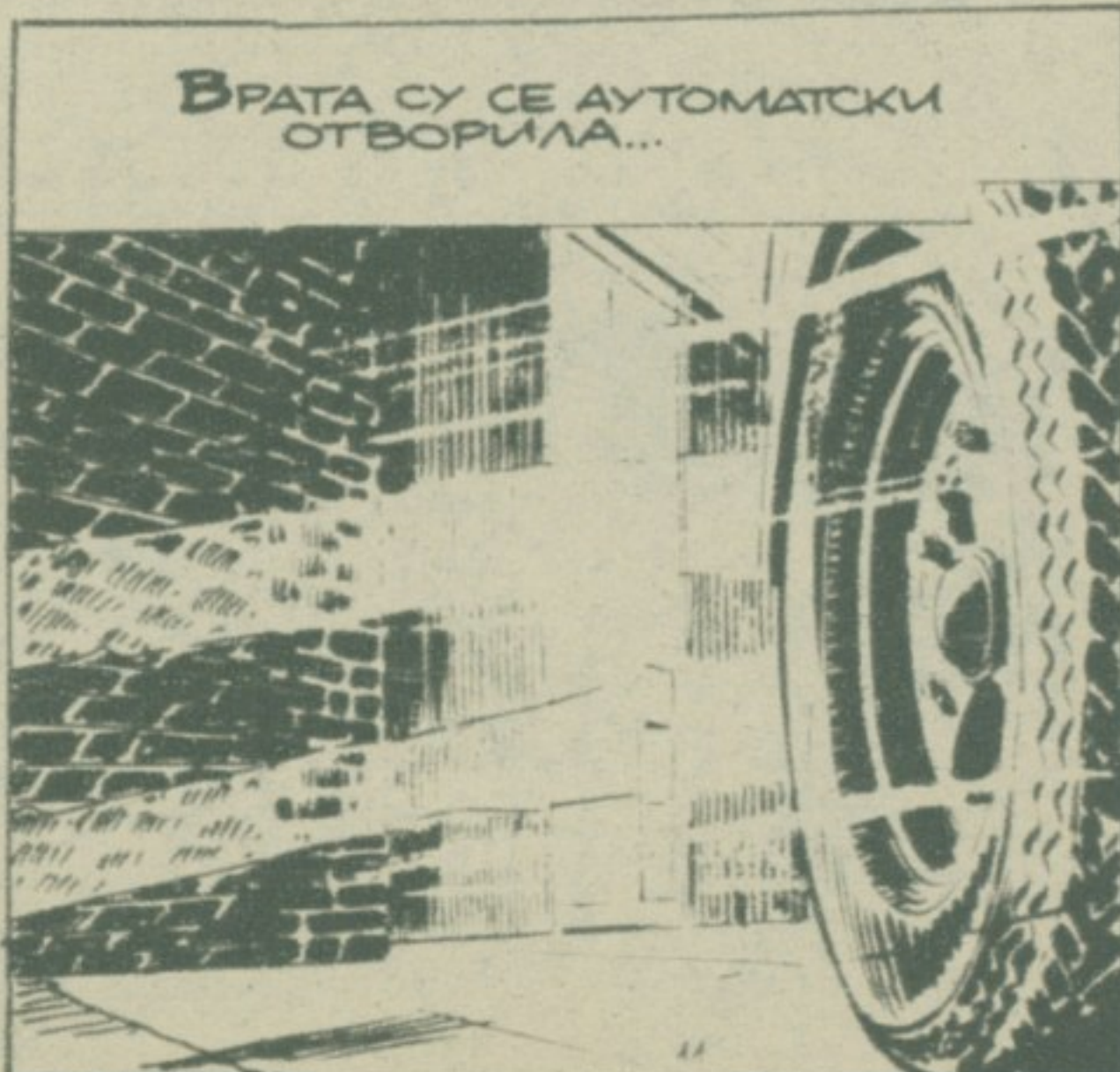
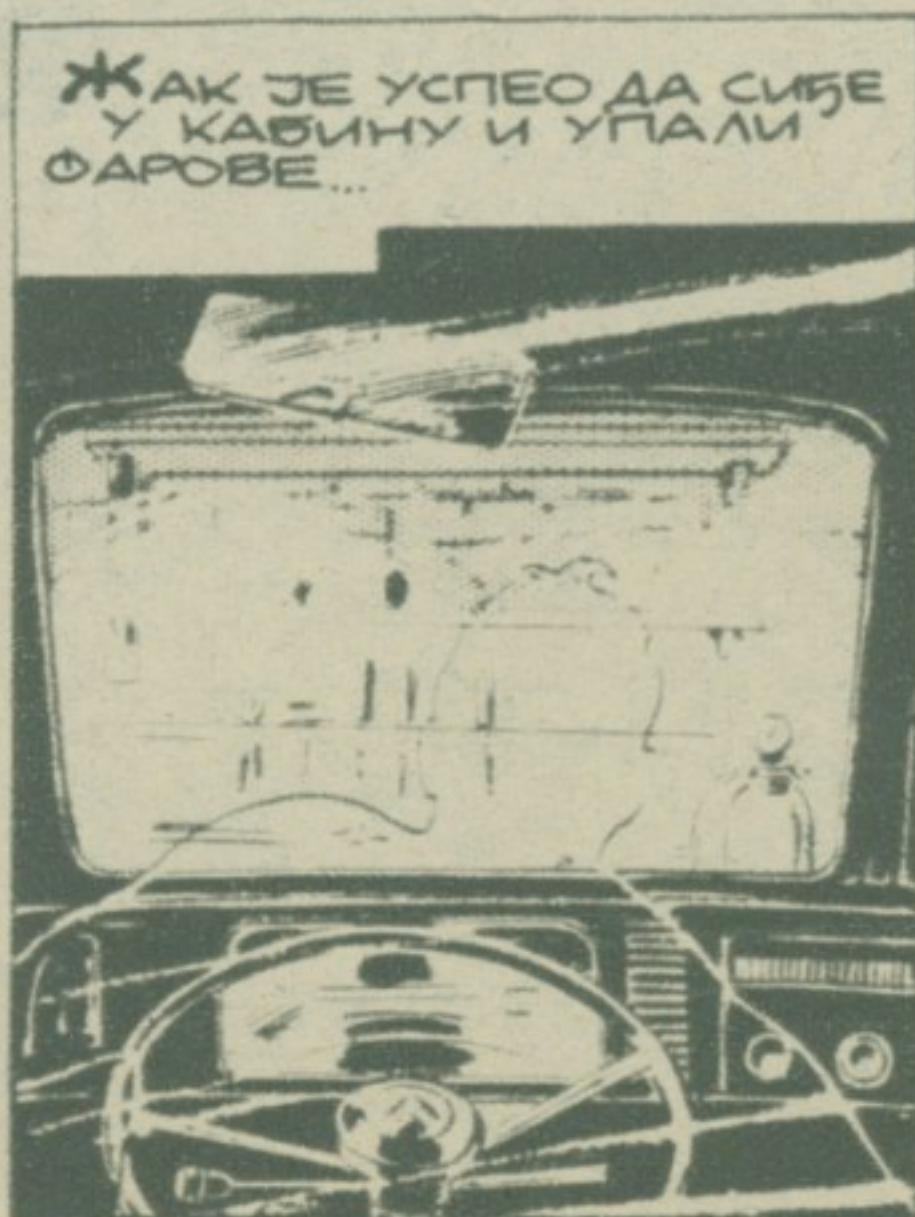

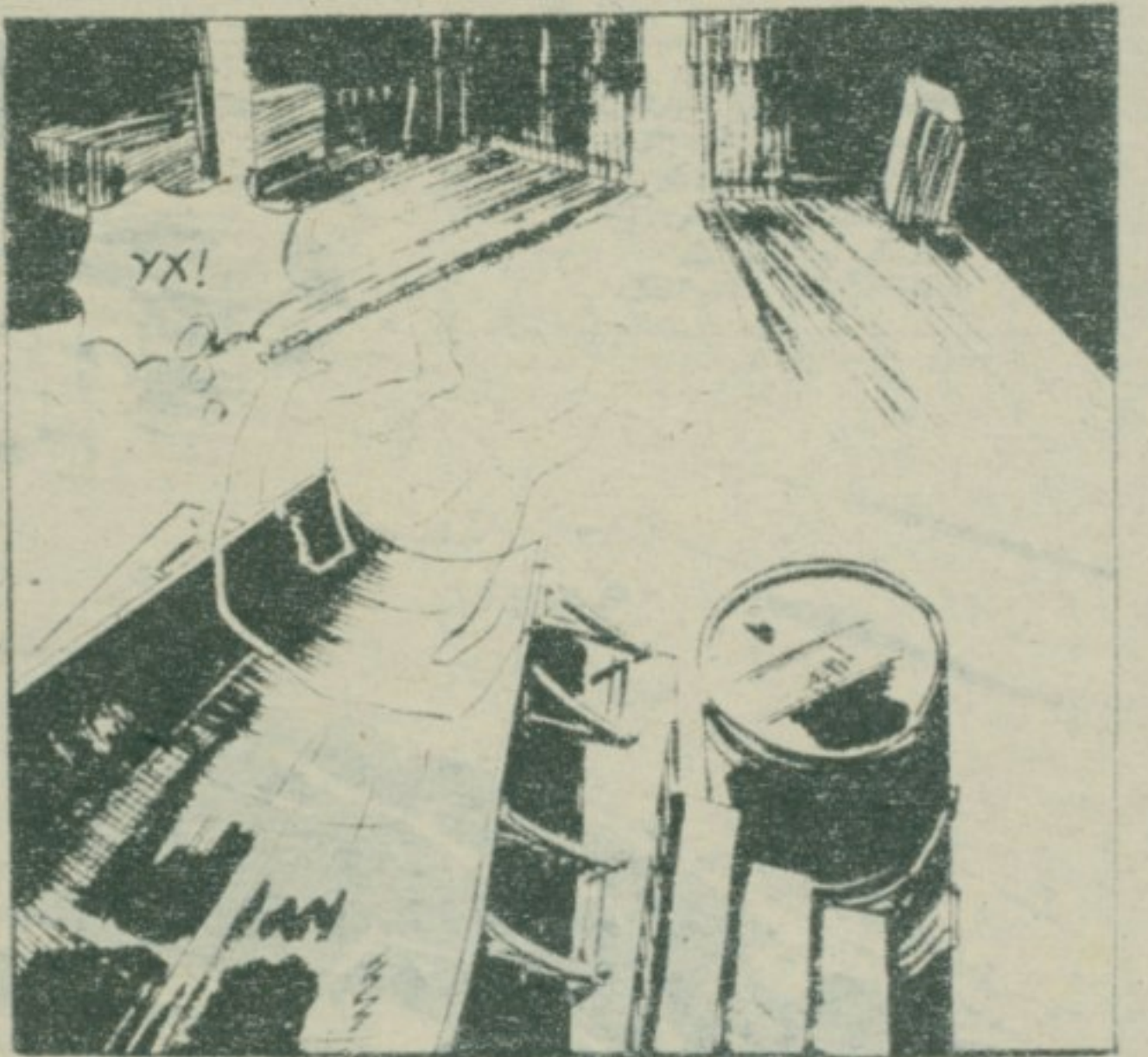
МУРИЈЕ
ЈЕ СУ-
ВИШЕ
ДАЛЕКО...

ПИГАР-
ДЕ,
ТУ
ЈЕ!

КОД МАРШАНА СЕ СВЕ
ОДВИЈАЛО У
ИСТО ВРЕМЕ...

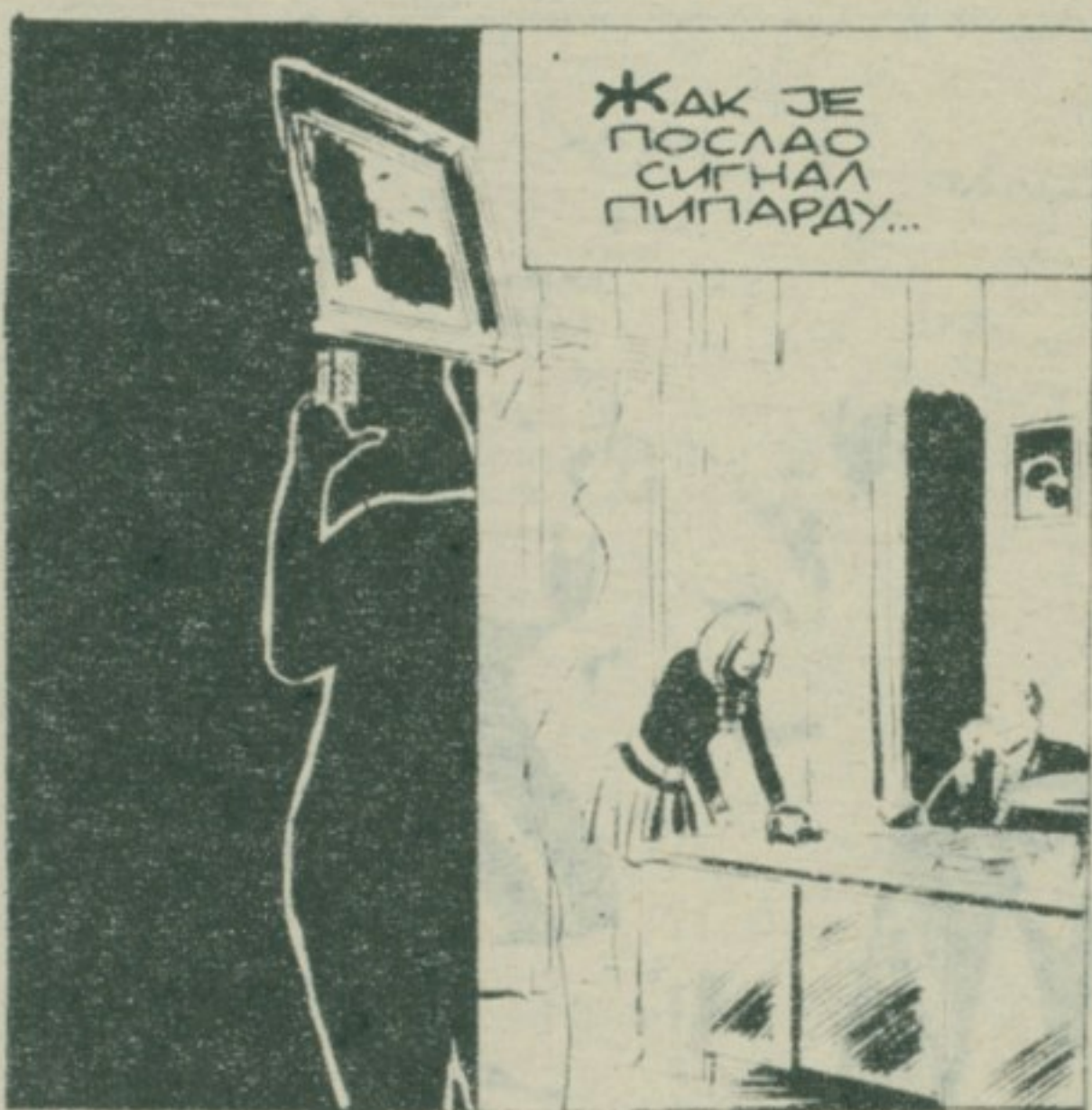
ЖАК ЈЕ УЗЕО НЕКУ
ТАБЛЕТУ КОЈУ ЈЕ ДАН
ПРЕ ТОГА САКРИО ИС-
ПОД СТОЛА...

...И СТАВЉАО ЈЕ У ШОФУ...

ЖАК ЈЕ
ПОСЛАО
СИГНАЛ
ПИПАРАДУ...

ЈАВЉА
СЕ
ЖАК!

САД СМО МИ
НА РЕДУ!
БРЗО ДО
ТЕЛЕФОНА!

Мало касније...

ОВДЕ ИНСПЕКТОР ПИ-
ПАРА! КОД ВАШЕ ЖЕНЕ
САМ! ПРОГУТАЛА ЈЕ
ТАБЛЕТЕ ЗА СПАВА-
ЊЕ! НАДАМО СЕ
ДА БЕМО ЈЕ
СПАСТИ!

НАШЛИ СМО
И ПИСМО! ОПТУ-
ЖУЈЕ ВАС ЗА
УБИСТВО УЈАКА
И ЗА ПЛАЧКУ
КАМИОНЕТА!

ПИШЕ ДА ЈЕ ОДЛУ-
ЧИЛА ДА СЕ УБИЈЕ
КАД ЈЕ САЗНАЛА
ИСТИНУ! ПОСЛАКУ
ИНСПЕКТОРА
КОД ВАС!

НЕ НАПУШ-
ТАЈТЕ
КАНЦЕЛА-
РИЈУ!

НЕКУ
МРДНУ-
ТИ!

МАРШАН ЈЕ СПУСТИО СЛУ-
ШАЛИЦУ...

ИЗБЕЗУМЉЕН, ПОГЛЕДАО
СЕ У ОГЛЕДАЛУ...

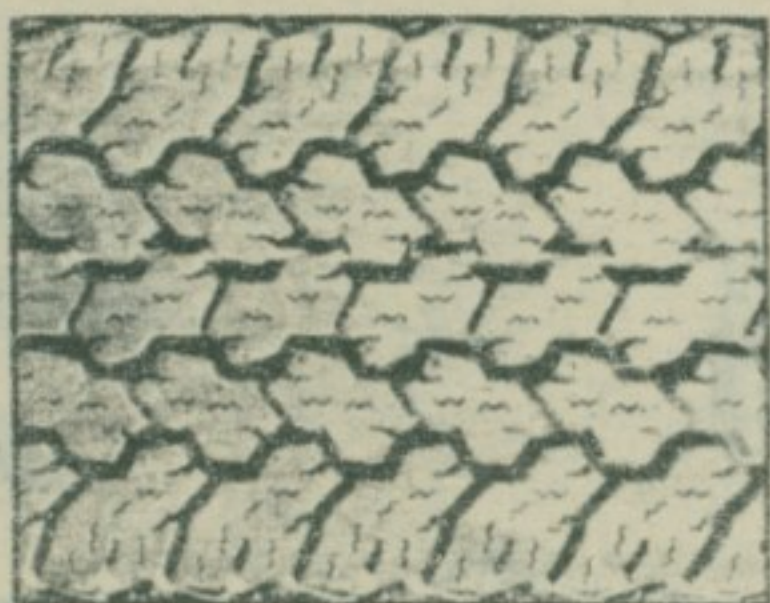

ЗАШТО СУ БАШ ТАКВЕ?

Обично мислимо да различите шаре на аутомобил-ским гумама слунне као украс или за распознавање произвођача. Међутим, ови хијероглифи имају савим одређену улогу и значење. Помоћи ћемо вам да их дешифрирујете кроз ових десет узора на лет-њих гума.

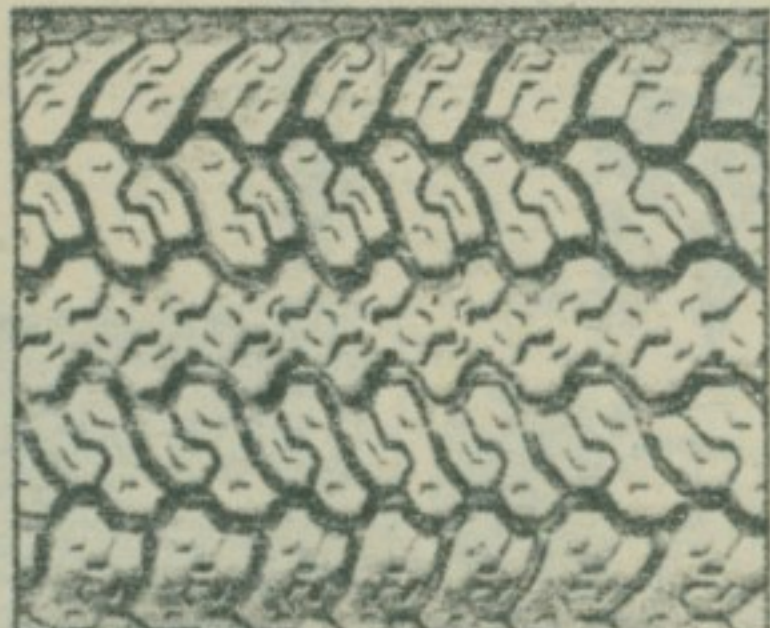
ЛЕТЊИ ДЕЗЕНИ

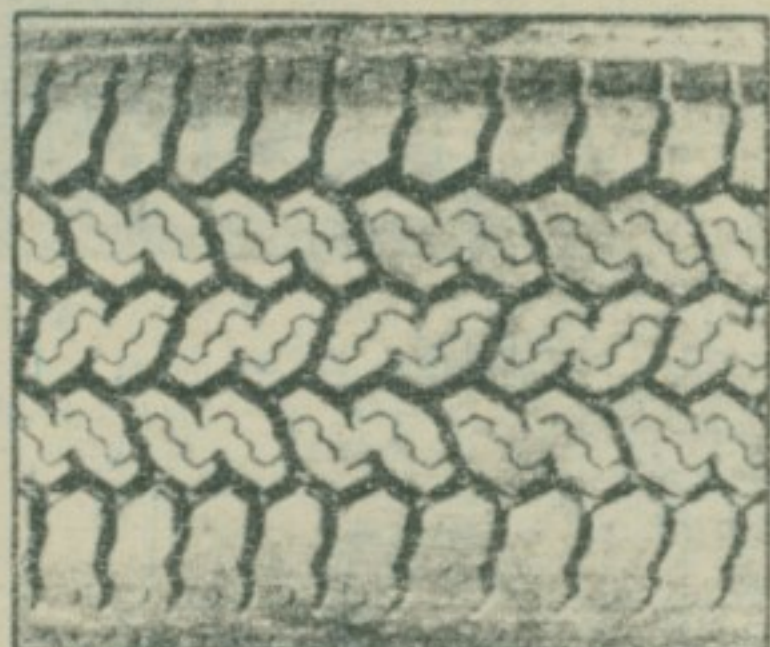
BRIDGESTONE RD 207 — Јапанска гума са шарама које обезбеђују стабилност на влажном путу. Тако су распоредене да избацују воду са стране и на тај начин смањују опасност од клизања по знатог под именом „аквапланинг“ (опасно колико и клизање по леду, нарочито у кривинама).

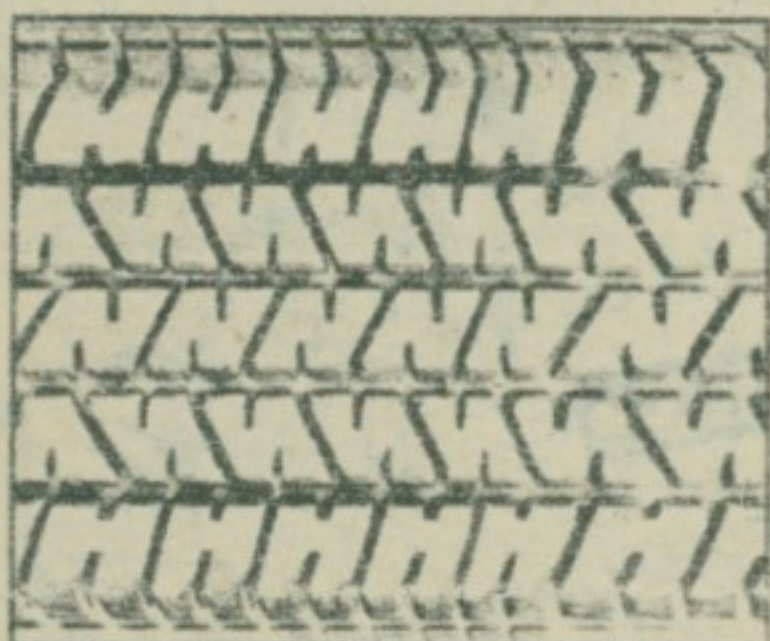
CONTINENTAL TS 772 — Ова шара, веома слична претходној, треба да осигура безбедну вожњу како по влажном тако и по сувом путу. Као допуна за сигурност служе јој веома еластични унутрашњи челични прстенови који обезбеђују одговарајући отпор односно успешно кочење.

DUNLOP SP SPORT D6 — Иако спада међу најновије производе ове врсте, ова гума, тј. њене шаре, кажу стручњаци, испуњавају само минимум услова за безбедну вожњу. Према веома „шарена“ не реагује добро на влажној подлози, па чак ни на сувом. У овом случају шаре су заиста само украс!

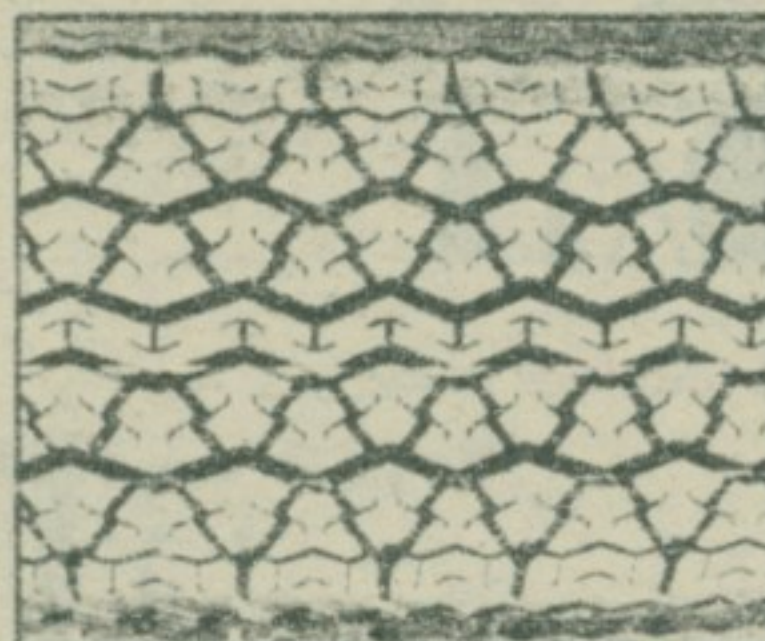
FULDA RASANT 411 — За њу би се могло рећи да је готово иста као „бридстон RD 207“. Међутим, иако је подједнако ефикасна при кочењу на сувом, њене ситне шаре нису довољне нити је њихов распоред такав да обезбеђује максималан „одвод“ воде по кишном времену. Значи, недостају јој „детали“.

GOODYEAR NCT 70 — Има веома једноставну али изузетно ефикасну шару. Још је на проби, али је врло вероватно да ће бити пример „савршене једноставности“. Ако није за око, јесте за асфалт, влажан и сув. Као таква изузетно је погодна за брзе спортске аутомобиле.

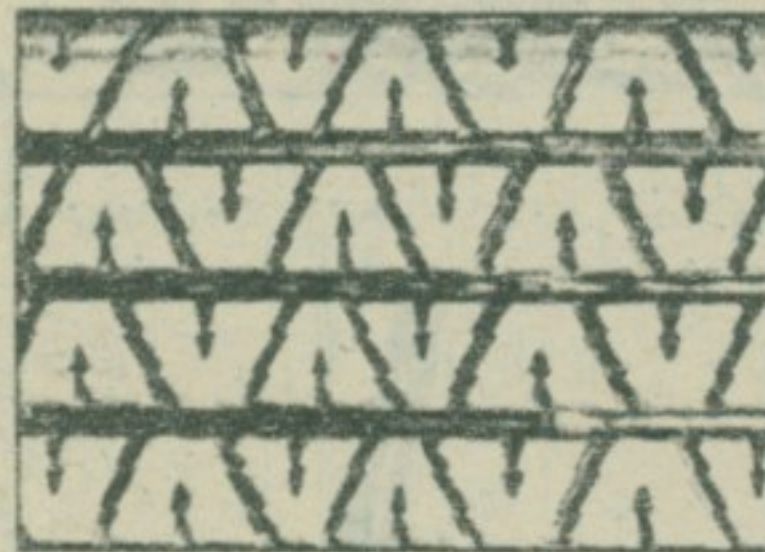
MICHELIN XBS — Ове гуме и њене шаре аутомобилисти одавно знају и цене као најбоље. Овакве какве су већ го динама газе асфалт, а сад је, изгледа, њих почело да гази време. Стручњаци кажу: шаре су јој прешироке за влажан пут и неподесне за нагло кочење! Резултат: треба променити „десен“.

MICHELIN TRX — Још једна веома једноставна шара. Па ипак, покушај да те ствари поједноставе овог пута није нарочито успео. Распоред шара обезбеђује сигурно кочење на сувом, али кад је влага у питању задовољава само до извесне мере: у средишњим каналима вода се задржава више него што би смела.

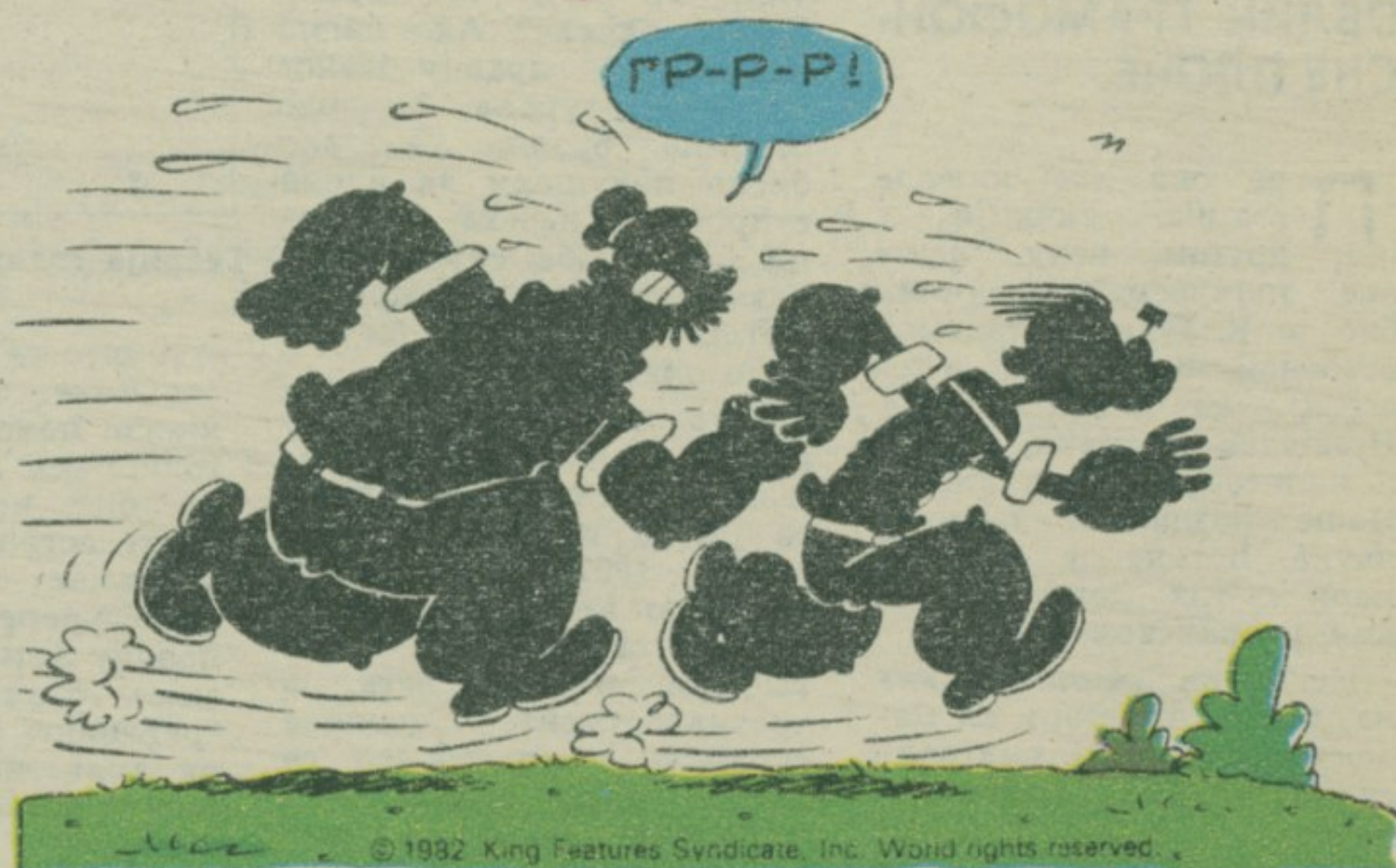
PIRELLI CN 36 — Овој шари која изгледа као да је дело неког компјутера очигледно не недостаје лепота, али се за њу такође може рећи да је „у свом фаху“ јединствен пример споја лепог и корисног. Све је до максимума про рачунато, на свим теренима и по сваком времену подједнако је добра, права спортска!

PIRELLI P 5 — Иако врчи од детаља и делује прилично неуверљиво, свака шара на овој гуми има своје значење, свака „цртица“ своју функцију. Стручњаци кажу: веома добра! Обезбеђује правилан „контакт“ са тереном и то по свим временским условима, а самим тим и успешно кочење што је основ сигурности.

UNIROYAL Rallye 340/70 — Реч је о суперновом покушају да се „без компликовања“ обезбеди максимум сигурности. Постигнут је пун погодак. Ако мало боље загледасте, видећете да се шара суштински разликује од свих осталих. Да ли ће она означити и преокрет у „сликарском правцу“ ауто-индустрије?

ПОРУЧИВАО ЈЕ ИЗ „АПОЛА 8“ ПУНОВНИК БОРМАН СЕКРЕТАРУ УДРУЖЕЊА РАВНА ЗЕМЉА. ОВО ЈЕ БИО ГЕСТ ВЕЛИКОГ ПОШТОВАЊА ПРЕМА САМОПРЕГОРНОМ НАУЧНИКУ И НИКАКО НИЈЕ ЗНАЧИО ДА ЈЕ КОМАНДАНТ ПРВЕ ЛЕТЕЛИЦЕ СЉУДСКОМ ПОСАДОМ У МЕСЕЧЕВОЈ ОРБИТИ ИНАДА И ПОМИСЛИО ДА НАША ПЛАНЕТА ИМА ОБЛИК ГРАМОФОНСКЕ ПЛОЧЕ.

Пре око две хиљаде година, тачније у другом веку наше ере, најчувенији научник био је Клаудије Птоломеј, астроном, математичар и географ из Александрије. Припадао је грчкој школи и написао је доста књига. Наше познавање античке науке потиче у великој мери из тих дела сачуваних у арапском преводу.

Неколико раних грчких научника, Аристарх са Самоса, на пример, сматрали су да је Земља планета и да се окреће око своје осе и око Сунца. Што се Птоломеја тиче он није могао да прихвати ову другозазредну улогу Земље, али је био спреман да поверује да је наша планета сферног облика. Његово резоновање било је врло непосредно: кад би Земља заиста шишала унаоколо, а атмосфера не би јурила заједно с њом, на Земљи би непрекидно дувао ужасан ветар. Пошто то није случај, Земља се не окреће око Сунца већ оно око ње! Дути низ година наука и научници наивно су веровали да је Птоломејева теорија умрла природном смрћу. Године 1957, међутим, у изложбама лондонских књижара освануло је дело „Посматрајући звезде“ из пера професионалног астронома др Мајкла Овендена, члана Краљевског астрономског друштва. Др Овенден у књизи разматра проблем Месечевих кратера и, наглашава да сличних кратера у нашем свету не би могло бити јер „иоле већи кратери Месечевог типа на Земљи били би у року од пар милиона година збрисани услед трења с атмосфером пошто се Земља испод ње креће великом брзином“.

Људи би попадали

Идеја је врло занимљива, али поветарац који обично дува на Земљи неодољиво наводи на мисао да Птоломеј и др Овенден нису били у праву.

НЕЗАВИСНИ МИСЛИОЦИ СЕ НЕ ПРЕДАЈУ

И многи други „независни мислиоци“ осули су паљбу на Земљу која се окреће. У делу „Сунце се окреће око Земље“ госпођица Маргарет Мисен из Единбурга каже:

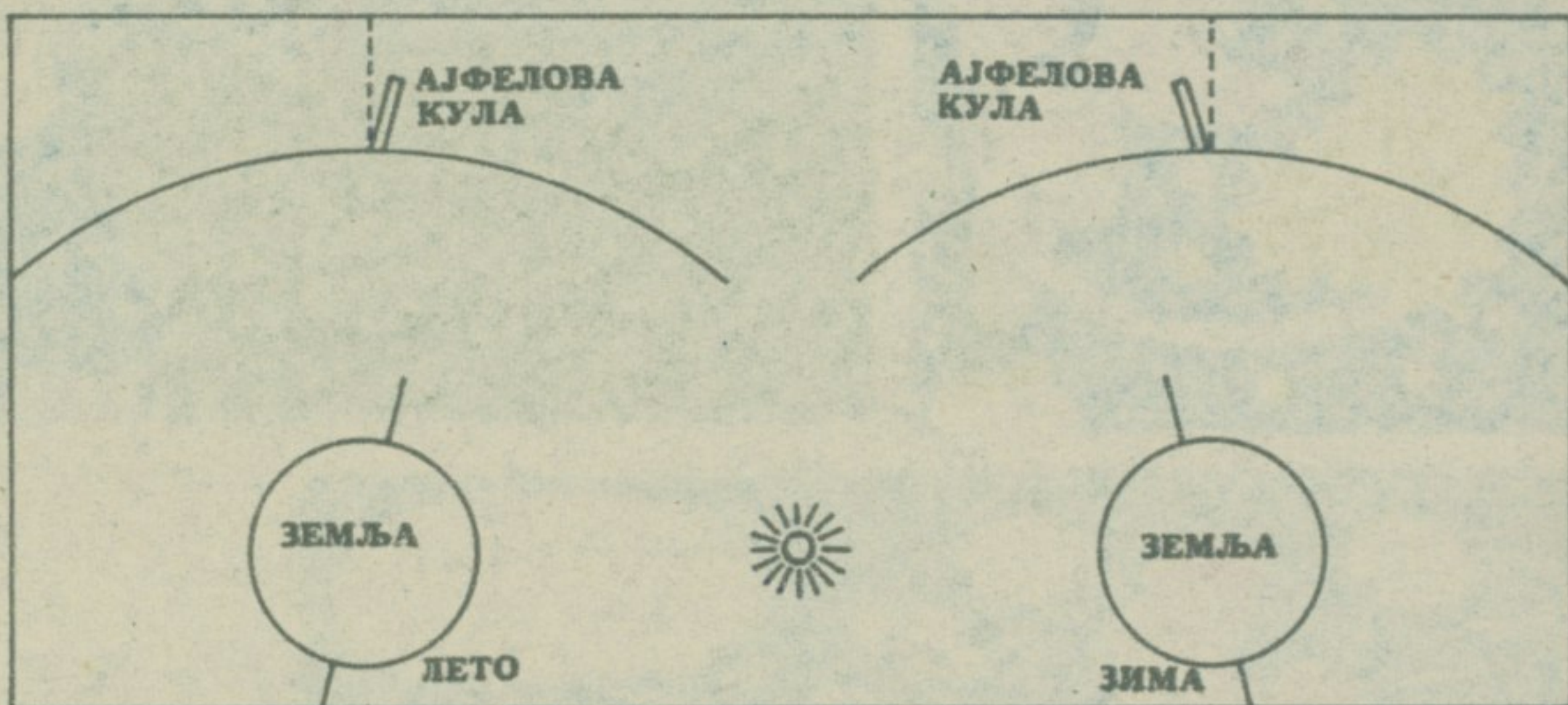
„Ако би се Земља заиста кретала великом брзином, како би се наше доге држале на тлу? Могли бисмо да корачамо само веома полако јер би нам тло под ногама стално измицало. Затим, на коју се страну Земља окреће? Ако бисмо корачали у правцу њеног кретања, гурала би нас огромна брзина. А, ако бисмо покушали да идемо супротно њеном кретању...? У оба случаја налазили бисмо се у ужасном вртлогу, а и варење би нам било онемогућено“.

Исто тако јасна и директна је и госпођа Габријела Хенријет чија је књига „Небо и Земља“, објављена 1957. године, ремек-дело независне мисли. Ни она се не слаже с ротацијом нашег света, а противаргументе почиње тврђом астронома да се Земља врти брзином од хиљаду километара на час. Па, модерни авиони могу да достигну ту брзину, али „авион који лети том брзином у истом правцу у ком се одвија ротација не би уопште ни могао да лети: остао би да лебди у ваздуху изнад места с кога је узлетео јер су обе брзине исте. Осим тога, не би ни било потребе да се лети с једног места на друго уколико се обе налазе на истој географској ширини. Било би довољно да се авион погне до извесне висине, причека да се испод њега појави жељена земља и само се спусти, мада је тешко схватити како би авион уопште слетео на аеродром који клизи брзином од хиљаду километара на час“.

Постоје, наравно, и многи други „докази“ да је Земља непотична. Ево шта је истакнуто на једном од састанака међународног Удружења Равна Земља и то на дирљиво једноставан начин: „Изиђите напоље по мраку, уперите фотоапарат у правцу звезда и сликајте с експозицијом од, рецимо, двадесет минута. Кад развијете филм, видећете бројне звездане пруге и то у виду оштрих, јасних линија. Да се Земља заиста окреће, ти трагови били би замућени. Изволите и сами снимите нешто из воза који се брзо креће!“

Научници су покушали да објасне како се пруге виде баш због Земљине ротације али су се чланови Удружења равна Земља с презиром оглушили о њихов вапај.

НА ЖАЛОСТ,

Теорија годишњих доба

А што се госпође Хенријет тиче, она је у својој књизи поменула и промену годишњих доба доказујући да оне не зависе, како тврде астрономи, од нагиба Земљине осе. Јер, „да је оса уперена у једном правцу лети, а у супротном зими, онда би се високе грађевине, рецимо Ајфелова кула, нагињале час на једну, час на другу страну“.

Палачинна окружена ледом

Идеја да је Земља равна има дубље корене. Стари Египћани веровали су да је читав свемир у облику четвртасте кутије чије се дуже стране протежу у правцу север-југ с равном таваницом на стубовима повезаним планинским венцима и да испод свега тече небеска река Ур-нес по којој плове лађе носећи Сунце и друга божанства. Кад би лађа стигла до ивице света, описала би елегантан прав угао и наставила своје вечно путовање.

Ове строго научне идеје пратила су и бројна мање-више религиозна тумачења. У неким областима Нилове делте веровало се, на пример, да се небеса састоје од тела богиње Нат, а да се Египат налази у средишту равне Земље са свих страна окружене безграничним океаном. Веде, најстарији рукопис А-

ријаци, кажу нам да је у центру Земље огромна планина око које се небеска тела крећу по водоравним стазама на различитим висинама, а небо је чврсто. Други индијски мислиоци забележили су да Земљу на својим леђима носе слонове стојећи на оклопу огромне корњаче која плови морем.

Понешто од ових прастарих веровања уткано је у научне доказе славног међународног Удружења Равна Земља. Удружење је основано почетком нашег века у Великој Британији, али је његов главни штаб дуго време био град Зајон, савезна америчка држава Илиноис, под чврстом руком Вилбура Глена Воливе. Овај независни мислилац који је умро 1942. године дошао је, после дугогодишњих научних истраживања и размишљања, до неопозивог закључка да Земља има облик палачинке у чијем је средишту Северни пол, а на кружној ивици непрестивно ледени зид. Јужни пол не постоји, но, срећом, ледени бедеми свуда унаоколо служе као заштита лађама да не склизну и упадну у Хад насељен духовима људи разних раса који су насељавали Земљу пре постанка Адама и Еве.

А да ли сте ви то видели?

Господина Воливу заменио је на челу Удруже-

ња Самјуел Шентон из Довера који с пуним правом заслужује епитет Исака Њутна равнотелолозије. Овај независни мислилац није штедео себе кад је у питању била наука и неуморно је писао астрономске чланке, држао предавања и повремено се појављивао и на телевизији.

Ево једног занимљивог разговора вођеног пред телевизијским камерама између познатог астронома Патрика Мура и Самјуела Шентона који је износио званичан став међународног Удружења Равна Земља.

Мур: — Како објашњавате чињеницу да, кад посматрате лађу која се удаљава према хоризонту, прво ишчезава њено корито, затим димњаци и на крају дим?

Шентон: — Да ли сте и када у животу заиста присуствовали таквом призору?

(Водитељ, који у 99 одсто случајева заиста и није својим очима гледао лађу како се удаљава, остао би без речи. Патрик Мур је био онај стоти који јесте присуствовао таквој сцени, или је сачувао присуство духа и пружио се да јесте).

Мур: — Па, јесам. Како бисте протумачили ту појаву?

Шентон: — Преламањем светлости. Ако појаву пажљиво посматрате више пута, пре или касније приметите да лађа лебди у ваздуху изнад хоризонта... ви, по свој прилици не верујете ни у антигравитацију?

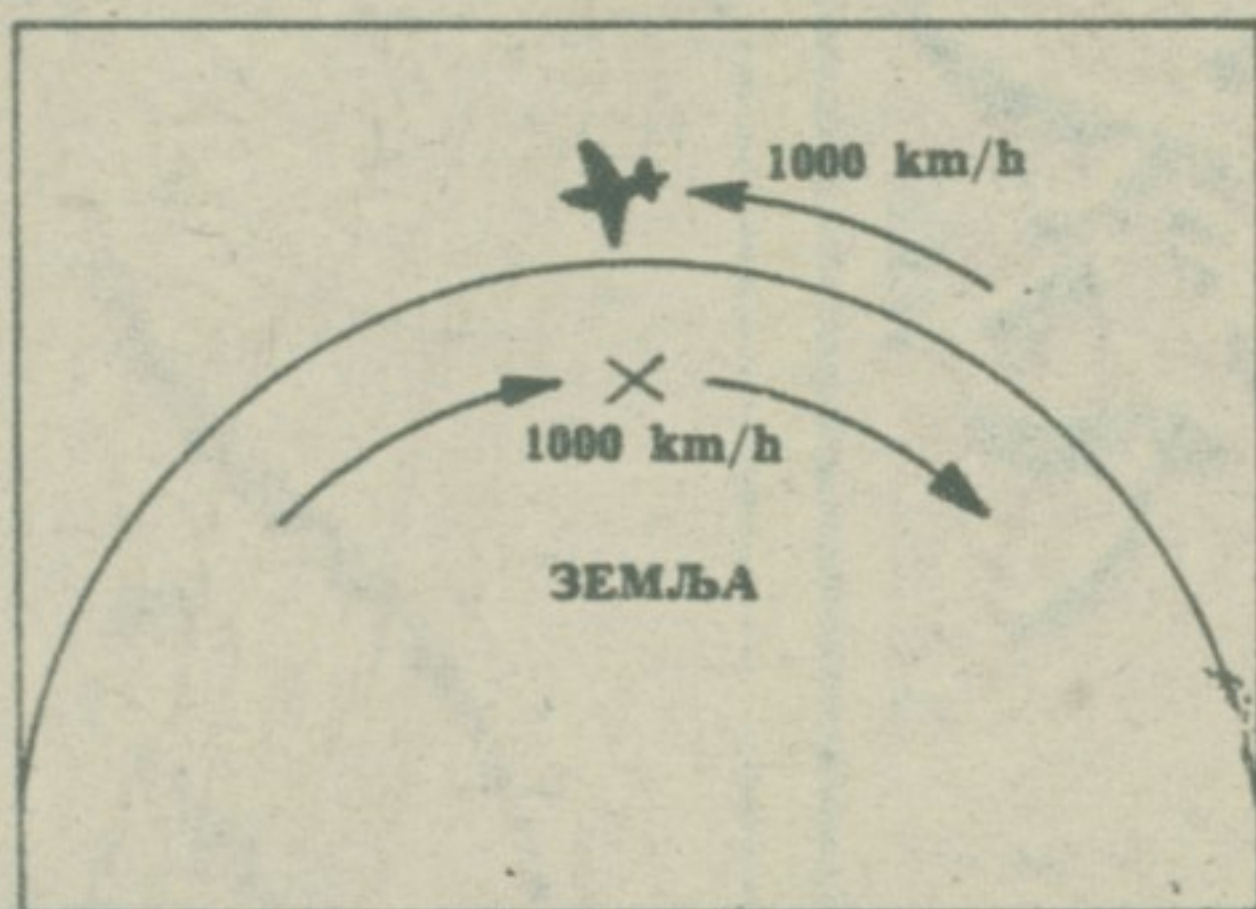
(Пред тако необоривим аргументом водитељ зелени и мења ток разговора.)

Мур: — Авион може да облети Земљу. Било да лети према истоку или према западу увек ће се вратити на место одакле је кренуо. То не би било могуће да је Земља равна.

Шентон: — Разуме се да би било. Земља има облик грамофонске плоче и ави-

ОКРУГЛА ЈЕ, Г. ШЕНТОНЕ!

Доказ госпође Хенријет: авион би лебдео изнад узлетишта чекајући жељено место за спуштање.

Путања свемирског брода „Аполо“ према Самјуелу Шентону.

он треба само да направи круг око Северног пола који је у центру.

Мур: — Добро, онда покушајте да летите у правцу југа. Према вашој теорији одлетели бисте с грамофонске плоче, извините, Земље.

Шентон: — Ни у ком случају. С ивице Земље не може да се падне јер се тамо налази ледени зид.

Мур: — Игла компаса...

Шентон: — Упали сте у основачку замку верујући да игла компаса увек показује север. То није тачно. У близини Земљине ивице компас не служи ничему услед дисторзије. То је збунило многе истраживаче који су поверовали да се налазе на Јужном полу.

Мур: — (Кад се повратио од запрепашћења) Слушајте, људи су били у космосу и видели су да је Земља округла. Направили су и донели фотографије.

Шентон: — Нико никад није сагледао Земљу као куглу. Космонаути су само могли да виде шире области Земље одједном што је

сасвим разумљиво. Ви, претпостављам, сматрате да је и Месец кугла. Довољно је да колико вечерас изиђете напоље и лепо ћете видети да Месец има облик округле плоче.

Мур: — А шта ћемо с фотографијама направљеним у космосу?

Шентон: — Фалсификати и трикови реакционарних научника који хоће да сакрију праву истину о облику Земље.

(После овог водитељ диже руке и одлази у најближу кафану да уз помоћ дуплог вискија поврати свој пољуљан научнички морал.)

Падобранац би промашио Земљу

После дужег периода релативне неактивности британски огранак међународног Удружења Равна Земља живнуо је 1956. године и добио приличан публицитет. Те године објављен је проглас с пози-

вом на учлањење. Двадесет трећег новембра одржан је састанак Удружења у Финзбери Парку у Лондону, у кући председника Милза. Дискутовало се веома озбиљно и измењивала се научна искуства.

Г. Семјуел Шентон је говорио о проблемима аеродинамике и веома срдечно је поздрављен. Он је, између осталог, нагласио да, кад би се гравитација завршавала на висини од око четрнаесет и по километара, како су тврдили неки научници, падобранац који се спушта с велике висине свакако да би промашио Земљу. Где би такав падобранац завршио свој пад — остало је тајанствено.

Научници који су из радозналности присуствовали скупу разишли су се кућама дубоко замишљени. Мање од годину дана касније, 4. октобра 1957, космичка ера експлодирала је светом: совјетски „Спутњик I“ виноу се из своје овоземаљске базе у Земљину орбиту шаљући оданде своје чувене „бип-бип“ сигнале.

Како су се у том тренутку осећали равнотемљолози? Збуњено и узнемирено, али за кратко. Чим је прошао први шок, Удружење је издало достојанствено саопштење наглашавајући да сама чињеница што је један сателит полетео изнад нас уопште не доказује да је Земља округла. Напротив, наша планета је равна диск, а сателит је могао да се креће исто као и Месец али на мањој висини.

Саопштење је задовољило најпреданије вернике, али је вештачки сателит, и

други који су уследили, спречио прави процват Удружења и масовно ширење теорије о Равној Земљи како су се његови утемељивачи од срца надали.

Они су ипак наставили да пишу, држе предавања и побијају званичну научничку мисао. Убедили су занемарљив број људи, а кад су прве сићушне сателите замениле масивне ракете које су стигле и до Месеца и даље од њега, чак је и Самјуел Шентон морао да призна да су се нашли у хорсокаку.

Таква ситуација аладала је крајем 1968. године када је „Аполо 8“ с астронаути-ма Борманом, Ловелом и Андерсом кренуо на прво путовање око Месеца. У том историјском тренутку пуковник Борман обратио се у свом говору из космичке капсуле, негде између Земље и Месеца, Самјуелу Шентону и — није га уздрмао у тврдом веровању.

Један пар очију

Неколико месеци касније Шентон је пристао да учествује у телевизијској емисији Патрика Мура „Један пар очију“. То је био њихов последњи сусрет — Шентон је умро 1971. године, а убрзо после емисије готово се сасвим повукао тако да се оно што је том приликом изјавио за ВВС може сматрати његовом последњом речју на ту тему. Ево, укратко, шта је испричао, веома речито и савршено искрено.

Земља је настала из воде. Северни пол се налази

у њеном средишту, а оно што ми називамо Јужним полом у ствари је Земљин обим величине око деведесет шест хиљада километара, заштићен огромним громадама леда. Та ледена баријера држи нас на Земљи и не дозвољава да с ње паднемо. Остаје тајна шта се налази испод равне Земље, али нема разлога веровању да то није веома компликовано — не можемо, уосталом, да испитамо све јер смо ограничени леденим зидом. Земља је, може бити, чак и бесконачна.

Месец је мајушно тело и креће се од истока према западу, а сваке вечери излази око двадесет осам минута касније и на тај начин се другачије види — то је оно што астронами зову Месечевим менама, од младог месеца до пуног Месеца. Сунце је веће, пречник му износи око педесет један и по километар, а удаљено је од Земље нешто мање од пет хиљада километара што је доказано експериментима изведеним у Јужној Америци. У неким областима овог континента линије праве географске ширине показују да постоји тачка у којој ширина од 45 степени сече екватор. Одатле се може начинити триангулација конвенционалног екватора удаљеног око пет хиљада километара. (Патрик Мур признаје да ово није баш најбоље схватио, али то су речи Самјуела Шентона верно репродуковане).

А што се астронаута тиче... па, они су једноставно одлетели у јајасту орбиту, а фотографије које су донели изобличене су услед угла из кога су снимане. Сви остали снимци су трикови, смишљена пропаганда уперена против истините историје да је Земља равна.

Читав свемир састоји се од Земље која, разуме се, лежи на огромној воденој бази. Та вода продира право кроз Земљу и пуни наше океане и реке. О великим раздаљинама тешко је говорити. Није искључено да постоји читав низ токова, односно „неба“, начињених од затворених простора, а можда и настањених.

Упитан шта мисли о будућности међународног Удружења Равна Земља г. Шентон је тужно, али одлучно одговорио: — Угасиће се.

Био је у праву. Данас се равнотемљани могу избројати на прсте, а њихов глас се готово и не чује.

УДРУЖЕЊЕ РАВНА ЗЕМЉА

Председник
В. Милз
7 Вејл Гроув
Лондон

Организациони секретар.
22 Лондон Роуд
Довер

Међународно удружење Равна Земља основано је с циљем да необоривим чињеницама докаже да је данас прихваћена теорија према којој је Земља кугла која се за двадесет четири часа окрене око своје осе описујући истовремено по орбити око Сунца средњом брзином од 66 хиљада миља на час супротна свим искуствима и здравом разуму.

У древна времена сматрало се да је Земља равна и то је забележено у целокупној литератури све до пре пар стотина година. Ова теорија пала је у немилост захваљујући пре свега догматизму модерне науке и популарном учењу у школама што је довело до предубеђења у корист лоптасте теорије.

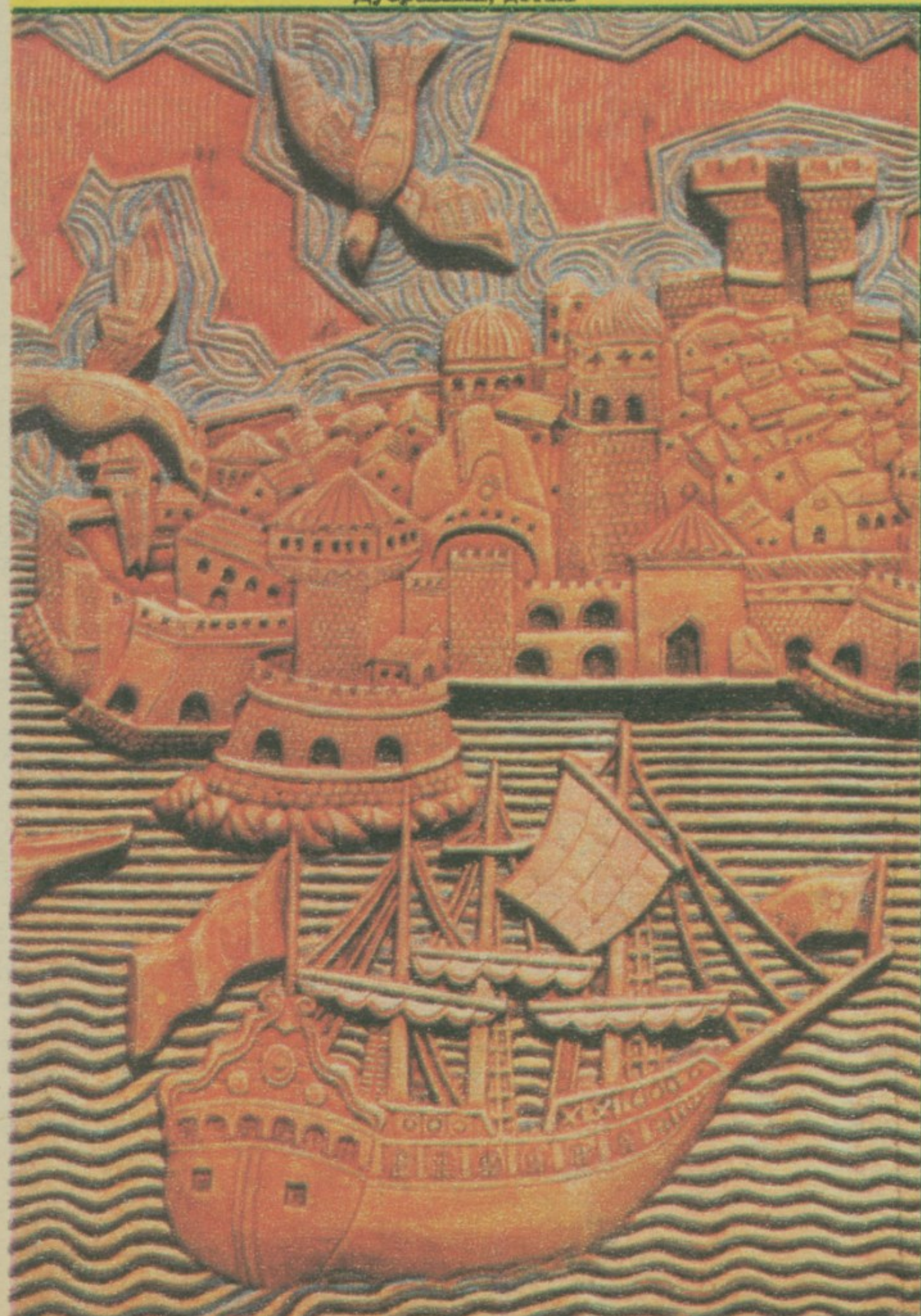
Велика је грешка дозволити да лажне теорије пролазе неоспораване и надамо се да ће Удружење Равна Земља учинити много да би се поправила учињена штета. Запамтите да се истина о равном облику Земље може необориво доказати и свако ко је заинтересован да постане члан моли се да ступи у везу с председником или организационим секретаром. Надамо се да ће се састанци Удружења убудуће одржавати редовно.

20. децембар 1956.

В. Дожић

Дубровник, детаљ

Јелен

Жена — соза

У РАДИОНИЦИ МАЈСТОРА СТЕВАНА

ЈА

ДРУКЧИЈЕ

У центру Требиња, на десној обали Требишњице, налази се Улица 29. дивизије. Готово на самој обали стара једносратна кућа. У њено приземље, кроз увек отворена врата изнад којих нема никакве „фирме“, често свраћају путници, не само из наше земље. Јер, ако гост упита Требињца шта има занимљиво и необично да се види у њиховом граду, већина ће упутити намерника Стевану Кијцу. Он и његова радионица у неку руку су знаменитост овог града и краја.

Из полутаме се појављује висок сед седамдесетогодишњак, снажних руку, са једним полузатвореним оком као да намигује, нишани или процењује посетиоца. У радионици један неочекиван свет којим се поноси Требиње, радови у дрвету због којих ту долазе најпознатији колекционари из целог света. Стеван Кијац је вајар, тачније дрворезбар наивац, за чи-

је су радове познаваоци ове уметности рекли да не подсећају ни на једну вајарску школу. Стеван је сасвим свој, дубоко и истински оригиналан.

Чувајући као дечак стоку по врлетима родног села Домашева близу Требиња, несвесно је наставио народну традицију свог краја: правио је украсне кутије, штапове, оквире за слике, гусле, сељачке скриње за девојачко рухо. Сам је научио слова и то му је до данас једина школа. У Дубровник је дошао као одрастао младић и ту убрзо изненадио стручњаке. Већ искусан мајстор врло вешто реконструирао старе дубровачке галије.

Рат је од првог дана провео у партизанима као и цела његова бројна породица, а после ослобођења поново је у Дубровнику иде реституирао оквире за старе слике, поправљао стари стилски намештај. За сарајевски Земаљски музеј

Stećci

Peћински људи

Дивокоза и младунче

Стеван Кијац боји и тако довршава још један свој рад.

Тридесетак изложби широм наше земље и Европе учиниле су да његова дела доспеју у најпознатије галерије и приватне збирке.

НЕ УМЕМ

прави до данас ненадмашне маке-те културно-историјских спомени-ка.

Док се одмара, у слободно вре-ме, у сувом јаворовом дрвету дле-том и чекићем ствара скулптуре и рељефе пред којима ни најпозна-тији критичари, сликари и вајари нису могли да остану равнодуш-ни: то је уметник изванредне сна-ге и маште сав уткан у народну традицију. Стеван Кијац се са многим од њих дописује, прија-тељује... Тридесетак изложби широм наше земље и Европе учиниле су да његова дела дос-пеју у најпознатије галерије и приватне збирке. Те жене, свец и јунаци из народне епике најчешће путују на север Европе или преко Атлантика.

Стеван Кијац нерадо говори о себи као да је то што ради сас-вим обично. „Ја друкчије не умам“, каже. Кад му нестане ја-воровог дрвета, узме кичицу и

слика. Говори само о свом Дома-шеву, одакле је и један други познати наивац Миливоје Бокић о коме је „Забавник“ већ писао. Из требињског краја су још и Јован Ратковић и Јово Петијевић, тако-ђе самоуки вајари и дрворезбари. Шта је утицало на то да ови горигаци, снажни и бунтовни, у дрвету тако нежно и топло рез-баре и оживљавају један заиста чудесан свет?

Бабин кук, познати хотелски комплекс код Дубровника, укра-шен је радовима Стевана Кијца. Кажу, редак је гост овог хотела, нарочито из иностранства, који се не распита ко је сувом дрвету та-ко племенито удахнуо душу. По-сле тога обавезно седну у своје сјајне аутомобиле и дођу у ону скромну радионицу на обали Тре-бишњице.

Текст: Иван Лончар
Снимио:
Љубомир Патригић

Село, детаљ

Кад певач из неколико песама одабере најупечатљивије делове па их сложи у једну целину, обично кажемо да је то пурпури. У поп музици је то медли (од енглеске речи medley), последњих годину дана необично популарна форма која је као зараза инфицирала многе познате и непознате извођаче.

Ако се сећате, све је почело са холандском студијском групом Старсаунд која је препевала песме Битлса а затим кренула у „атар“ састава АВВА, затим Би Цис и коначно завршила медлијем песама Стивија Вондера. Свака од ових плоча продата је у милионском тиражу, читавом свету био је то повод да и многи други састави преузму ову формулу.

Гинеја Парк, Тајтфит, Супертракс и Ројал Симфонијски оркестар међу првима су почели са разним пурпури верзијама и брзо осигурали популарност. Али, довитљиви менаџери по дискографским компанијама досетили су се у међувремену боље варијанте. Зашто препевавати оригиналне песме кад их можемо измиксовати тако добро да ће многи мислити како су специјално овако прављене?

Речено — учињено! Прво је до нас стигао медли групе Холис, а онедавно на енглеској и америчкој топ-листи могу да се нађу и Битлси са филмским медлијем, боље рећи компилацијом песама „Магична мистериозна турнеја“, „Све што ти је потребно је љубав“, „Сакриј своју љубав“, „Волим те“, „Дан после тешке ноћи“, „Карта за јахање“ и „Врати се“.

МЕАЛИ-МАНИЈА

Тако су Битлси опет стигли на топ-листу и новим генерацијама љубитеља поп музике понудили карту за носталгично путовање у прошлост, тамо где су остали забележени као највећа и најславнија група света.

**песма
недеље**

BEATLES MOVIE MEDLEY

Музика и текст: Ленон-Маккартни (Lennon/McCartny)

Снимљено с одобрењем: Northern Songs Ltd. Parlophone Records

Roll up, roll up the magical
mystery tour,
Step right this way,
Roll up, roll up for the
mystery tour,
Roll up, roll up for the
mystery tour,
Teh magical mystery tour is
waiting to take you away,
Waiting to take you away,
Take you today.
There's nothing you can do
that can't be done
Nothing you can sing that can't
be sung
Nothing you can say that you can
learn how to play the game,
It's easy,
All you need is love,
All you need is love,
All you need is love, love
Love is all you need.
Everywhere people stare each
and everyday
I can see them laugh at me
And I hear them say
Hey you've got to hide your
love away
How you've got to hide your
love away

Woh, woh I never realised what
a kiss could be
This could only happen to me
Can't you see, can't you see
That when I tell you that

I love you, oh
You're gonna say you love me too
And when I ask you to be mine
You're gonna say you love me too

It's been a hard day's night
And I've been working like a dog
It's been a hard day's night
I should be sleeping like a log
But when I get home to you
I find the things
that you do
Will make me feel alright

I think I'm gonna be sad
I think it's today yeah
The girl that's driving me mad
Is going away
She's got a ticket to ride
She's got a ticket to ride
She's got a ticket to ride but she
don't care

Jo-Jo was a man who thought
he was loner
But he knew it couldn't last
Jo-Jo left his home in Tuscon
Arizona

For some California grass
Get back, get back, get back to
where you once belonged
Get back, get back, get back to
where you once belonged

БЕРЗА ПЛОЧА БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем одлично очуване плоче „Нови вал“, „Б-52“, „Градске приче“ групе Парни ваљак, први албум групе Прља-во казалиште, „Улазак у харем“ групе Смак, „Night and Mighty“ групе Uriah Heep. Цена плоча је 110 динара.

Светозар Бацковић
3. Пролетерске бригаде 25
21460 Врбас

За добро очуване ЛП плоче група AC/DC, Kiss, Van Halen, Iron Maiden, Motorhead, Saxon... дајем у замену плоче „Вајта 2“ Сеида Мемича Вајте, „Girlschool“, Boney M, Дејана Петковића и још де сетак сингл плоча.

Жељко Јокић
Вулсвар Лењина 201/17
11070 Нови Београд

Купујем плочу „High way To Hell“ групе AC/DC.

Сабина Симић
Карађорђева 62/33
11306 Смедерев

Продајем добро очуване плоче следећих група: „High Voltage“, „If You Want Blood You've Got It“ групе AC/DC, „Killers“ групе Iron Maiden, „The Kings Of The Wild Frontier“ — Adam and The Ants.

продајем по цени од 100 динара осим дуплих албума чије је цено 160 динара.

Бранислав Омић
4. јула 2
15300 Лозница

Продајем добро очуване касете по цени од 100 динара: „Main Course“ (Bee Gees), „18 Disco Hits“ (разни извођачи), „Bad Girls“ (Дона Самер), „Вајта 2“ (Сеида Мемича Вајте), „I Am A Photographer“ (Аманда Лип), „If You Can Stand The Heat“ (Status Quo) и по цени од 80 динара касету

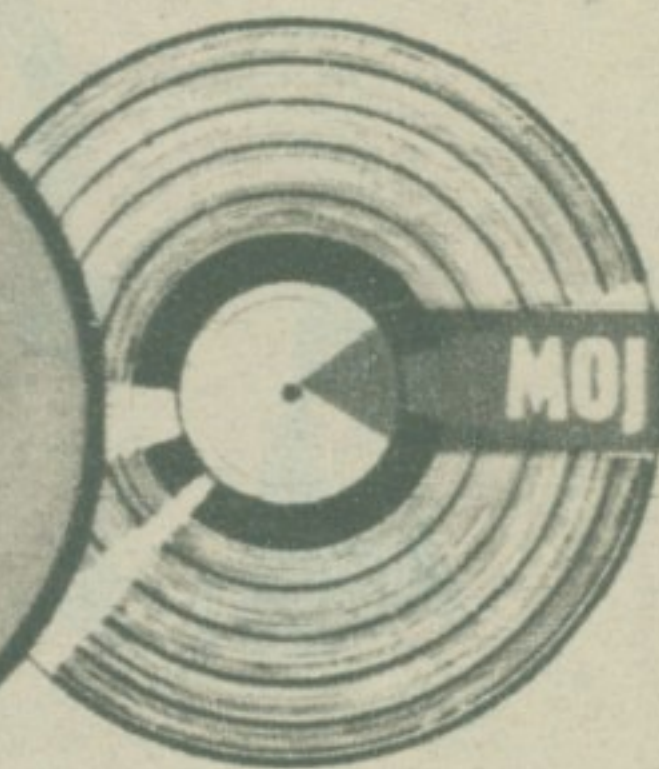
„The Magic Of Boney M“ — 20 Golden Hits групе Boney M која није оригинал. У цену није урачуната и поштарина. Заинтересовани могу да се јаве на телефон 097-25-074 или на адресу:

Јорге Табијакоски
Елпиди Карамаџи 2
97000 Битола

Продајем касете „Slow Train Coming“ Боб Дилана и „Greatest Hits“ Џенис Џоплин по цени од 120 динара.

Предраг Дамјановић
Бранка
Миљковића 22/3
11210 Котљ

МОЈ ИЗБОР

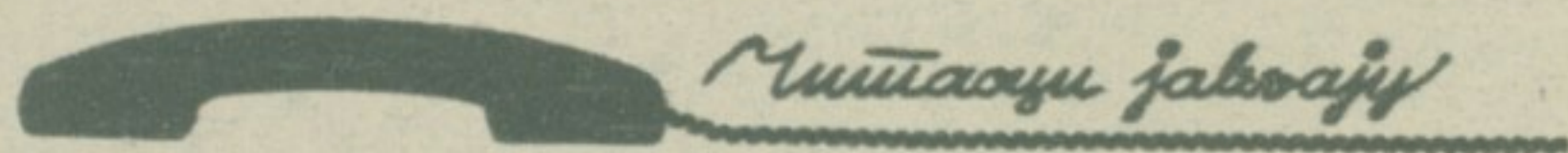
Зовем се Маша Новаковић. Ученицама сам шестог разреда основне школе „Владислав Рибникар“ у Београду. Своје слободно време проводим читајући књиге и слушајући музику. „Забавник“ је мој омиљени лист и њега читају и моји родитељи. Највише ми се допада „Хит страна“ и зато вам шаљем избор од 10 песама које најрадије слушам.

ДОМАЋЕ:

1. ПОБЕТИ НЕГДЕ
— Рибља чорба
2. ЗАБОРАВЉЕНА ДРАГА
— Лабораторија звука
3. ПЕСМА ЗА ТРЕЋУ
СМЕНУ — Ђорђе
Балашевић
4. ЗАГРЕБ ЈЕ ХЛАДАН
ГРАД — Филм
5. РОМЕО И ЈУЛИЈА
— Сребрна крила

СТРАНЕ:

1. ROCKER — AC/DC
2. STILL LOVE YOU
— Rod Stewart
3. WOMEN IN LOVE
— Barbra Streisand
4. YOU ARE MY
EVERYTHING
— Santa Esmeralda
5. HOT LEGS
— Rod Stewart

Читаоци јављају

ИЗ ВЕЛИКИХ ЛИВАДА

У Великим ливадама крај Зрењанина основана је млада група „Први грех“. Са великим смислом за музику почели су да свирају у својим родним Ливадама. Групу сачињавају: Маринко Новчић — соло гитара, Милорад Драгичевић — вокал, Миленко Сворчан — вокал, Зоран Зубац — ритам гитара и Радивој Цуцић — бубњеви. Сваке недеље, уторком, средом и четвртком група „Први грех“ у Ливадама одржава своје солистичке концерте. На недавно одржаном „Рок маратону“ у Великим

Ливадама у госте им је дошла група „Лабораторија звука“. Иначе, чланови састава „Први грех“ углавном интерпретирају композиције познатих страних и домаћих група али имају и својих песама. Ова група има много присталица у Зрењанину и околини. Контакт адреса је: Маринко Новчић, Братства и јединства 9, 23240 Сечањ. Вест је послао:

Слободан Малбашкић,
4. јул 37/15,
23000 Зрењанин

МУЗИЧКА ПОШТА

Јављамо се преи пут. „Забавник“ читамо редовно и веома нам се свиђа рубрика „Мала пошта“. Читамо да многим помажеш па се надамо да ћеш и нама. Наиме, у питању је опклада. Моје две другарице тврде да се победница „Песме Евровизије“ зове Никола а ја и мој друг да се зове Никола. Молимо те да нам кажеш ко је у праву.

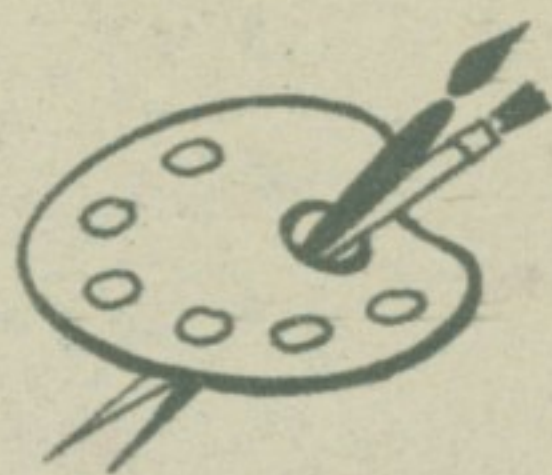
Снежана, Синиша,
Слађана и Сања,
Титоград

Победница „Песме Евровизије“ зове се НИКОЛ. Дакле, нико од вас четворо није у праву. Драги „Забавнике“!

Ја сам твоја редовна читатељка. Редовно читам рубрику „Мала пошта“ па се надам да ћеш и мени одговорити. Наиме, ја често снимам са радија песме на касету. У томе ми много помаже моја сестра. Тако смо једном снимиле песму која се зове »No Milk Today«. Ми не знамо ко пева ову дивну песму.

Читатељке из
Београда

Песму »No Milk Today« средином шездесетих година снимала је група Херман Хермитс. Тада је то био велики хит.

ХИТ ГАЛЕРИЈА

аутор: Синиша Прванов
Грачаничка 12
26000 Панчево

ШКОЛА ГИТАРЕ

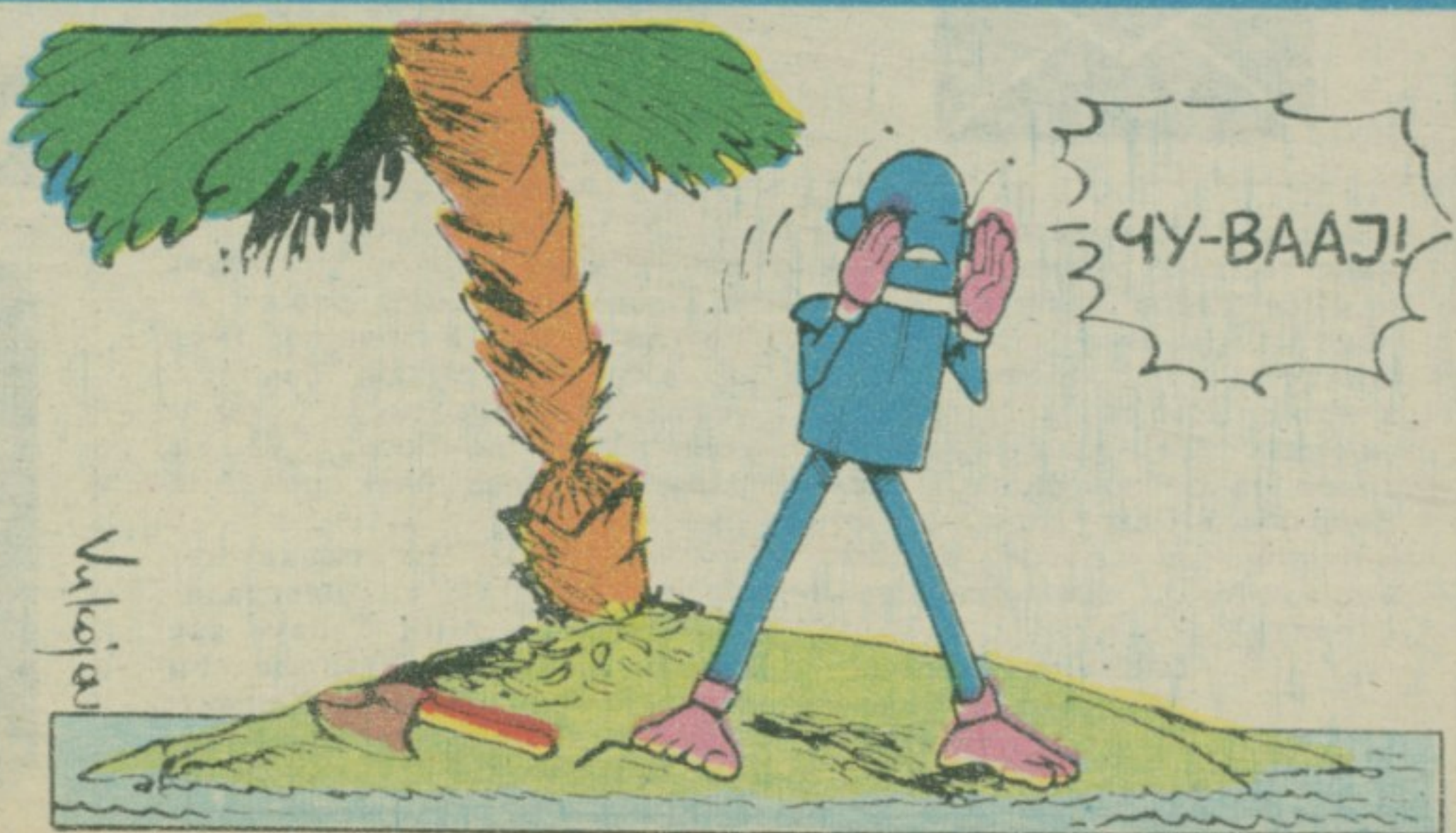
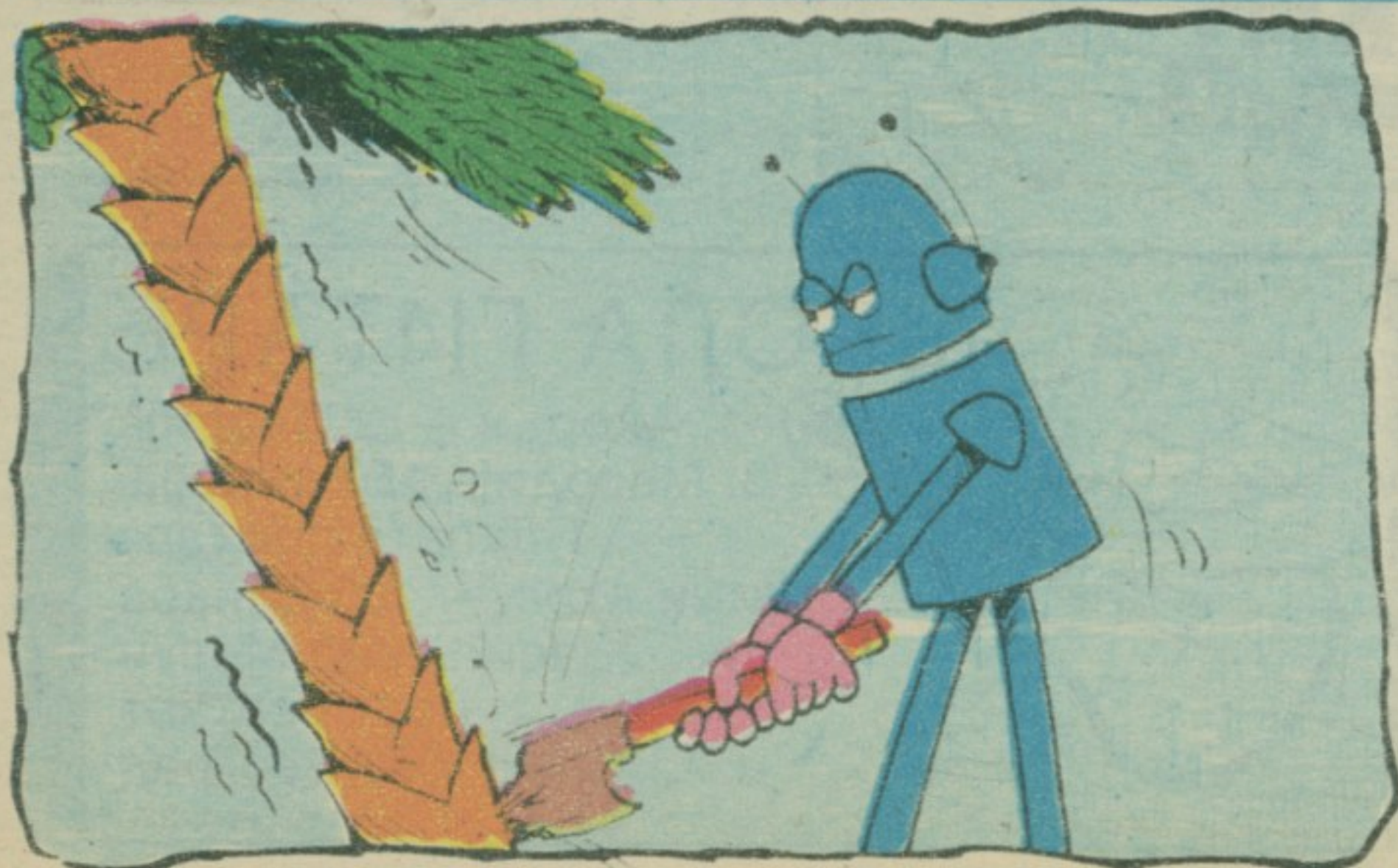

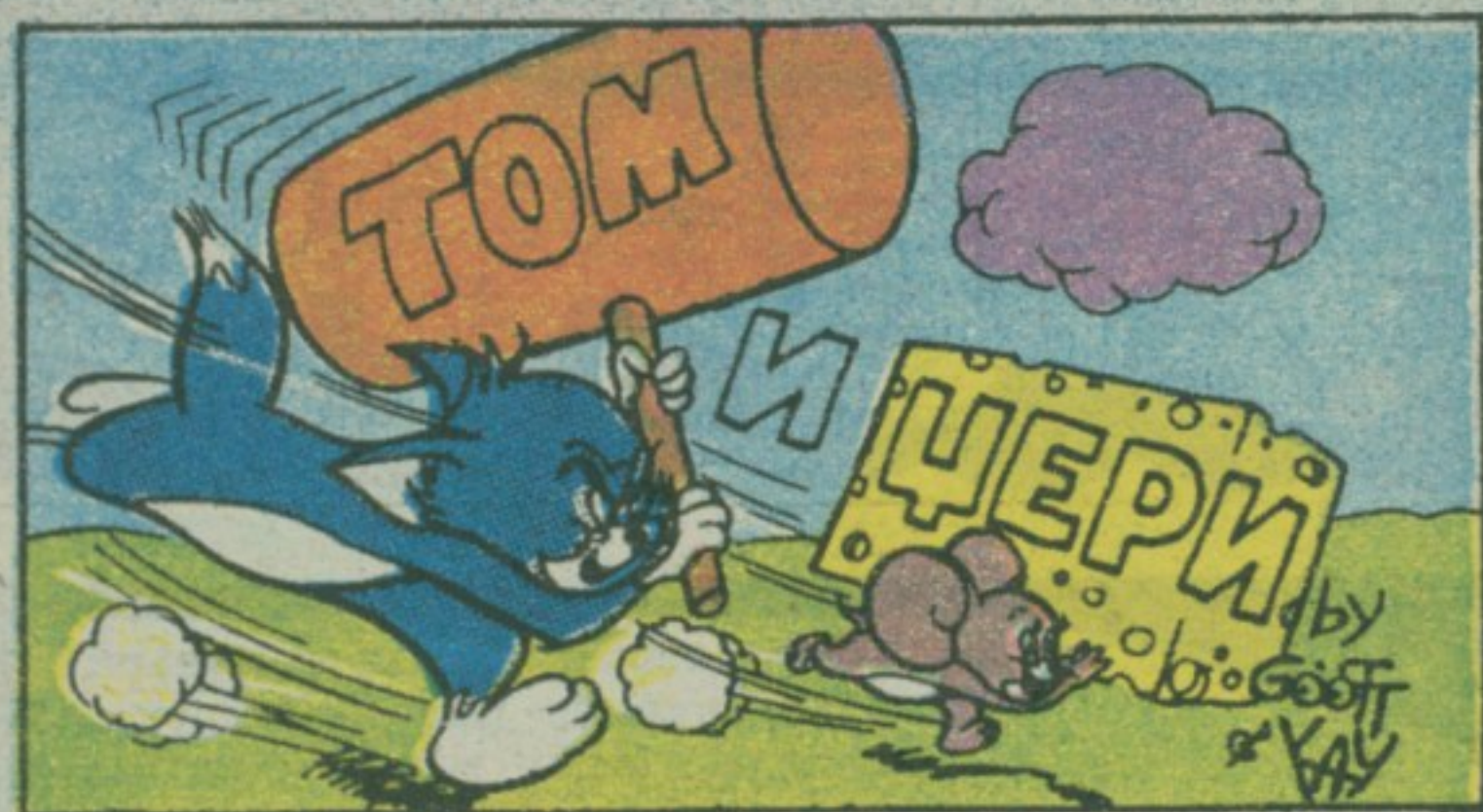
1. Акорди — 2. Теорија
 3. Мелодије 150 динара.
- Плаћате поштару
Виши курс — 100 динара
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Београд

БИМ И БУМ

ШРАФКО

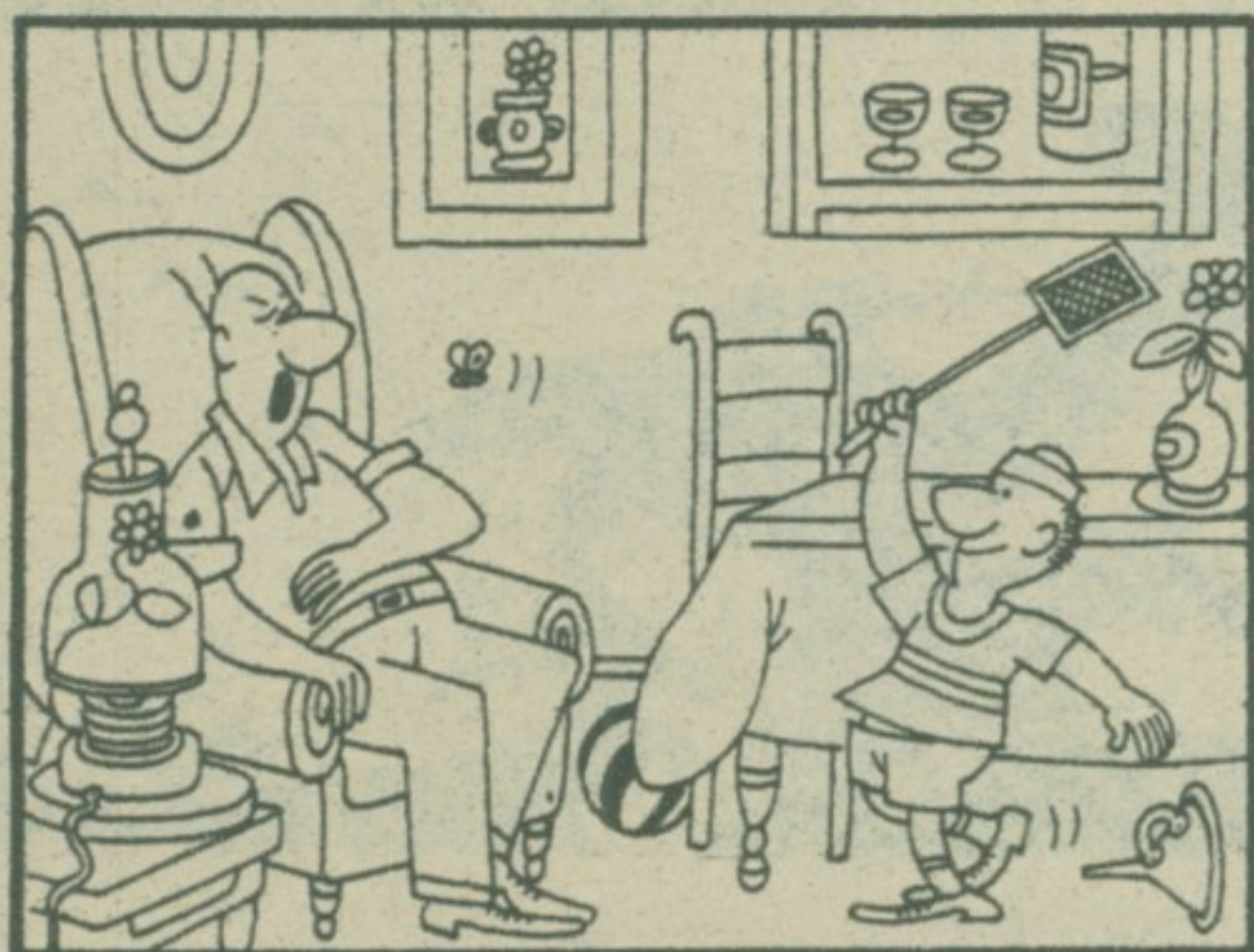
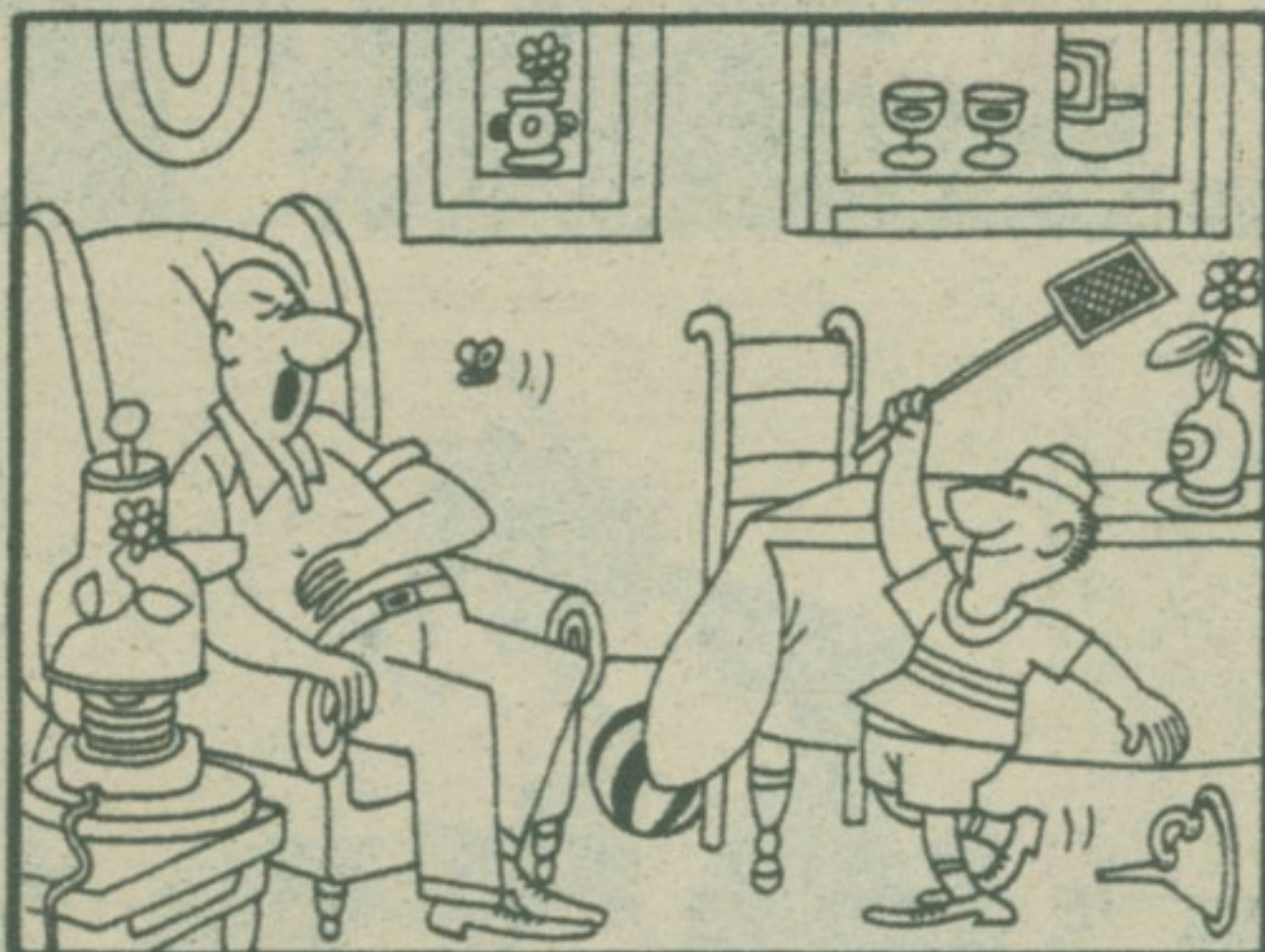
РЕЗ ФИГУРИЦЕ — ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!

Рез фигурице Мики, Пата, Паја, Шиља и Плутон вас чекају у трговини. Играјте се РЕЗ фигурама, сладите се Рез бомбонама!

ОСАМ РАЗЛИКА

Ова два цртежа само су на изглед иста. Покушајте да откријете осам разлика које постоје између њих.

Решење:

1) У првом цртежу (1) на столу стоје чаше, а у другом (2) на столу стоје чаше и флаша. 2) У првом цртежу (3) на столу стоје чаше, а у другом (4) на столу стоје чаше и флаша. 3) У првом цртежу (5) на столу стоје чаше, а у другом (6) на столу стоје чаше и флаша. 4) У првом цртежу (7) на столу стоје чаше, а у другом (8) на столу стоје чаше и флаша. 5) У првом цртежу (9) на столу стоје чаше, а у другом (10) на столу стоје чаше и флаша. 6) У првом цртежу (11) на столу стоје чаше, а у другом (12) на столу стоје чаше и флаша. 7) У првом цртежу (13) на столу стоје чаше, а у другом (14) на столу стоје чаше и флаша. 8) У првом цртежу (15) на столу стоје чаше, а у другом (16) на столу стоје чаше и флаша. 9) У првом цртежу (17) на столу стоје чаше, а у другом (18) на столу стоје чаше и флаша. 10) У првом цртежу (19) на столу стоје чаше, а у другом (20) на столу стоје чаше и флаша. 11) У првом цртежу (21) на столу стоје чаше, а у другом (22) на столу стоје чаше и флаша. 12) У првом цртежу (23) на столу стоје чаше, а у другом (24) на столу стоје чаше и флаша. 13) У првом цртежу (25) на столу стоје чаше, а у другом (26) на столу стоје чаше и флаша. 14) У првом цртежу (27) на столу стоје чаше, а у другом (28) на столу стоје чаше и флаша. 15) У првом цртежу (29) на столу стоје чаше, а у другом (30) на столу стоје чаше и флаша. 16) У првом цртежу (31) на столу стоје чаше, а у другом (32) на столу стоје чаше и флаша. 17) У првом цртежу (33) на столу стоје чаше, а у другом (34) на столу стоје чаше и флаша. 18) У првом цртежу (35) на столу стоје чаше, а у другом (36) на столу стоје чаше и флаша. 19) У првом цртежу (37) на столу стоје чаше, а у другом (38) на столу стоје чаше и флаша. 20) У првом цртежу (39) на столу стоје чаше, а у другом (40) на столу стоје чаше и флаша. 21) У првом цртежу (41) на столу стоје чаше, а у другом (42) на столу стоје чаше и флаша. 22) У првом цртежу (43) на столу стоје чаше, а у другом (44) на столу стоје чаше и флаша. 23) У првом цртежу (45) на столу стоје чаше, а у другом (46) на столу стоје чаше и флаша. 24) У првом цртежу (47) на столу стоје чаше, а у другом (48) на столу стоје чаше и флаша. 25) У првом цртежу (49) на столу стоје чаше, а у другом (50) на столу стоје чаше и флаша. 26) У првом цртежу (51) на столу стоје чаше, а у другом (52) на столу стоје чаше и флаша. 27) У првом цртежу (53) на столу стоје чаше, а у другом (54) на столу стоје чаше и флаша. 28) У првом цртежу (55) на столу стоје чаше, а у другом (56) на столу стоје чаше и флаша. 29) У првом цртежу (57) на столу стоје чаше, а у другом (58) на столу стоје чаше и флаша. 30) У првом цртежу (59) на столу стоје чаше, а у другом (60) на столу стоје чаше и флаша. 31) У првом цртежу (61) на столу стоје чаше, а у другом (62) на столу стоје чаше и флаша. 32) У првом цртежу (63) на столу стоје чаше, а у другом (64) на столу стоје чаше и флаша. 33) У првом цртежу (65) на столу стоје чаше, а у другом (66) на столу стоје чаше и флаша. 34) У првом цртежу (67) на столу стоје чаше, а у другом (68) на столу стоје чаше и флаша. 35) У првом цртежу (69) на столу стоје чаше, а у другом (70) на столу стоје чаше и флаша. 36) У првом цртежу (71) на столу стоје чаше, а у другом (72) на столу стоје чаше и флаша. 37) У првом цртежу (73) на столу стоје чаше, а у другом (74) на столу стоје чаше и флаша. 38) У првом цртежу (75) на столу стоје чаше, а у другом (76) на столу стоје чаше и флаша. 39) У првом цртежу (77) на столу стоје чаше, а у другом (78) на столу стоје чаше и флаша. 40) У првом цртежу (79) на столу стоје чаше, а у другом (80) на столу стоје чаше и флаша. 41) У првом цртежу (81) на столу стоје чаше, а у другом (82) на столу стоје чаше и флаша. 42) У првом цртежу (83) на столу стоје чаше, а у другом (84) на столу стоје чаше и флаша. 43) У првом цртежу (85) на столу стоје чаше, а у другом (86) на столу стоје чаше и флаша. 44) У првом цртежу (87) на столу стоје чаше, а у другом (88) на столу стоје чаше и флаша. 45) У првом цртежу (89) на столу стоје чаше, а у другом (90) на столу стоје чаше и флаша. 46) У првом цртежу (91) на столу стоје чаше, а у другом (92) на столу стоје чаше и флаша. 47) У првом цртежу (93) на столу стоје чаше, а у другом (94) на столу стоје чаше и флаша. 48) У првом цртежу (95) на столу стоје чаше, а у другом (96) на столу стоје чаше и флаша. 49) У првом цртежу (97) на столу стоје чаше, а у другом (98) на столу стоје чаше и флаша. 50) У првом цртежу (99) на столу стоје чаше, а у другом (100) на столу стоје чаше и флаша.

САМО ЗА ВАС

ТРИКОВИ БИГ ПАЛЕТА

ЛЕТЕЋА ЛОПТИЦА

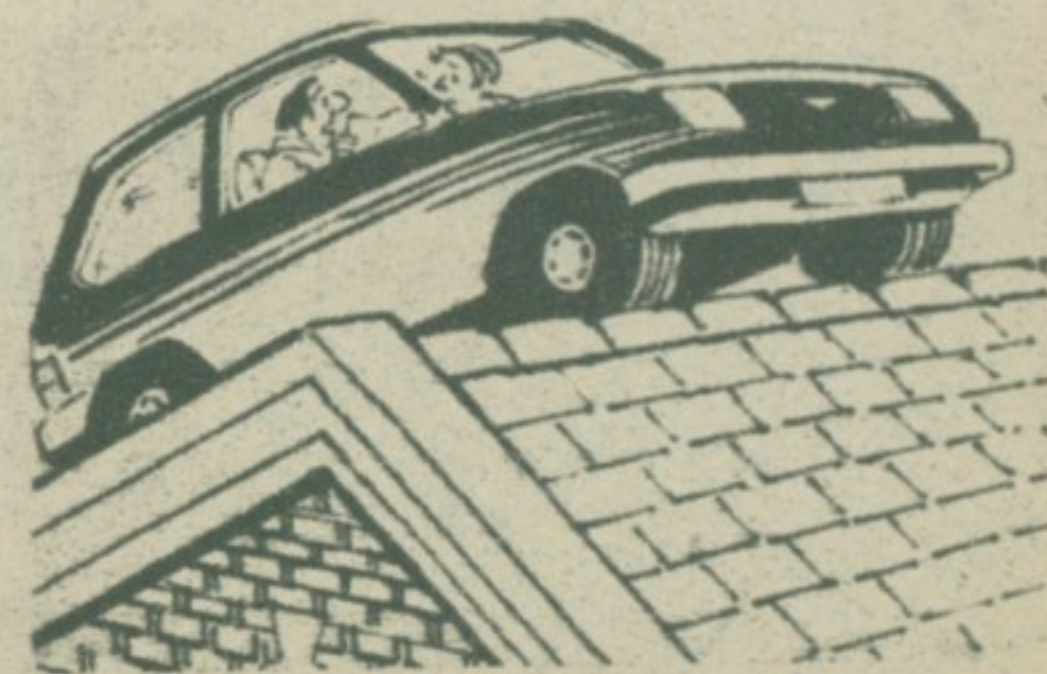
Узмите дебљи канап, у ствари конопца ширине палца на руци, дужине око један метар и најтањи провидан најлон конач који ћете пришити или привезати на средини конопца. Причвршћен конач не треба да буде дужи од четрдесетак центиметара (цртеж А). Сад провуците палчеве између конопца и конача, наравно тако да канап буде добро затегнут а конач држите паралелно са њим да га публика не би видела. Спремну пинг-понг лоптицу убаците између канапа и конача и, хоп, почните лагано да подижете једну руку горе, а другу доле... Лоптица ће као зачарана шетати између, а гледаоцима ће се чинити да она шета по конопцу (цртеж В). Док изводите овај трик изговарајте „чаробне речи“ као ћири-ба, ћири-бу или лонг-пинг-понг иде дол' лонг-пинг-понг иде гор'...

Исти трик је веома ефектан и кад се изводи са марамом уместо канапа (цртеж С). Да бисте лакше схватили како се то изводи, на цртежу су палци показани изнад мараме, али кад штос изводите пред публиком они, наравно, морају бити окренути надолу, не смеју да се виде.

Запамтите! Ако неко од присутних сумњала затражи да види каква је то канап или марама, објасните му да је једно од основних правила мађионичарства не давати реквизите другима!

„Утишај тај радио... утишај тај радио“. Једва чекам да већ једном оглуше.

— На мапи се уопште не види ово брдашце.

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

Иде човек улицом и вуче за собом конопца.

— Зашто вучете тај конопца? — пита га један пролазник.

— Прво сам покушао да га гурам, али није ишло — одговори овај.

Дошао студент да се опрости од старог професора јер одлази у други град.

— Драги професоре — рекао је младић патетично — увек ћу се сећати да вама имам да захвалим за све знање које сам стекао.

— Молим, молим — срдечно одговори професор — не помињите ту ситницу.

Два орла круже небом. Одједном поред њих протутњи млазњак.

— Шта се овом толико жури? — упита један орла.

— Журио би и ти да ти гори реп — рече други.

Возач начинио прекршај и саобраћај га зауставља.

— Покажите ми своју возачку дозволу — каже он.

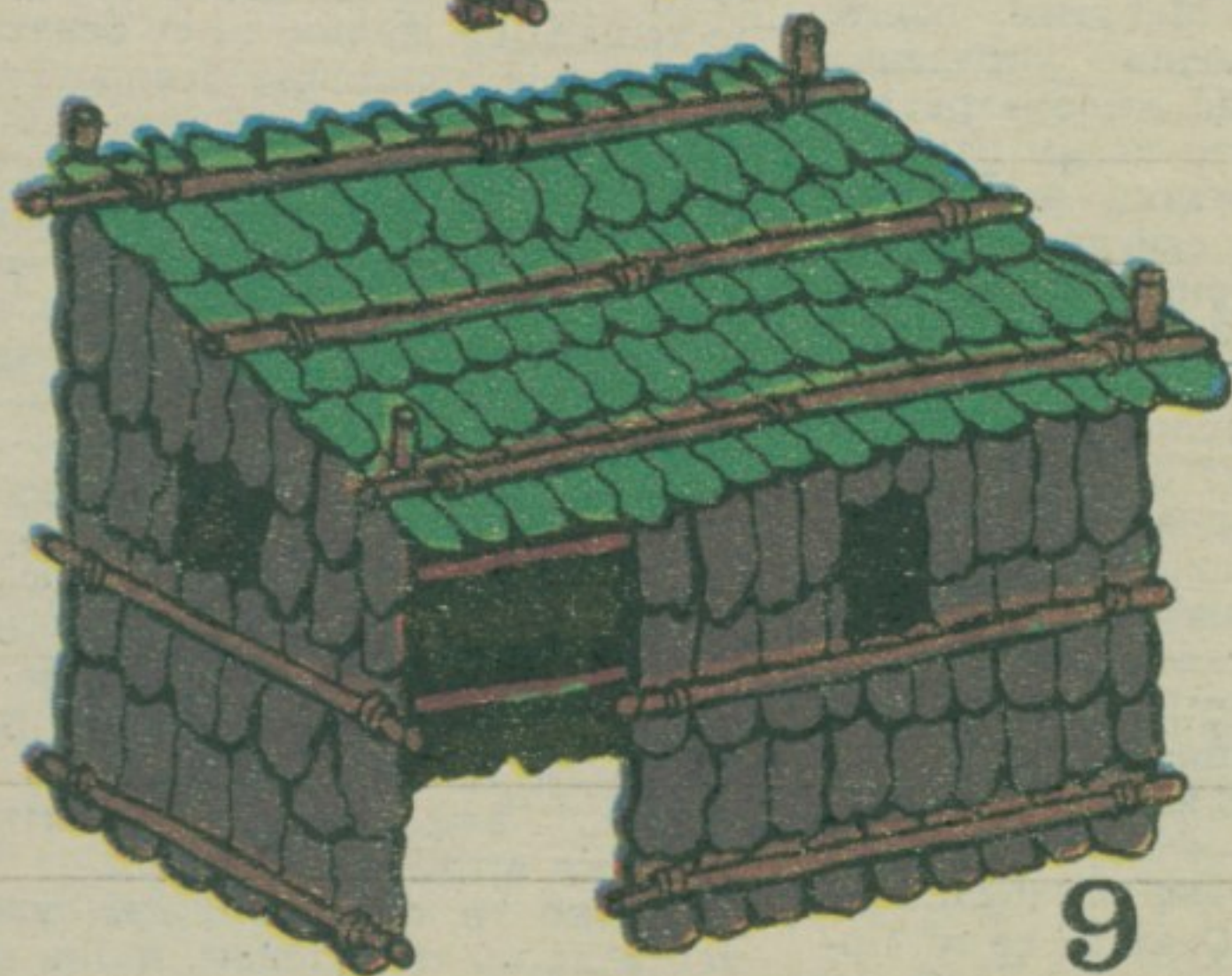
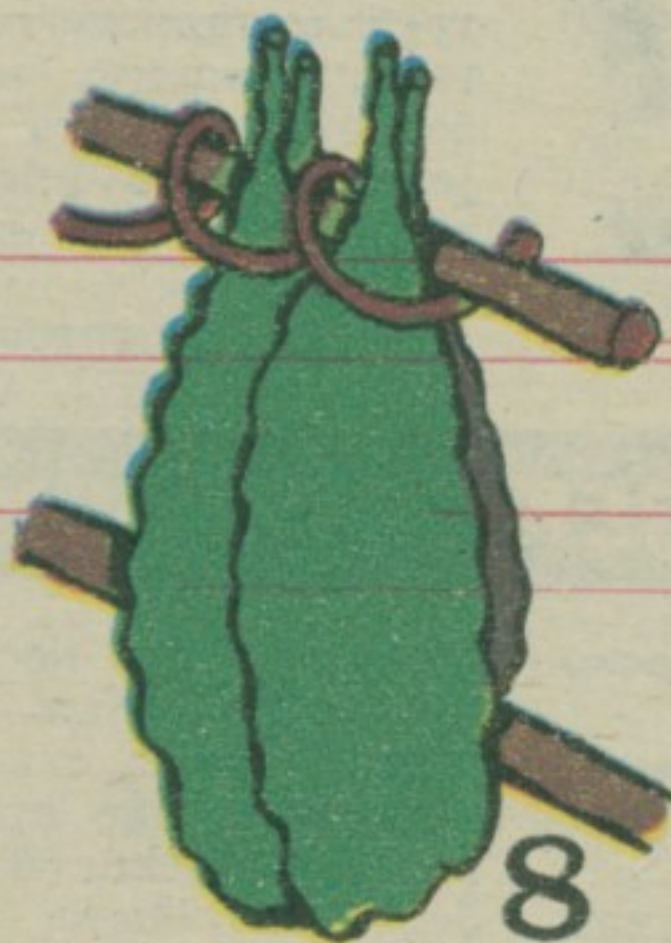
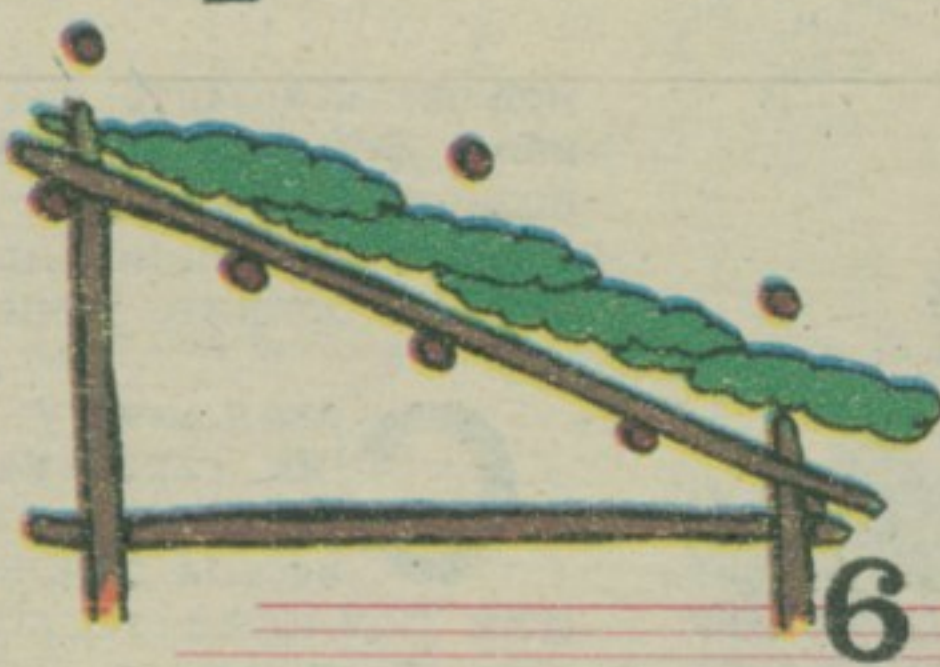
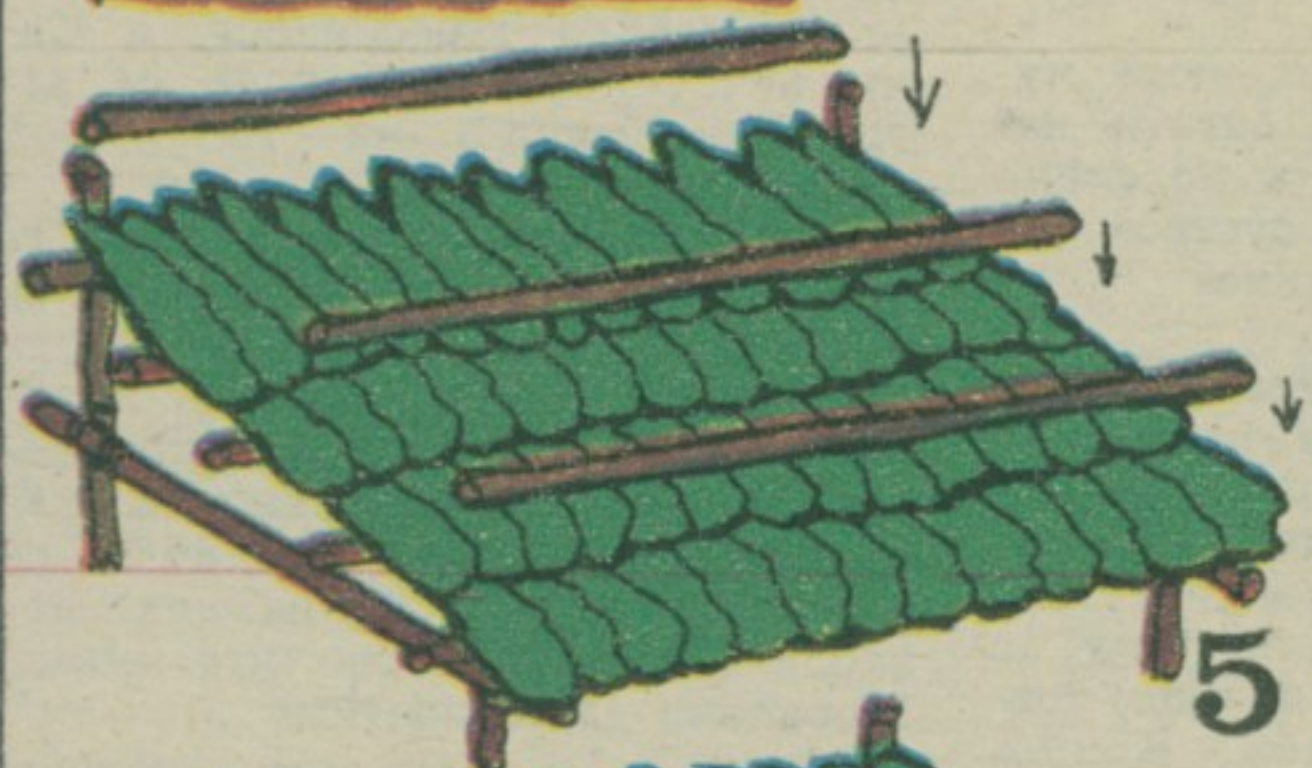
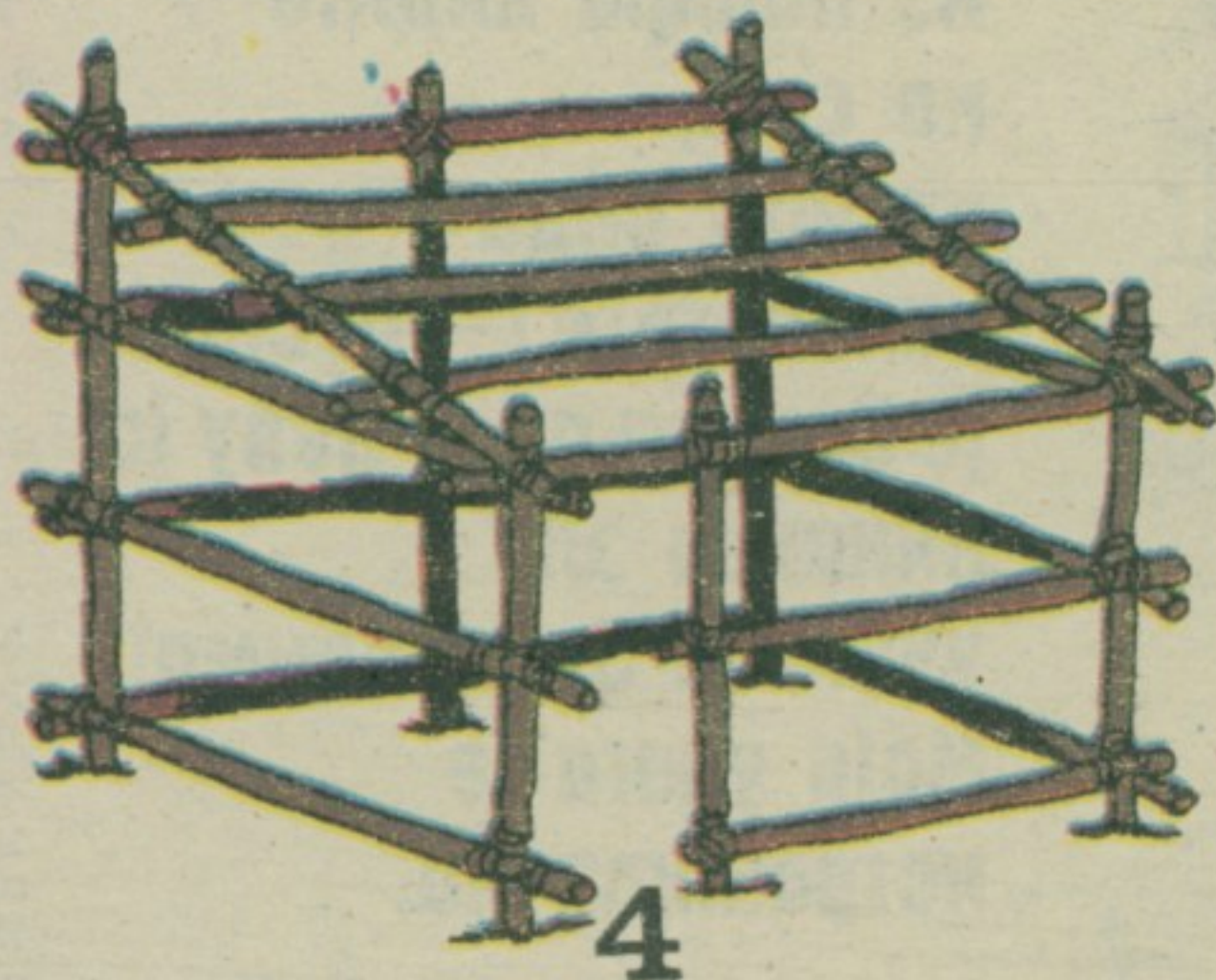
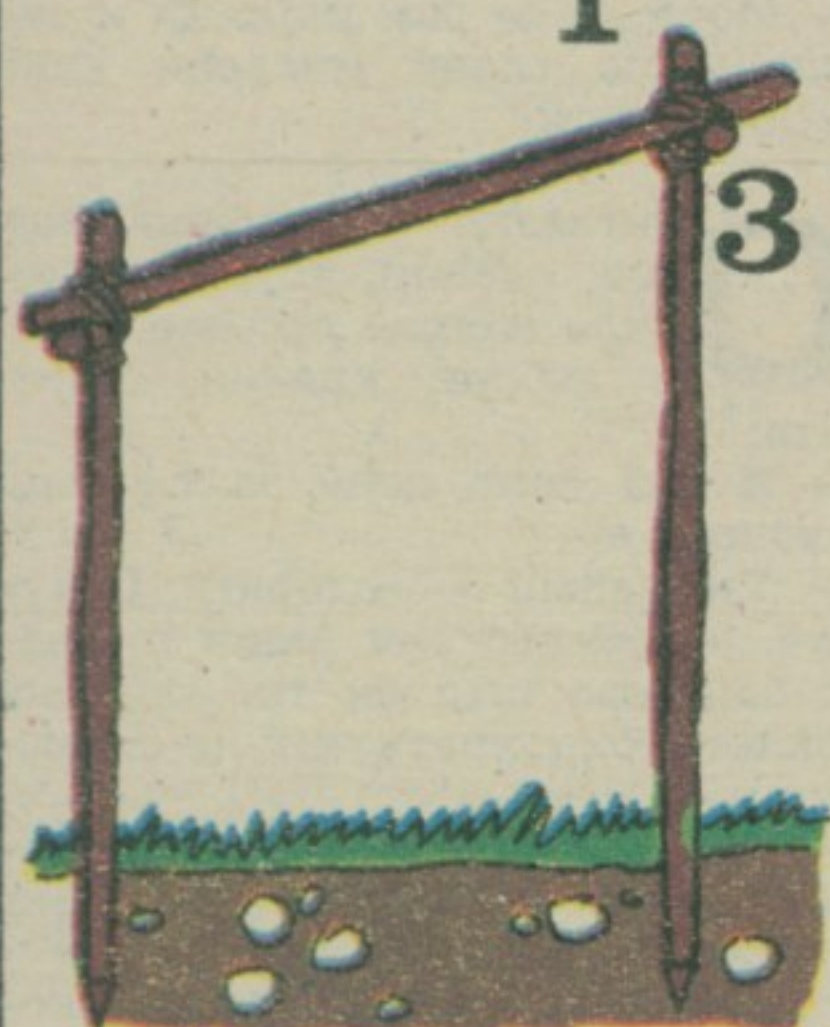
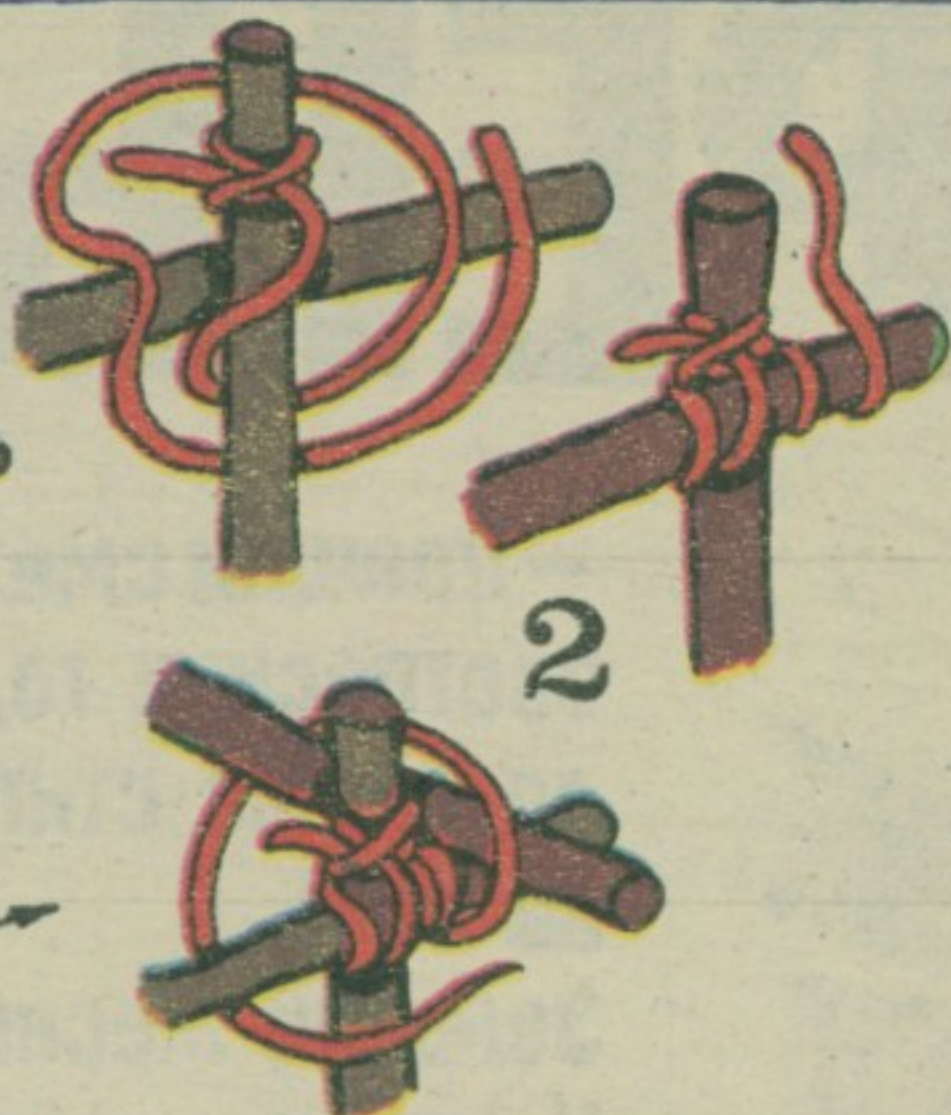
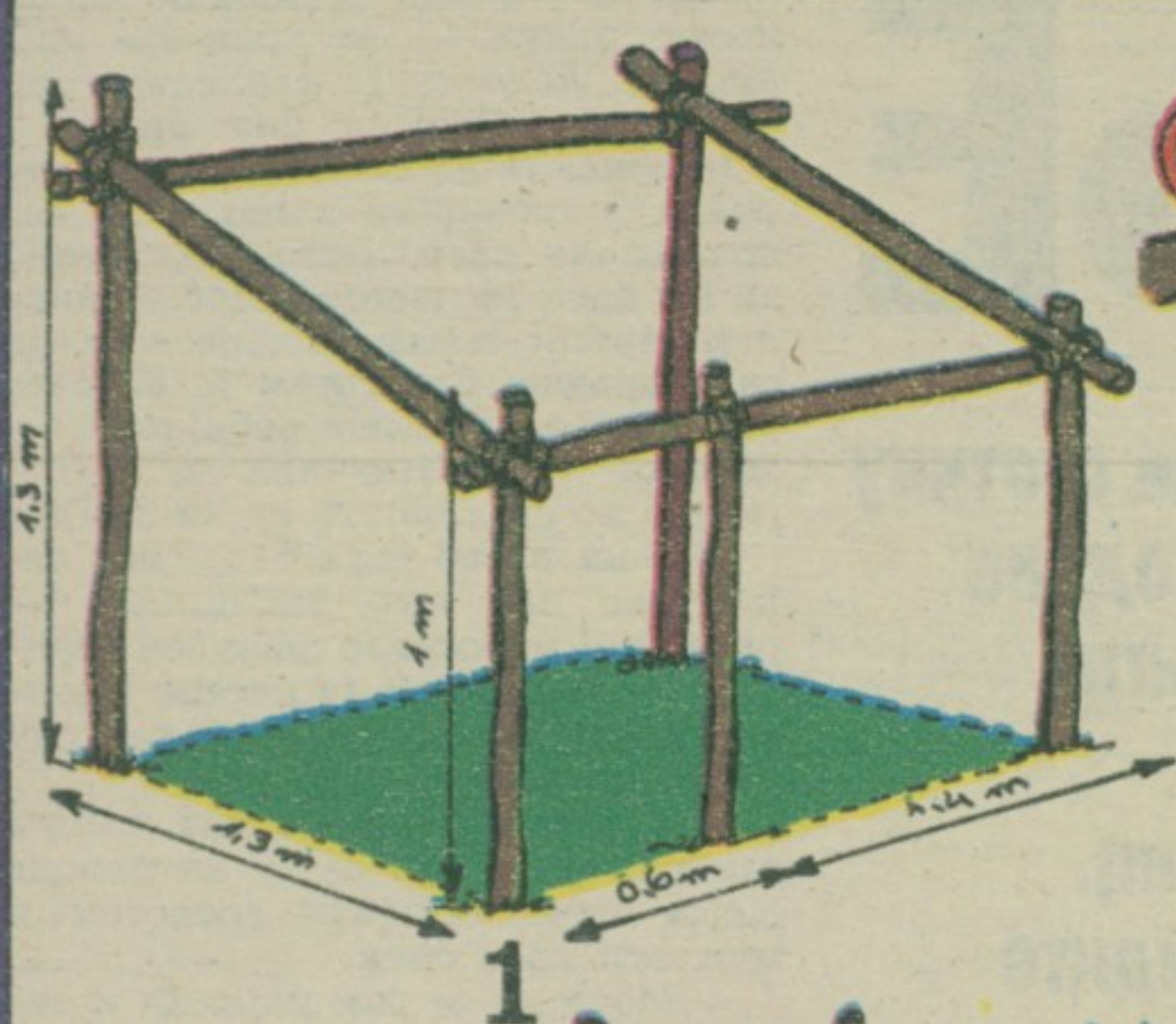
— Одмах ћу вам је показати, али вас молим да ми је вратите јер није моја.

Два пријатеља проводе одмор у кампу и већ прве ноћи примећују да на њих журишају комарци. Они брзо потражише заштиту испод ћебади.

После извесног времена један од њих промоли главу и угледа свица.

— Сакриј се! — повика другоме и опет несташе под ћебетом — сад нас траже фењером.

Цицин кућак КОЛИБА ОД ГРАЊА

Данас ћемо вас научити како да направите колибу од грања и лишћа у којој је лети врло пријатно и која може да издржи јачу кишу и ветар. Потребни су вам јачи штапови следећих димензија: од 1,5 m три комада, од 1,3 m десет, од 1,4 m четири, од 1,8 m осам комада и тринаест комада од 2 m. Потребно вам је и велико клупче јаког канапа и нож којим ћете сећи канап и грање са лишћем.

Поставите костур кућице као на црт. 1, а на црт. 2 види се како ћете повезивати штапове. Пазите, конопца мора бити чврсто затегнут! Штапове које сте уклопали у земљу зашпиљите и уклопајте око 40 до 50 cm — спреда три штапа од 1,5 m тако да више 1 m, а позади три штапа од 1,8 m да више 1,3 m (црт. 3). Повежите затим и остале штапове тако да се добије костур као на црт. 4. Одсеците лишће са дрвећа које се спорије суши, као што је рецимо храст, или, што је још боље, покупити отпале гране са лишћем. Немојте сећи јелке, јер је то штета, а и зидови колибе ће вас боцкати. Границе са лишћем увезите за кров па одозго спустите три штапа и повежите их уз попречне косе штапове (црт. 5 и 6), а затим повезујте лишће по зидовима „куће“ (црт. 7). Водите рачуна да оставите отворе за прозоре да би у колиби било светло. На цртежу 8. види се како се повезују гране. Кад све границе са лишћем повежете, ставите и дуж зидова положене штапове које ћете везивати за усправне штапове конструкције да би колиба била чврста и да границе са лишћем не би отпадале. Готова колиба види се на црт. 9. Кад постављате колибу водите рачуна да буде у заветрици и сенци.

НАЈСРЕЊИЈЕ СТВОРЕЊЕ

— Прешли смо стотину светлосних година да бисмо стигли на овај Земљин месец. Из папира видите ко сам, па шта онда зановетате? — беснео је Сакупљач. — Нећу ја никакво зло учинити Земљанима! Моја улога је истраживачка.

мењени. Као што знате, наше чување Земљана МОРА остати непознато за њих! Ми их не смемо узнемирити својим присуством.

— Не брините, капетане!

Сакупљач, у пратњи својих сарадника и двојице инспектора, провео је два месеца пажљиво одабирајући примерке за колекцију живих створења са Земље коју је требало приказати на великој интерпланетарној изложби. Крајем боравка требало је да посматра једно људско биће. Дубоко је жаљиво што не сме ниједно да ухвати и поведе.

Посао је готово био завршен.

крили су га кад је ножем напао посаду задужену за храњење животиња. Лако су га савладали јер је у току бекства био рањен.

Бегунац је на себи имао прљаву одећу у дротицима и изгледао као подивљала звер. Брзо је схватио да ни брод ни његово особље нису становници његове планете. Када се опоравио, Сакупљач је започео разговор с одбеглим робијашем — звао се Кејси. Научник му је објаснио ко су и зашто су на Земљи.

— Ваш посао није баш тако тајанствен као што замишљате — рече Кејси нимало зачуђен причом. — Видео сам ја летеће тањире својим рођеним очима кад сам радио на фарми.

— Глупости! Већина тих вапих тањира су... али се ту антропоид Кејси почео смејати грохотом и мумлати кроз смех:

— Мора да се они пајкани и сад чешкају по глави мислећи како сам им умакао!

Очигледно задовољан негом, одећом, која је заменила његове прљаве крпе, и добром храном, Кејси упита:

— И кад ћемо поћи за тај ваш зоолошки врт?

— Ти нећеш — одврати Сакупљач. — Желео сам један примерак баш као што си ти, али они проклети бирократи ми не дозвољавају...

— Значи, мораћеш да ме се решиш? — рече Кејси успаничено. Психонски преводилац открио је у његовом гласу опасно очајање које је рађало агресивност, а Сакупљач је приметио како се затеже и мишићи на Кејсијевом снажном телу.

— Стани, не бој се, нећемо те убити. Ми то никад не чинимо са живим бићима. Истина је да си нас довео у веома незгодан положај. Када би особље Интерпланетарних власти, задужено за карантин ове планете, сазнало да си на броду, одузело би нам све дозволе и запленило све што имамо. Мораћемо да те вратимо...

— Али, ја не могу натраг! Ухватиће ме и опет ме стрпати у затвор. Мислим да сам убио и једног стржара! За то се добија електрична столица! Морате ме повести у тај ваш свемир или где год идете!

— Размислићу — рече Сакупљач, па се изгуби. Вратио се сутрадан и казао:

— Све ћемо средити. Бићеш најсрећније створење своје врсте, ако нам обећаш три ствари: прво, истиниту причу о себи, друго, обећање да нећеш више никога убити, и треће, да никоме никад нећеш испричати о нама.

— Хмм... ово треће је лако, нико ми не би ни веровао. Друго је тешко јер желим да се осветим. А прво је прилично једноставно, све ћу ти испричати. Радио сам на фарми, копао, мучио се. Елена ми је родила сина. лепотана чоколадне боје... исти ја. Она је она умрла, а ја изгубио посао, јер сам се од туге напио. Дете ми одвео онај скот Том, богати Црнац из отмене четврти... власти му га дале јер кажу, ја нисам способан да се бринем о сину. Шта се то њих тиче? Он је мој. Е, тог Тома сам покушао да убијем, али сам га само ранио. Пајкани су ме ухватили и стрпали у затвор. Ето, ако одем одавде, морам њега да убијем... али, они ће ме ухватити пре него што...

— Ако ти обезбедим све документе да си помилован, казна више неће постојати... коћеш ли ми обећати да НЕЋЕШ дирати Тома? Ако будеш испунио свој

● ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ● ЏЕК ВИЛИЈЕМСОН ●

Знам, професоре, али посао безбедности и очувања земаљске културе, која је у ембрионалном стадијуму, поверен је мени. Постоје правила карантина која се примењују на заосталим планетама као што је ова — показав је на плавичасто-белу Земљину кутлу која се лелујала у простору — прописала их је и Интерпланетарна власт. Ја сам задужен да их спроводим у дело. Наравно, земаљско становништво не зна ништа о нашем задатку.

Капетан је потицао из цивилизације пуне такта и уздржаности, па му је Сакупљач јако ишао на живце. Научник је грмео, свађао се, викао и употребљавао погрдне речи, које је капетан, хтео — не хтео, морао да чује преко аутоматског симултаног психонског преводиоца.

— Сва ова створења су људска бића — настави капетан — моја је дужност да их заштитим.

— Ха! Људска! — загрме Сакупљач. — Па они и не знају да их ви чувате! Прилично дегенерисана багра.

— Тачно, али њихово људско порекло је несумњиво.

— То знам. Нећете ме Ви учити! Ја сам звездо-биолог највишег ранга.

— Моја је дужност да сачувам њихову културу од било ког утицаја са стране који би пореметио њихов природан развој.

— Задржите своје драгоцене љубимце — одврати научник бесно. — Мени би само један био потребан за посматрање на краће време. Он неће ни знати да га проучавамо. Моји сарадници су припремили савршене аутентичне оживљене копије Земљана за велику Интерпланетарну изложбу. Треба само проверити неколико њихових правих реакција и функција. То је све. Иначе, сакупљаћу примерке који не припадају врстама заштићеним карантином, оне које Земљани називају „животињама“.

— Ако је тако, онда се можете спустити — рече капетан безвољно — али у пратњи моја два инспектора који ће надгледати ваше операције. Инсистирам да предузмете све потребне мере предострожности да не бисте били при-

Међутим, те последње ноћи на Земљи се десило нешто непредвиђено и поред свих мера опреза и прорачуна око припрема за одлазак васионског брода са планете. Један антропоид — домородац побеглао је са места где је био затворен због неког злочина. За њим је кренула потера. Међутим, пошто је променио неколико украдених возила и претрчао километре пустињом он је успео да им измакне и нађе се у близини васионског брода. Потера је стигла мало касније. Инспектори, по изгледу слични Земљанима, морали су да дозволе потери која се звала „полиција“ да им прегледа камионе. Схватили су да по сваку цену морају избећи откривање свог идентитета и васионског брода, па су измислили причу да су видели једног коњаника како је одјахао у супротном правцу. Полиција им је захвалила рекавши да је у питању опасан криминалац. У међувремену, бегунац је практично налетео на брод и, непримећен, увукао се у њега. Сакрио се у пртљажник и два дана се ту крио хранећи се млеком једног ухваћеног животињског примерка. От-

део погодбе, можда бисмо могли да ти вратимо сина.

Кејси га погледа с неверицом: — Ако све то учините и... дате ми пара, и жути кадилак, и онда... да ме поштују, и још...

— Поштовање ћеш морати да заслужиш. Ми ћемо ти пружити само потребне услове — одврати Сакупљач.

Жути кадилак је стајао напољу. Сакупљач је кренуо са Кејсијем до кола и предао му на растанку тежак коверат. Сви тражени документи, дебео свежањ новчаница, скупо одело и пун кофер ствари — све је било ту.

„И све ово сам добио само за неколико глупавих обећања која свакако нећу испунити“, мислио је Кејси. „Није лоша погодба! Када убијем Тома, срећно ћу живети, богат, у неком непознатом крају где ћу се представити као добротвор... Али прво да се вратим у Лос Вердадес, свој родни крај... да им свима покажем. Већ им видим заблелу лица... И сви папири помиловања! Ух, што сам направио добар посао.“

— Не заборави шта си обећао — опомену га Сакупљач.

— Не бери бриге, газда! — узвикну Кејси и даде гас.

После неколико сати вожње кроз добро познате пуне пределе, стигао је до старог знака „Хозео-ва крчма — Оаза радости“. Ту се напио не једном, као што је казао оном из васионе, него свакодневно годинама. Никад није радио. Елена га је издржавала, а он јој је сав новац пропио. А Том? Тачно, он је усвојио његовог сина. То је била истина. Кејси је пуцао на тог поштеног Црнца, друга из детињства. Мрзео га је јер су потекли из исте сиромашне мале, а Том је успео, радом и упорношћу, док је он, Кејси, постао пропалица. Али, сад ће он свима показати кад се појави са парам и кадилаком. Има сви да зину од чуда.

Зауставио је кола, бесан од сећања, извадио револвер који је украо с брода и пуцао у детлића на оближњем дрвету. Птица се претворила у облачић. „Фина нека пуца!“

Ушао је у крчму. Наборано Хозео-во лице изражавало је чуђење:

— Откуд ти?

— Мало навратио у ову твоју рупу. А уједно и да те приупитам... сведочио си против мене недавно... а?

— Нисам ПРОТИВ гребе — мешкољиво се крчмар у неприлици — него сам рекао истину: да си се код мене напијао.

— Ех, када би ми сви били пријатељи као што си ти... Него, дај ми боцу најбољег бурбона и не заговатај много — рече Кејси осорно. — Јеси ли видео Тома ових дана?

— Јесам. Заједно смо прочитали вест о твом пуштању из затвора.

„Значи, васионац није лагао кад је обећао да ће сви у родном крају знати да је помилован“, помисли Кејси па додаде гласно:

— Па шта каже? Чека ли ме?

— Каже да ће ти радо вратити сина, ако се покаже да си се уразумио. Мали је добро.

— Та свиња ће МЕНИ да врати МОЈЕ дете!

падати онако самоувереног, па тек онда...

Томова кућа, пространа и бела, већ га је самим изгледом нервирила. Потегло је још мало из флаше. Припуњао се кроз уређену башту намерно згазивши неколико лала. У осветљеној трпезарији угледао је Тома, његову жену и свог сина за столом како вечерају и смеју се. Ускоро им неће бити до смеха, помислио је. И син га је изневерио. Зграбио је једну полуку прозора па ускочио унутра. Све троје су скочили на ноге.

— Кејси, ти! — повика Том. — Зашто улазиш овако?

— Улазим како ми се хоће — продра се Кејси и лагано извади револвер. — Нас двојица имамо да средимо неке рачуне... Ова пуца није шала, све претвара у дим... ПУФ и нема те.

— Чекај, човече, опет си пијан. Зар те није стид пред дететом? — повика жена. — Ако си се поправио, ако су те помиловали, прихватићеш се неког поштеног посла и мој муж ће ти га вратити... Он зна закон.

— Он је преварант и гад. И за све што ми је учинио скупо ће платити. Разбеснео се што се видело да се Том у ствари није уплашио.

— А шта сам ти то учинио?

Кејси је ћутао.

— Ништа, осим што сам се побринуо за ово дете које је умирало од глади и батина... То је све. Уразуми се, Кејси.

— Смирићу се тек кад ти будеш мртав — рече Кејси и повуче обарац.

Том се држао за ивицу стола, али није падао. Кејси опали још једном, па још једном. Меци су ударили у тело, али он никако да падне. Најзад приђе Тому да га боље погледа: из округластих рана цурила је жућкаста топла кихраулична течност!

— Шта је ОВО? — заурла Кејси. — Па... па ово није ЉУДСКО БИЋЕ!

— Није — одврати жена — али је веома успела копија, као што сам и ја. Покушали смо да те учинимо најсрећнијим човеком на свету и то нас је коштало много труда. Добио си слободу, опрштене су ти грешке. Могао си да се поправиш и повратиш сина — глас је све више личио на Сакупљачев. — Новац такође. Да си само одржао своја обећања.

— Немој, немој ме убити! — повика Кејси унезверено.

— Ми никад не убијамо, ни травку, ни птицу, а камоли људско биће, макар било и на нивоу развоја као што је твој. Тоба не треба да се бојиш.

Кејси излете напоље и седе у кола. Башио је поглед на Томову кућу и тек тада схватио да ово место није Лас Вердадес, већ само његова савршена копија негде ван планете Земље. Када је погледао на звездано небо, знао је да је то само нека врста екрана. Осетио је хиљаду страних очију које га посматрају као чудовишну дивљу звер у кавезу.

Покушао је да побегне. Снажно је притиснуо папучицу за гас на кадилаку и кренуо пустињском ауто-страдом. На пола пута до великог моста имитација путара давала му је знак да се заустави показујући му да је мост затворен због оправке. Кејси је наставио сумануту вожњу вештачким друмом који је водио кроз вештачку пустињу све док му се кола нису сурвала са копије моста у вештачку реку.

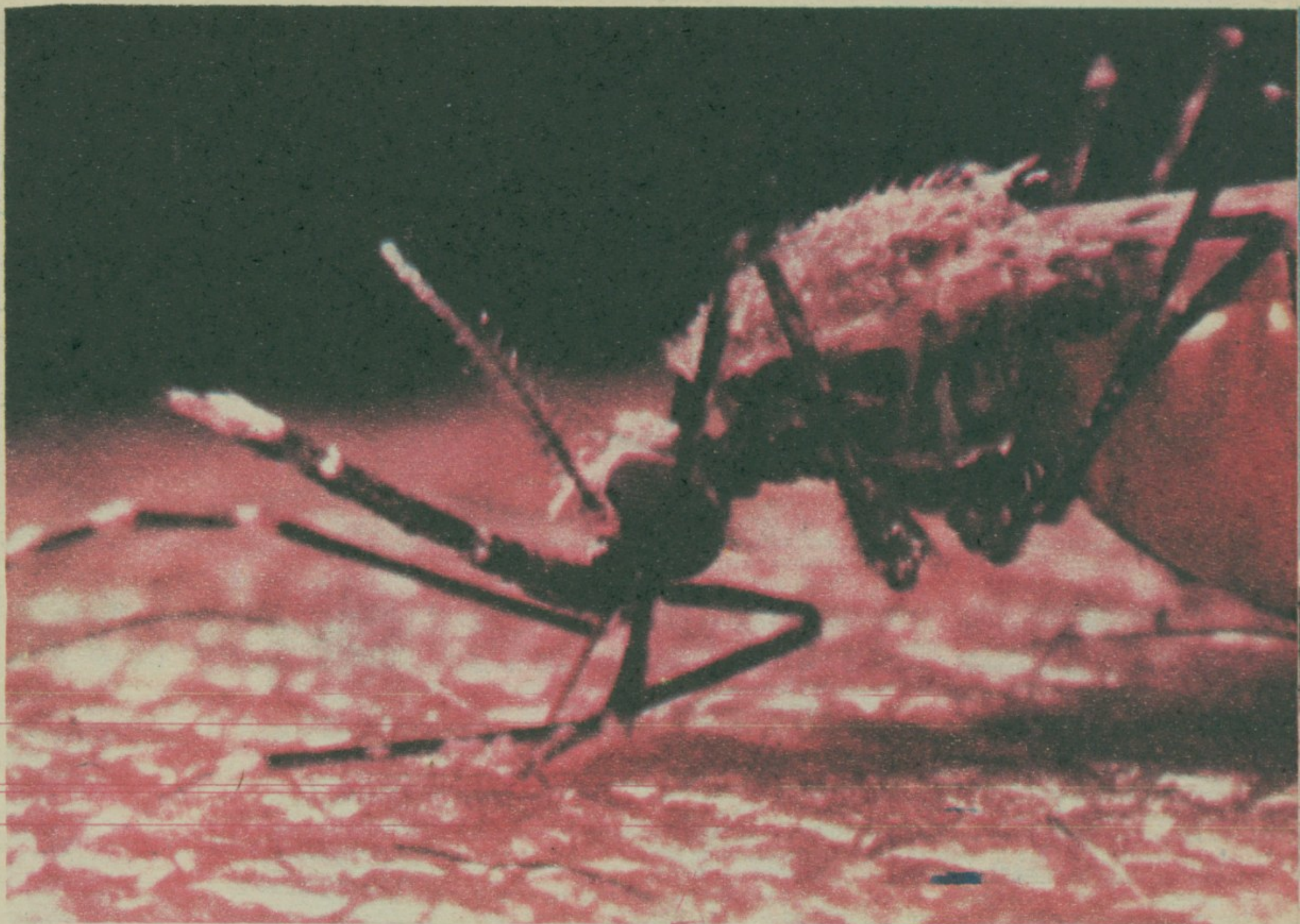
аутор	ГРАД НА ОСТРВУ	ЈЕЗЕРО У	ПОШТАР	СКАКАТИ	ТРОЦИФ	МЕСТО	СТАНОВ	АНУТНА	РАСТАВ
ВеМа	ОСТРВУ	ТУРАМ	У	У	РЕН	ГДЕ СЕ	НИЦА СУ	ЗАРАЗ	НИ ВЕЗ
ОСТАТИ БЕЗ ПОМЕНА	N	A	P	U	S	T	I	T	I
СТАРО ПЕЊИЧКО ФИЛОЗОФ	A	R	I	S	T	O	T	E	L
РАСКИНУТИ ОКОБЕ	R	A	S	K	O	V	A	T	I
ИМЕ ПЕВАНИЦЕ ЕКМЕЧИЈА	A	L	M	A		I	L	A	ДЕО КОЈИ СЕ КОГ ПРИБОРА
ПОЛИТИКИНИ ЗАБАРАНИЛИ		O	K	O	L	I	N	A	
МЕТАЛ РЕЛИКВИЈЕ ТВАРИ	V	A	N	A	D	I	J	U	M
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ	A	Z	O	T		Б	A	S	СПАЈАЊЕ
ГРАДИ БАНА У ОРАЊУ	V	I	S	I		T	N		НАУКА О ГРАДИ ЖИВИХ БИЈА
РУСКА ПАУМНИЦА АРЕТИНА	I	J	A		M	E	K	A	N
ЗНАК ЗА ЛАНТАН	L	A		Z	E		A	N	T
ЗНАК ЗА КИСЕЛОНИК	O		S	A	T	O		A	R
НАСИНУТИ	N	A	P	R	A	V	I	T	I
ГРАД У ЕНГЛЕСКОЈ	G	R	A	F	O	L	O	C	
СТРАДАВА	B	R	O	D	O	L	O	M	I
ПРЕДЕО ОБЛАСТИ	R	E	V	I	R	I			
ПОСЕД, ИМАЊЕ	I	M	E	T	A	K		J	A
ЈЕДНО СТАРОГ МАНСКО ПЛЕМЕ	S	A	S	I		O	K	A	T
ТРИКОТ	T	N	T			O			I
НУЛА	O		I	S	T	I	N	A	ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ
АЛ			T	A	K	O	V	O	
ЗНАК ЗА АЛУМИНИЈУМ	N	E	D	O	B	A	R		
АУТЕНТИЧАН ПРИМЕРК (МН)	O	R	I	G	I	N	A	L	I
ДОТРАЖАЛА КУРА	S	T	R	A	C	A	R	A	СВАКИ ПЕТАК ИСУСЕТ

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Радионица, изостанак, Порторико, сторно, ав, ата, др, прегонити, Рајан О'Нил, и, Истра, напрстак, узрок, Тир, дрско, иза, „Нана“, К, из, о, Удово, у, сатанизам, три, зоб, т. Адон, р, дурновито, организам, смола, ама, Тито, стан, алигатори, вена, ирис, аран, лист.

КАКО СЕ ОДБРАНИТИ

Ујед комарца
је право
правцато
ремек-дело
хирургије,
а сисаљка
чудесни апарат
који је природа
до максимума
усавршила.
Привлачи га
човеков дах
и мирис зноја.

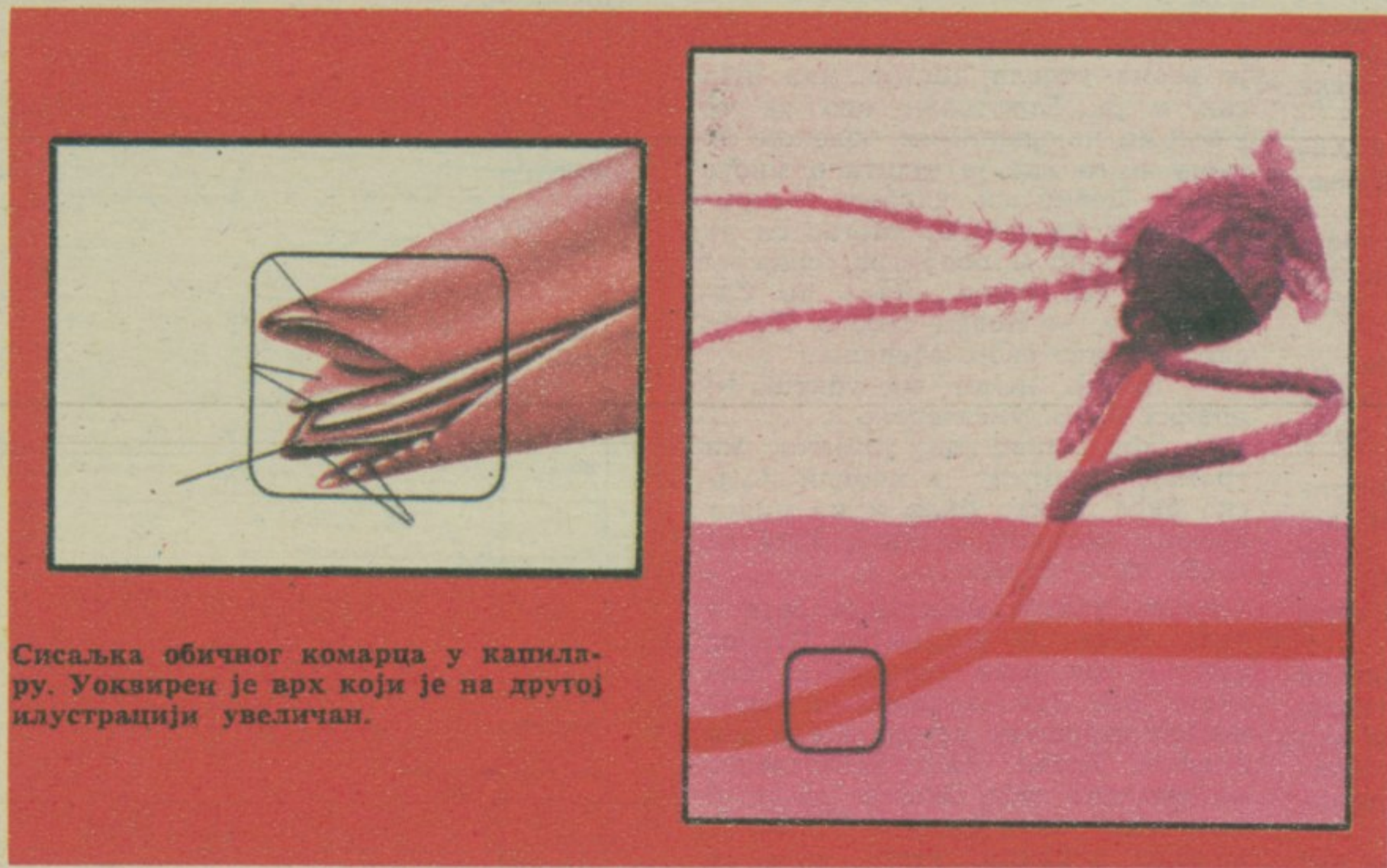
ИМА НОЖ

У ствари, уједа само женка јер јој је крв потребна за размножавање, али ни она не сваки пут кад јој се за то укаже прилика. Од укупно 2.700 врста комараца неки нас прогоне искључиво дању, други у сумрак, трећи само по мрклом мраку. Тело са снажним крилима, ножицама и антенама које се окрећу у свим правцима док лети подсећа на летелицу из неког научнофантастичног филма. Може да лебди у једном месту и да у стотом делу секунде промени правац — стрмоглави се, успори, убрза, или као стрела пролети изнад дланова онога ко је наумио да га убије. Може да лети наопачке, у страну и у рикверц — ако је потребно. Енглески ентомолог Жиле тврди да по киши комарац тако спремно измиче капљицама да до циља стиже потпуно сув!

Само једном се љубе

Комарци, они ноћни, проналазе жртву уз помоћ антена које у ваздуху хватају одређене мирисе из човечијег даха. Кад приђу на неколико центиметара, зачује се оно језиво зујање које је у стању да вас пробуди из најдубљег сна. И док комарац претеће кружи око ваше главе, његови краткоталасни сензори, посебно осетљиви на влажност, топлоту и неке састојке зноја, утврђују да ли сте уопште жртва која му одговара.

Ако сте по његовом уку-

Сисаљка обичног комарца у капилару. Уоквирен је арх који је на другој илустрацији увеличан.

су, комарац се полако спушта на вашу кожу тако да чак и не осетите. Врло је вероватно да нећете осетити ништа чак ни кад вам у њу зарије своју необичну сисаљку. Она се код овог крвожедног инсекта налази одмах испод очију и састоји се из шест веома оштрих елемената који сви заједно нису де-

бљи од једне власи. То су две цевчице од којих једна служи за исхрану а друга за излучивање пљувачке а између њих су два сечива оштра попут хируршких ножева, у ствари вилице, и две такозване зубне оштрице тестерастог облика које заједно чине комарчеву чељуст. Све је то превучено заштитним слојем и међу-

собно спојено у једној тачки при самом врху сисаљке.

Комарац ово своје оруђе зарије у кожу до дубине једног милиметра где у мрежи капилара наилази на крвни суд из кога га само један минут посиса читав оброк. Претходно у крвни суд убризгава одређену количину пљувач-

кег сока који ће спречити згрушавање.

После сваког уједа под кожом остаје мало ове пљувачке која изазива сток и онај неиздржљив свраб. А кад ми то осетимо, већ је касно — комарац са драгоценим теретом далеко је од нас.

Пошто се добро снабдео крвљу, комарац слети на

ПОКРИЈТЕ СЕ
ПРЕКО
ГЛАВЕ!

марци уопште не дирају!" То су они „неосетљиви“ чија кожа једноставно не реагује на ујед. И њих комарци гризу и краду им крв.

Овај неподношљиви напасник не само да векови-ма узнамирава човека већ незадрживо шири опасне болести и у неким крајевима света повећава смртност. Такав је малариични комарац (код нас је маларија истребљена) за кога се чак може рећи да је утицао и на промену неких токова историје. Кажу да је крив што је нестала стара цејлонска цивилизација, а верује се да је утицао и на својевремено опадање моћи Грчке и Рима. Само у Африци од ове болести годишње умре преко милион деце!

Познато је да су и епидемије жуте грознице такође мењале историју. Године 1802. преко 33 хиљаде француских војника који су имали задатак да освоје Хаити и долину Мисисипија зауставила је и листом покосила ова опака болест.

Болест позната под именом „филароза“, иако није смртна, представља велики здравствени проблем у готово свим тропским областима. Наравно, преносе је комарци. Такође су криви и за спаку болест „енцефалитис“ која ако не усмрти оставља трајне последице на мозгу.

x x x

И ТЕСТЕРУ!

неко погодно место и чека. Неколико дана проведених у мировању обезбедиће да се из капљице крви створи на стотине сићушних јаја.

Мене комарци не дирају!?

Наравно, пре тога женка комарца се пари са муж-

јаком кога привлачи њено зујање. Само једно парење довољно је за четири до пет полагања јаја у року од једног до два месеца колико траје њен живот. Сама их оплођава семеном које чува у резерви!

До пуне зрелости комарци морају да прођу кроз три стадијума: јаје, ларва и лутка. А то је могуће

само ако се налазе у води или покрај ње. Јер, само у води јаја могу да се отворе, ако је нема довољно не отварају се ни по пет година! Зато се после кише број комараца нагло повећава.

Кад прође кроз ова три стадијума, женка не тражи увек жртву међу људима. Неке нападају слонове,

друге мишеве, а има и комараца који се искључиво хране корњачином крвљу због чега морају да се завлаче под њен оклоп. Воле коју чија температура прелази тридесет степени, а код човека се она креће између 30 и 32 степена. Зато не верујте онима који у топлим летњим вечерима знају да кажу: „Мене ко-

Све што чинимо против комараца изгледа да није довољно. Овај проклети пркосни и немилосрдни напасник увек ће вас надмудрити. Ако и убијете неког од њих — и при том се добро изударате — наћи ће се други да вам зазују у самом уху.

Д. Варагић

Најважније је не помагати им. Како? И најмања количина устајале воде у некој конзерви, вази за цвеће, старој аутомобилској гуми или некој заборављеној посуди довољна је да се у њој, само за једну недељу, излеже на хиљаде комараца.

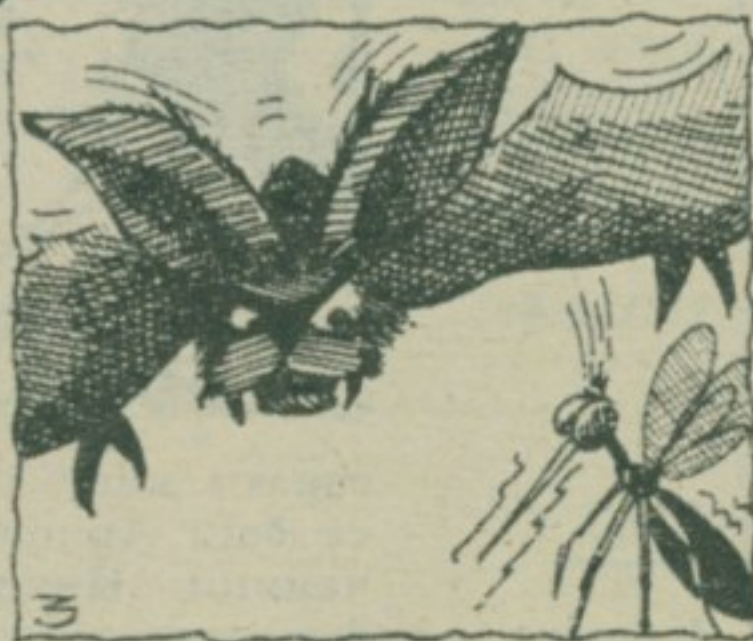
— Ситна пластична мрежа на прозорима веома успешно спречава окупљање комараца у соби.

— Помаже и туширање хладном водом јер се на тај начин смањује температура коже.

— Избегавати црну, црвену и тамноплаву одећу. Бело, жуто и зелено мање привлачи комарце!

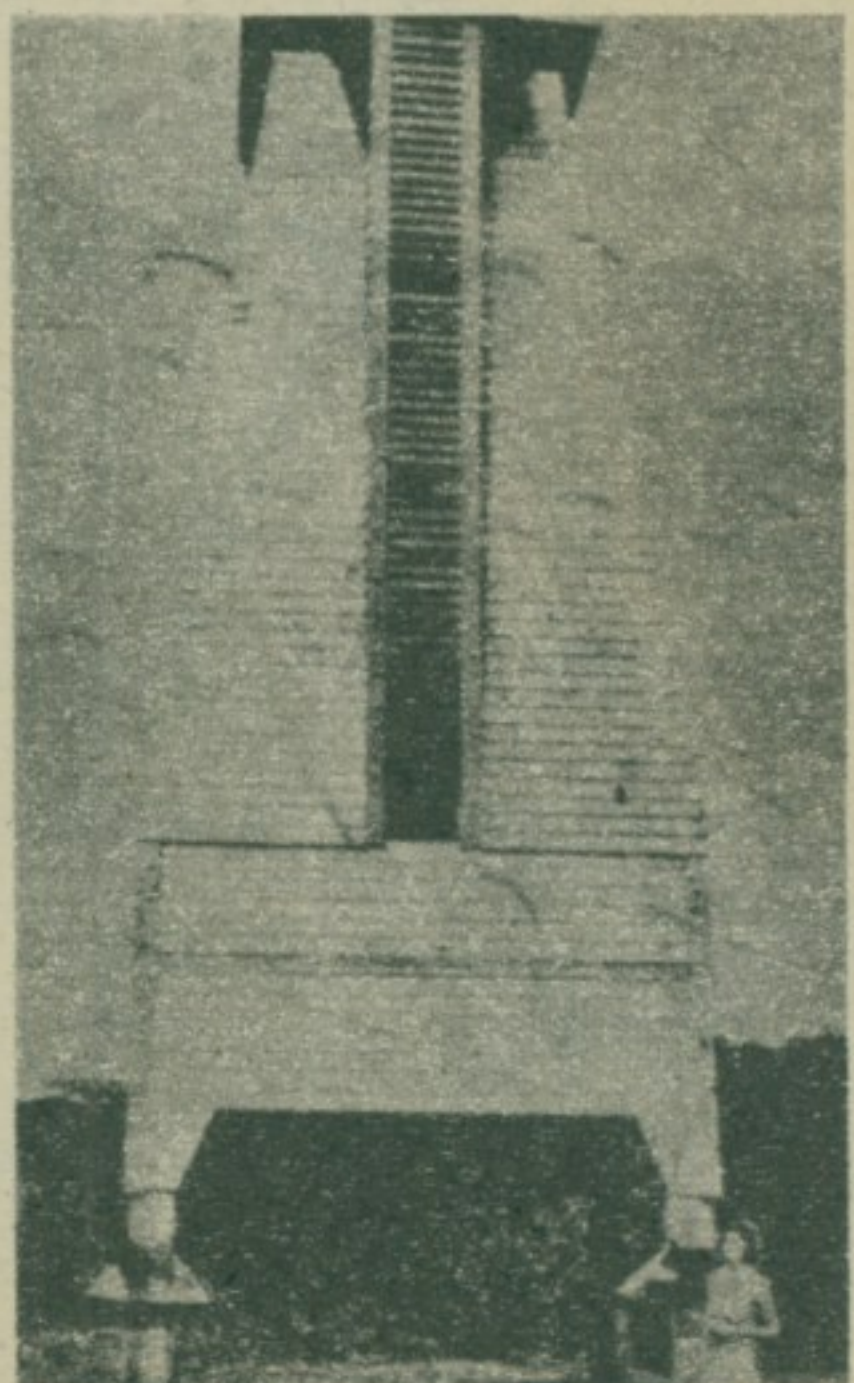
— Постоје неке супстанце које се наносе на кожу (диптерин и аутан, рецимо) и утичу на комарчева чула у моменту кад се спрема за напад. Потражите их у апотеци или у некој самоуслуги. Може да послужи и бочица шпиритуса којим ћете намазати кожу одмах после уједа, а одлично је и обично сирће.

— Комарци воле слатко па их некад можете преварити и чашом воћног сока коју ћете поставити крај узглавља. У сваком случају немојте млатрати рукама, покријте се по глави и неко време мирујте!

**СОЛИТЕР
ЗА СЛЕПЕ
МИШЕВЕ**

Ово чудно здање изградили су супружници Миријам и Лојд Гуд из малог места Шугерлоуф Ки из америчке државе Флориде. Као што људи праве кућице за птице тако су они овај чудни дрвени солитер подигли у намери да буде станиште за — слепе мишеве! Погрешно би било закључити да је брачни пар Гуд ову кућу направио из жарке љубави према овим бићима која су једини сисари што лете. Далеко од тога! Они су једноставно дошли на идеју да би ове животиње једине могле успешно да их реше досадних комараца од којих лети не може да се живи у Флориди. Да ли ће њихова замисао и успети још се не зна.

Речника нема

Редовно читам „Забавник“, па те молим да ми одговориш где бих могла да купим српскохрватско-чехословачки речник и по којој цени.

ЉИЉАНА
Нови Сад

Како смо сазнали у „Југословенској књижи“, Кнез Михаилова 2 у Београду где могу да се нађу издања свих наших издавача, српскохрватско-чехословачки речник немају, али имају уџбеник за самостално учење чехословачког језика, са граматиком и речником, који стаје 176,00 динара. Распитали смо се и у продавници новинско-издавачког предузећа „Форум“ из Новог Сада, која се налази у Београду у Коларчевој улици 9, али ни они немају речник који ти је потребан.

Палма је осирва

Опклдила сам се са другарицом која тврди да је Палма де Мајорка острво, а ја тврдим да није. Ко је од нас две у праву?

ГОЦА
Ваљево

НАЈУСПЕШНИЈИ НАЧИН ЗА РАЗВОЈ ТЕЛА!

Аутор Петар Челик, шампион Југославије и Европе у обликовању тела (на слици). Написао је три брошуре:
1. РАЗВОЈ МИШИЋА РУКУ
2. РАЗВОЈ МИШИЋА ГРУДИ
3. РАЗВОЈ ЛЕЋНИХ МИШИЋА
Цена по комаду износи 100 динара, а цена за све три брошуре износи 250 динара. Плаћа се поштом приликом преузимања. Брошуре су обима 36 страна, илустровано са 6 бојних и тридесетак црно-белих фотографија.
Паручите на адресу:
ПЕТАР ЧЕЛИК, факс 97/11,
21400 БАЧКА ПАЛАНКА

Твоја другарица је делимично у праву. Наиме, није Палма де Мајорка острво (правилно је Мајорка), већ главни град и највеће пристаниште на Балеарима, на се-

верној обали шпанског острва Мајорке. Иначе, Балеарска острва састоје се од Ивизе (или Ибице како ово острво често погрешно називамо), Мајорке и Менорке.

ТВ иџра

У броју 1581 јавио вам се читалац Елвин из Тузле који се интересује где може да набави „справу која може да се прикључи на телевизор тако да могу да се играју ТВ-игре“. Ја поседујем трајектну игру за ТВ из Аустрије. Ваш читалац може да ми се јави на телефон 011/489-909 или нека ми пише.

ПАВО ДРАГАЊА,
Београд, Рудо 2

Диоклецијанова палата

Ја ти први пут пишем мада сам твоја верна читатељица. Молим те да ми одговориш на једно питање — где се налази Диоклецијанова палата, у ком приморском граду?

СНЕЖАНА БУКВИЧКИ,
Бечеј

Диоклецијанова или Царска палата налази се у Сплиту. Грађена је у периоду од 295. до 305. године од брачког камена, у стилу је оријенталних утврђених логора правоугаоног простора 215 са 175

метара. Ову палату подигао је цар Диоклецијан као један од последњих покушаја да поврати сјај Римској Империји која је већ губила на моћи и угледу. После Диоклецијанове смрти палата је напуштена да би се тек 615. године у њене зидине склонило становништво оближњег града Салоне,

пошто су Авари и Словени разрушили њихов град при наиласку. Постепеним изграђивањем нових кућа и улица од материјала старе палате, у оквиру њених зидина, настао је град Сплит. Сплит се касније све више развијао, и изван зидина, а од саме Царске палате остале су, углавном, само зидине.

Није Алија већ Ариф

Знам да дневно примах много писама, али се ипак надам да ћеш ми одговорити. У питању је опклада: ја, наиме, тврдим да је човек са хиљадарке Алија Сиротановић, а мој тата каже да није. Молим те да ми одговориш ко је у праву.

МИШО
из Клека

На жалост, изгубио си опкладу. Човека „хиљадарке“, како кажеш (садашњих 10 динара) је топионичар Ариф Хералић који је радио на Сименс-Мартиновој пећи у Зеници и био ударник више од десет пута. Вероватно ће те интере-

совати како је дошло до тога да се баш Арифов лик нађе на новчаници. Никола Бибић, уредник фотографије у „Вечерњим новостима“, провео је децембра 1954. неколико дана у Зеници где је направио серију фотографија из Жељезаре. По повратку, неке је објавио у свом листу, између осталог и фотографију младог радника Арифа Хералића. Баш некако у то време Завод за израду новчаница тражио је лик који ће ставити на тадашњу хиљадарку. У жирију који је бирао фотографије налазили су се и Моша Пијаде и сликар Ђорђе Андрејевић Кун. Кад су видели Бибићеву фотографију, сви су се одмах за њу одлучили. Тако се први пут на

нашој новчаници појавио лик неког радника који није безимен (ово је редак случај и у свету). Као хонорар, Никола Бибић добио је 35 слика, односно 35 одштампаних новчаница.

У Босни, из које је Ариф потекао, дуго се уместо хиљадарке говорило — „ариф“. Тако је на пијаци сељак продавао краву за 200 „арифа“!

Ђавољи кошао

Желео бих да знам која је највећа речна дубина на свету?

СИНИША АРСИЋ,
22. Ударна дивизија 12,
Врање

У близини ушћа реке Конга налази се највећи речни вртлог на свету, тзв. Ђавољи кошао у коме је измерена дубина од 168 метара. Велике речне дубине измерене су још и у реци Доња Тунгуска у

Сибиру — 101 метар, затим у реци Амазон код Обидоса — 70 метара. У Бердапу је, пре изградње хидроцентрале на Дунаву, код стене Пјатра Лунга у Госпођином виру била забележена дубина од 82 метра, а сада је ту дубина 90 метара.

Нисмо сви исти

Писао сам ти већ три пута, али без успеха. А молио сам те да ми што пре одговориш шта да радим с родитељима. Уопште не знам зашто су такви какви јесу: док сви моји другови добијају ципарац, ја га не добијам. Немам чак ни мали транзистор а да не говорим о грамофону или касетофону. У биоскоп и диско клубове ми не дозвољавају да идем нити да остајем ван куће дужи од 9 сати увече. Ни телевизију не могу да гледам касније од тог времена. Колико су ми строги родитељи то могу и моји другови да посведоче.

ЧЕТАЛАЦ
из Новог Сада

Верујемо ти и разумемо твоје незадовољство, међутим, мораш знати да нису сва деца иста а нису ни родитељи. Тако су неки раније спремни да прихвате чињеницу да им деца одрастају, а неким је за то потребно дуже време. Можда твоји родитељи спадају у ове последње, па још не виде да си порастао? Оно што је сасвим сигурно је да свађом нећеш ништа постићи јер они су, зацело, убеђени да све што раде,

● За две добро очуване стране марке дајем шеот разгледница наших градова, исписаних, а за 12 добро очуваних страних марака дајем постер Здравка Чолића или Жарка Радића — Славица Анђелковић, Македонска 60, 26212 Качарево

● Молим читаоце „Забавника“ да ми пошаљу текстове песама из филма „Коса“, или слике, на адресу: Ката Ивезић, Павлека Мишкине 20, Будровци, 54400 Баково

● Имам око сто комада страних и домаћих марака које бих желео да мењам за цртане романе Златна серија, Лунов магнус стрип, ЕКС алманах, и за „Политикин забавник“ до броја 1458. За роман дајем 15, а за „Забавник“ 20 маркица — Златко Станковић, Владимира Веселића 130, 74000 Добој

● Купујем све бројеве Алана Форда од 1 до 150 или мењам за значке — Божидар Сејдовић, Дољани 66, Титоград

● За пет значака дајем пет страних маркица — Сузана Перица, Пут ударника 198 ц, 58000 Сплит

● Мењам постере познатих глумица и глумаца за 4—5 маркица — Владимир Мишић, Петријевска 8, 11300 Смедерево

● За сваки „Астериксов забавник“, дајем 5 „Политикиних забавника“ или 5 значака — Боровоје Ристановић, Кумодрашка 340, ст. 5, 11000 Београд

● За двије стране разгледнице дајем „Микијев забавник“, БУМ, „Политикин забавник“ и двије новогодишње честитке — Мирјана Билаловић, Палмира Тољатија 9, 71000 Титоград

● Мијењам папирнате лутке Лу, Делту, двије Цице, баку Стаку, дједу Чеду, Мају и малу бебу са комплетном одјећом за неколико добро очуваних привјесака — Снежана Рукавина, II Момскачка бригада 4, 41020 Нови Загреб.

раде за твоје добро. Твоју зрелост доказаћеш им добрим успехом у школи, поштовањем њихових захтева и стрпљењем да се они „преваспитају“ и да „одрасту.“ Разговарај с њима и кажи им шта је све за тебе важно, али немој тражити све одједном. Почни од онога до чега ти је највише стало. Тако ћете најбоље наћи разумну средину између твојих жеља и њихових страховања.

Зашто не?

Члан сам извиђачке организације и хтио бих те замолити да ми одговориш да ли смијем носити неке дијелове војничке опреме као што су каиш, напргњача, фишеклије? Замолио бих те још да ми одговориш идје и по којој цијени могу набавити појачало од 15—20 вати.

ЧИТАЛАЦ ИЗ БОСАНСКЕ ДУБИЦЕ

Не постоји никаква сметња да носиш и делове опреме које си

поменуо. Појачало које ти треба, иако смо тражили на све стране, нисмо успели да пронађемо. Али, није све изгубљено: можда ће нам помоћи неко од читалаца „Забавника“.

Продужна настава да или не?

Живим у Котежу код Крњаче и редован сам читалац вашег листа. Интересује ме да ли нека школа има право да „измишља“ нека правила? Ако нема, да ли у било којој књизи пише да ученик који има описну оцјену „Ц“ мора да иде на продужну наставу?

ЧИТАЛАЦ ИЗ КОТЕЖА

У Закону о основном образовању и васпитању стоји да се про-

дужна настава организује за ученике од првог до осмог разреда основне школе који су имали тешкоћа у раду и нису постигли задовољавајуће резултате. Значи, продужна настава је већ устаљена пракса у школама за све ученике који нису добили позитивну оцјену из предмета који се оцењују оценама. Кад су у питању ови предмети који се описно оцењују (ликовно, музичко, физичко васпитање и ОГО), продужну наставу може да организује Наставничко веће на предлог предметног наставника. Ученик не мора да присуствује овој настави, али ако је у питању добра воља наставника, најдругарскије ти кажемо (сада је већ касно, настава је про-

пла, али ако ти се то деси и следеће школске године) да би било добро да присуствујеш настави. Слажеш се?

Нек се зобе!

У једном од бројева „Забавника“ јавио се Драган из Љига који је позвао наше читаоце да му помогну. Добио је куцу, па му се наметнуо проблем: како да јој да име. Стигло је много писама из свих крајева Југославије у којима читаоци шаљу најразличитије предлоге. Уколико је Драганова куца и даље безимена, или ако неко можда има сличан проблем, ево неких имена: Лиско (Добровоје Ивановић, Липљан), ако је мужјак — Цонзи, женка — Цонзика (Мери), ако је црн — Гаро, бео — Бели, ако има велике уши — Ушко или Клемпи, затим Цакани, Сивко, Еустахије, Лајавко (Мирјана, Осјејек), Негро, Роки, Били, Дак (Ружица, Загреб), Алба, Белинда, Виктор (Јелена, Нови Сад), Кени (Жељко Николић, Београд), Мози или Бруцко (Цеца и Јеца, Славонска Пожега), Бубу, Лили, Пипи (Светлана Николић), Белина (Драган Миљковић, Инђија), Арко (Горица Лазић, Сарајево), Лумп или Бес, Беси (Мирко, Никшић).

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

директор НО „ПОЛИТИКА“ Драган Марковић

Главни и одговорни уредник Раде Шошкић

Одговорни уредник Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добровоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љуби-сав Лилић, Каћа Милетић, Брани-слава Митровић, Мирјана Моравче-вић, Раденко Павловић, Ружица Пе-тровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Све-тлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Барагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашо-вић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уред-ник стрипа), Петар Милатовић, Вес-на Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Не-дељковић, Биљана Орловић, Љубо-мир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоро-вић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаме-нић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИ-ТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-графије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за кул-туру СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: Тромесечна 220,00 динара, полуго-дишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО: Тромесечна 440,00 динара, полуго-дишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну на-знаку НО „Политика“ ООУР „Прода-ја“ — претплата на лист „ПОЛИТИ-КИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обаве-зну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT
Disney

МИКИ

ОХ... ТЕЛЕФОН...
ТРЕБА ДА
ПОЗОВЕМ МИНИ!

НИСАМ ЈОЈ
СЕ ДАНАС
ЈАВИО!

ЗВАО ЈЕ МИКИ!
ЖАО МУ ЈЕ ШТО
СИ
БОЛЕСНА!

ОХ...

... ПА ЋЕ ОДМАХ
ДОЋИ ДА ТЕ ВИ-
ДИ!

ГЛБ... ЗАР
ОДМАХ?

Copyright © 1982
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

БРЗО, БЕЛКА!
ОДОХ ЈА ДА СЕ
ОКУПАМ И ПРЕСВУ-
ЧЕМ...

Distributed by King Features Syndicate.

А ТИ НАВУЦИ
ОНУ НОВУ
ПОСТЕЉИНУ!

НАДАМ СЕ ДА
ЋЕ МОЋИ МАЛО
ДА РАЗГОВАРА
СА
МНОМ!

ПА... ВАЉДА
ЋЕ МОЋИ!

НЕ МОГУ ДА ПОВЕРУЈЕМ
СВОЈИМ ОЧИМА!
ПА ТИ ИЗГЛЕДАШ ФЕ-
НОМЕНАЛНО!

КАКО УСПЕВАШ
ДА ИЗГЛЕДАШ
ТРИ ПУТА БОЉЕ
КАД СИ БОЛЕСНА
НЕГО КАД СИ
ЗДРАВА?

ШТА?

... А И ТРИ
ПУТА
СНА-
ЖНИ-
ЈА!

